

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF.**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.**
Kiadja: **A SZERKESZTŐSÉG.**

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A méltóságosok kritikája.

Budapest, március 22.

(K.) A méltóságos uraknak ma alkalmuk került, hogy az állami költségvetés kapcsán a kormányzat szelleméről kritikát mondjanak. Hárman beszéltek s ha a három beszéd vázsnát összevarrjuk, olyan kritikát kapunk, mely háromszínű, mint a nemzeti lobogó. A három beszéd tartalomra elüt egymástól, de megegyezik abban, hogy a maga nemében mindegyik érdekes és nem volt bizonyos humoros vonás híjjával.

Gróf Zselénszky Róbert mondta az első beszédét. Az agrárius hadnak ez az ideges és agilis alvezére ma a főrendiházban azt a meglepő fölfedezést tette, hogy bizalmat szavazhat a kormányának, mert Széll Kálmán az ő újévi beszédében a gazdasági tényezők harmonikus istápolását vallotta programjával, már pedig az agráriusok is ezt teszik. Hogy ezt bebizonyítsa, gróf Zselénszky Róbert újból felolvasta a kassai agrár-kongresszuson elmondott beszédét, melyben csakugyan voltak a kereskedelemre és iparra vonatkozó kegyes beszurások is. De mikor a méltóságos agrárius ilyenformán konstataulta a harmóniát maga és a kormány között, egyszerre kirakosgatta a saját külön agrár-társolyának apró holmijait: a tőzsdre megrendszabályozását, a fedezetlen határidő-üzlet eltörlését, a szövetkezetek egyedül boldogított voltát, a pénzügyek és kereskedelmi dolgok kiragadását a zsidó és örmény faj kezéből, és így tovább. De azért gróf Zselénszky Róbert meg volt róla győződve, hogy ezeket a kedves holmikat nem a saját, hanem a kormány tar-solyából szedegette elő s így senki sem fogja csodálni, ha ő bizalmat szavaz a kormányának. Széll Kálmánnak pedig volt hozzávaló humora, hogy a főrangu

kritikus tévedését ne nagyon komolyan bizonyítgassa. Csak azt mondta, hogy örvendeni fog, ha gróf Zselénszky Róbert, aki az ő újévi beszédében lerakott programmal egyetért, majd akkor is egyetért vele, ha ezt a programot — *applikálni kell*. Hát meg kell adni, hogy ebben a megjegyzésben volt annyi igazság, mint gróf Zselénszky hitében, hogy ő és a kormány egy véleményen vannak.

Érdekesebb volt a második méltóságos kritika. Báró Prónay Dezső, az egyetlen függetlenségi főrend, aki azonban körülbelül kurucabb a t. Ház kurucainál, az ő érdekes beszédében megvonta ugyan a közjogi elválasztó vonalat maga és a kormány között, de e vonalon innen egyszerre olyan tulajdonságot áruolt el, mely a kurucoknál legalább is meglepő. Meg tudott hajolni és meg is hajolt mélyen. Kurucletére kiállította a bizonyítványt, hogy hatvanhét óta nem volt még kormány és kivált kormányelnök, kinek az alkotmányosság iránt való érzéke erősebb, jogszerelete őszintébb és önkényre való hajlandósága kisebb lett volna, mint Széll Kálmáné. A főrendi kuruc ugyan végezetül igazán furfangos humorral vonta ki magát a tényleges szavazásban megnyilatkozó színvállás alól, azt mondván, hogy a szavazatnak ugy sem volna gyakorlati értéke: de *tőle* az a lojális bizonyítvány is sok. Mert hiszen nem esztendők, de immár évtizedek óta az volt az ellenzéki gravámenek közt a parádés gravámen, hogy a kormányzati terrorizmus még azt a jót is tönkreszlányítja, ami a hatvanhetes alaphól esetleg fakadhatna az ország javára. S ez a gravámen, ha parádés volt, igaz is volt. Minden baja közt legsúlyosabban a kormányzati terrorizmus nehezedett a nemzet vállaira. Ezt nyögte legkeservebben. Ez nem hagyta boldogulni. S ha most már olyan tüzes füg-

getlenségi ember, mint báró Prónay Dezső, akit még a pártpolitikai Galeotto sem mert soha a képviselőházi függetlenségi párttal együtt meggyanusítani: lojálisan beismeri, hogy a Széll-kormány ezt a parádés graváment nemcsak lefokozta, de egyszerűen kiirtotta az árnyékvilágból, hát ez olyan kritika, melyet a Széll-kormány megérdemel ugyan, de mindenhol inkább remélhetne, mint a főrendiházban s ott is az egyetlen függetlenségi politikus részéről. Ez már igazán méltóságos kritika volt, nemcsak a kritikus rangja, hanem a kritika tartalma szerint is.

A harmadik kritika látszatra legdühösebb volt, sőt az egyetlen dühös kritika. De csudálatos módon ez sült el legmulatságosabban. Gróf Zichy Nándor ur ugyanis, aki ezt a kritikát elkövette, nyomban utána eljátszolta a *Kis szökevény* című operett címszerepét. Szólt és szökött. A plénumba dobott minden megokolás nélkül egy csomó vádat, belefujta néppárti trombitába, hogy a kormány csak addig törődik a néppel, míg a „csordát behajtatja a választásokhoz“, szenvedélyesen támadta a kultuszminisztert, aki azt merte mondani az egyetemi ifjak küldöttségének, hogy nem érti az ifjuság mozgalmát, mert ő egészen más levegőben nőtt fel: aztán — hát igen, aztán a kegyelmes gróf ur felháborodva eltávozott és nem várta be, hogy mit válaszolnak neki a miniszter urak. Beszéljenek a háta közepével! Ő megtette a kötelességét és mehet. Megengedte legalább magának, hogy elmehe, ami mindenesetre igen kényelmes módja a vitakozásnak s azonfelül az egyetlen lehetőség, hogy mindenesetre igazunk maradjon. De ha a kultuszminiszter felelt is a kis szökevény vádjára, nyilván azért, mert a nemzetet akarta felvilágosítani, Széll Kálmán volt az, aki a situáció magaslatára emelkedett. Ő annyit

TÁRCA.

Margit.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: *Lux Terka.*

Tíz óra mult s az öreg nyugalmazott erdész kiverte a pipáját, aztán felállt a helyéről.

— Haj, haj! — sóhajtozott még egyet-kettőt, mielőtt jó éjt kívánt volna a szomszédjának s fejét rázogatva, sallangos dohányszagcsokját begyúrta a kabátja zsebébe, — csak nincsen is szebb élet, mint az erdészé! Lássa, Orbán ur, az a maga irodai görnyedése nem ér semmit. Künn az erdőben, az Isten szabad ege alatt, vállra vett puskával bolyongni, csak ez az élet!... És itt mindent feltalál az ember: örömet, vigasztalást, mert a természet nagyon derék pajtás és derokak az állatok is. Tenngettét, ezek vagy barátok, vagy ellenségek s nincs közöttük, mint az emberek között, álnokság, gonoszság. Az ösztönökhöz tartozik ez alternatíva. Nem igaz-e, Margit, kicsi Diannám? — fordult csillogó szemekkel a leányához, aki hátradrólve a hintaszékében, igenlőleg rázogatta a fejét.

— Bárcsak most is ott volnánk! — sóhajtozta halkán, komoran a leány.

— Ugy-e? — dörzsölte a kezét jókedvűen az öreg erdész. — Ugy-e, kisasszonykám, jó volna válra vetett puskával állni az éjszaka csöndjében, valamely vaskos fatörzs mellett s várni a fajakakas „köszörlését“, hogy egy pár lépéssel ismét közelebb juthasson az ember a csapodár urfihoz s a szerelmes jércikéhez?

A leány mosolyogva rázogatta a fejét:

— Bizony jó, apuskám, bizony jó.

— De nem lehet — felelte elkomorlyodva, keserűen az öreg erdész. — Az ember megvénül,

meggyöngyülnek a szemei, megroskadnak a lábái s az öreg, kimustrált lónak nincsen több értéke. Ha a vihar kidönti az öreg fát, fiatal ültetnek helyébe. Ez az élet rendje... De ne zúgódjunk. Jó éjt, Orbán ur!

Négyen maradtak most már künn a harmadik emelet folyosóján: Orbán, akinek az ölben egy ötesztendő kis leány aludt, Margit, meg az öcsese, egy otromba, vízfejű, tizennyolc esztendő fia, aki hason fekve hevert egy hárságyon.

Amint egyedül maradtak, Orbán közelebb húzta székét a leányhoz és szenvedélyesen megfogta a kezét. Köröskörül esőnd és a holdnak sápadt világitása borult rájuk s a leány összerázkódott a férfi kezének érintésére.

— Vigyázzon, — sugta halkán — valaki megláthat bennünket.

Orbán hevesen vállat vont.

— Mit törődöm én az egész világgal!

— Eppen maga az, — felelte a leány keserű iróniával — aki nagyon is törődik velem.

A férfi elkedvetlenedve engedte el a leány kezét s az alvó gyereket mutatott.

— Lássa, — sórt az egyszerű őszinteség hangján — csak ezzel törődöm s nem a világgal. Az én világom a maga szerelme, Margit!

— Olyan kihűlt világ ez a maga szerelme, mint a hold itt felettünk! — sóhajtozta keserűen a leány. Aki szeret, az nem ismer kötelességeket, annak nincsen akarata, elveszti emberi voltának egyéniségét s aki szeret, lássa Orbán — az nem marad meg az erő urának: az rabszolgává süllyed. Oh — folytatta a leány, rákönyökölve a térdére s fejét a tenyerébe hajlva — lássa Orbán, csodálkozom magamon, hogy én, a vad, szenvedélyes teremtes, aki akárhányszor künn töltöttem az éjszakáimat az erdő renetegében, vállamon puskával, hogy én, az erős, a félelmet nem ismerő bátor leány, szeretem magát, a gyöngét, a majdnem nőiesen érzékeny lelkű férfit és — aki — Orbán elsápadva emelkedett fel. Szép, me-

legtényű szemei sötéten égtek s a hangja reszketett, amint indulatát magába fojtva odahajolt a leányhoz.

— Azt akarja mondani — kérdezte hevesen — hogy gyáva vagyok?

Margit intett a fejével.

— Azt.

— Ezt ne merje többé ismételni! — sutogta rekedten Orbán. — Nem vagyok gyáva, de nem akarok gyilkos lenni. Ennek a gyereknek az anyja — sugta a leányhoz hajolva — már nem sokáig fog élni. Tegnap beszéltem az orrossal...

Margit elkábultva, zibbadtan dőlt hátra erre a vallomásra. Szenvedélyes, szerelmes vére nagy hullámokban futkosott gyönyörű bőre alatt s olyan rohamosan tolt szívére, hogy halálosan elsápadt belőle.

— S mit mondott az orvos, — kérdezte szívére szorított kezekkel — hogy meddig élhet még?

— Két-három évig — felelte Orbán keserűen — ha csak valami rendkívüli eset kőzbe nem jön.

— Rendkívüli eset... A leány megdermedve, mozdulatlanul ült a helyén. — Rendkívüli eset...

E perben az Orbáné gyöngé, rekedt kis hangja megszólalt az egyik ablakból, s Margit összerendezve nyujtott kezét Orbánnak.

— Jó éjt!

Azután visszaesett a hintaszékbe. Lassan kialudt minden világgóság a lakások ablakai mögött s a hold is közeledve nyugotnak, sötétség ülte meg a hosszú, gránitkockás folyosót.

Margit mozdulatlanul ült. Szemeit folyton egy pontra irányozva, lassan valami tüzes karika kezdett forogni a szemei előtt, ami nőtt, egyre nőtt s olyan örült táncot járt előtte, mint egy gyorsan forgó malomkerék.

... Ejtél felé a vízfejű fiu odakerült a háta mögé. Egy muskátli-levelet a kezében, amelyvel megpiszkálta a leány haját s amint ez feléje

mondott, hogy *távollevőkkel nem polemizál* és pontum. Az operettet már csak játszása el gróf Zichy Nándor ur egymaga. S a miniszterelnök, akire igazán az ellensége sem foghatja rá, hogy támadás elől valaha kitért volna, ma hallgatni tudott a legbrutálisabb támadásra. Ámbár hiszen az is bizonyos, hogy amit gróf Zichy Nándor a választók csordájáról mondott, azt ugyan a kis szökevény maga sem hihette. S talán azért is vállalkozott olyan hirtelen a kis szökevény szerepére, mert ha ilyen öreg ember elveti a sulykot, akkor érthető, hogy siet haza magát kiszuszogni.

Hogy ebben az ülésben a miniszterek komolyan beszéltek: méltóztassék elhinni, udvariasságból történt. Mert máskülönbén a méltóságosok kritikája se méltóságos, se kritika nem volt. Csak talán keretnek kellett, hogy bele lehessen illeszteni azt az egyenes és magyar beszédet: báró Prónay Dezső igazságos bizonyítványát a kormányzati terrorizmus haláláról, az alkotmányos kormányzati szellem megszületéséről. Ez dokumentum: a többi csak keret. És látott már a világ csinosabb keretét is...

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, március 22.

A főrendiház ma hosszabb ülést tartott, mint rendszeren, de ezen az egy ülésen aztán végzett is a költségvetéssel, amelyet gróf Széchenyi Pálnak, a volt miniszternek indítványára sűrűszen vett tárgyalás alá.

A vitában az eklézsiáé volt az első. Csáska György kalocsai érsek röviden megtette a szokásos óvást a budapesti egyetem katolikus jellegére nézve, amit a főpapság egy évben sem mulaszt el. *Wlassics* Gyula pedig kötelességéhez és az igazsághoz híven kijelentette viszont, hogy az egyetem állami intézmény.

E szokásos introdukció után gróf Zselénszky Róbert kezdte meg a tulajdonképp való budgetvitát, nagyban igyekezve azon, hogy összeegyeztesse a maga ultra-agrárius politikáját a miniszterelnök gazdaságpolitikai álláspontjával, ami azonban nem igen sikerült a gróf urnak. Mert higgye el gróf Zselénszky Róbert ur, hogy az a politika, amely nyíltan hirdeti, hogy egyes fajok és felekezettek ellen irányul — amint ezt ma a gróf

ur bevallotta, szövetkezetekről beszélvén — ezor mérföldnyire esik Széll Kálmán felfogásától. Hogy a gróf ur mégis bizalommal van a kormány iránt és a költségvetést megszavazta, ez minden mást bizonyíthat, csak azt nem, hogy gróf Zselénszky helyesen magyarítja a kormány politikáját, mikor a maga gazdasági tévedéseit beléje magyarizza.

Nagyon érdekes volt, mint mindig, báró Prónay Dezső beszéde, már csak azért is, mert a főrendiházban megszólaltatja évről-évre a függetlenségi aspirációkat. De egyébként is sok érdekeset tudott mondani ez az önálló gondolkodású, heves temperamentumú szónok, beszédének főleg abban a részében, amelylyel az egyetem jellegére nézve polemizált a kalocsai érsekkel.

A miniszterek helyéről elsőnek Hegedűs Sándor szólalt fel, főleg gróf Zselénszkyvel polemizálva érdekesen és hatásosan.

Gróf Zichy Nándor a maga szokott dühös, kapkodó modorában beszélt sokat, de kevésbé érthetően. Főleg a költségvetés sürgős tárgyalása ellen tiltakozott keményen. Azután dicsérte Zselénszkyt, polemizált Prónayval az egyetemi alapokra nézve, védelmébe vette a keresztény diákokat, végül pedig a kultuszminiszternek az autonómia dolgában elfoglalt álláspontját támogatta.

Gróf Csáky Albin elnöknek a sürgős tárgyalásról tett helyreigazító észrevétele után — miközben gróf Zichy Nándor dohogva kisetett a tereből — *Wlassics* Gyulának hatásos polemijája következett az egyetemi keresztitizés dolgában. A kultuszminiszter joggal számíthatja legszebb parlamenti eszlekedetei közé ezt a mait.

Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter rövid felvilágosító nyilatkozatot tett Zichy Nándor egy megjegyzésére, s aztán Széll Kálmán állott fel, hogy egyikét mondja el legfinomabb polemikus felszólalásainak. A néppárt vezérének beszédjére csak annyit felelt, hogy — nem felel neki, mert nincs jelen. Zselénszkynek beszédjével hosszasan foglalkozott, nagy elokvenciával fejtve ki a maga álláspontját a közgazdasági tényezőknek egymáshoz való viszonyáról, s általában a közgazdasági politikáról, közbevetve azt a nagyon finom és nagyon találó figyelmeztetést, hogy a gróf ur ne csak a szavait dicsérje, hanem az alkalmazásban is helyezkedjék az ő álláspontjára. A miniszterelnök foglalkozott a vitában elhangzott minden figyelemre méltó észrevétellel, amelyre minisztortársai nem válaszoltak, s a főrendek többségének élénk helyeslése köz-

ben kérte a költségvetés elfogadását, ami meg is történt.

A részleteknél már csak gróf Zselénszky szólalt fel. A költségvetés megszavazása után még egy esomó javaslatot és jelentést fogadott el a főrendiház minden vita nélkül.

A főrendiház ülése március 22-én.

— Kezdeté délelőtti 11 órakor. —

Elnök: Gróf Csáky Albin.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, *Wlassics* Gyula, Lukács László, Hegedűs Sándor, Plossz Sándor, Darányi Ignác, Czéh Ervin.

Először: Bemutatja az angol lordok háza elnökének levelét, melyben a *Viktória* királynő elbunyítával éri nemzeti gyászok alkalmával a magyar főrendiház részvételét tolmácsoló levelének átvételét elismeri annak a lordok házában történt felolvasását és szászertini jegyzőkönyvbe vételét indatván, a kifejezett részvétért köszönetét nyilatkoztatja.

Előrelátja azután Lechner Ágostont és az erdélyrészi ev. ref. egyházkerület főgondnokát.

Következik a kvótázottság tagjainak megválasztása. Megválasztották *Szurescsányi* Pál püspököt, gróf *Desselyei* Aurélt, báró *Harkányi* Frigyeszt, *Lukács* Antal és gróf *Pallavicini* Edét.

Tudomásul veszik a főrendek az igazoló bizottság három rendbeli jelentését a főrendek jegyzékének folytatásos kiigazításáról, gróf Csáky Vidor és gróf Nákó Sándor királyi levelének kioszközését szorgalmazó kérvényt. Gróf Széchenyi Imre és *Laskári* Gyula mentelmi jogát felfüggesztik.

Gróf Széchenyi Pál: A napirendhez kíván szólni. A házszabályok 133. §-a alapján a költségvetést ma tárgyalni nem lehet, miután az a házszabályok értelmében napirendre nem tűzhető, nem lévén a költségvetés kinyomtatva és szétosztva, ezt azonban nem lehetett a rövid idő alatt megtenni. A házszabályok 44. §-a alapján sürgősségi indítványnak van helye. Elve e joggal sürgősségi indítványt terjeszt be, hogy e törvényjavaslatok is a mai napirend során tárgyalhatók legyenek.

Elnök: A főrendiház a sürgősségi indítványt egyhangulag, vita nélkül elfogadja.

(A költségvetés.)

Elnök: Következik az 1901. évi állami költségvetésről szóló törvényjavaslat.

Csáska György érsek: Amint az a múlt években is a költségvetési tárgyalások alkalmával mindenkor megtörtént, jelenlévő püspöktársaim nevében is kijelentem, hogy midőn a jelen költségvetési törvényjavaslatot az országban fejedezetet igénylő szükségleteire való tekintetből elfogadjuk, ezt azon felemiatás mellett tesszük, hogy e szavazatunkból magának az egyetemi alapnak *katholikus* természetére nézve semminemű hátrányos jogi következtetés ne ne vonassék.

Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter: Legyen szabad ugyanazt, amit már körülbelül hatszor volt szerencsém itt a méltóságos főrendek előtt nyilatgatni, megismételni, hogy t. i. a kormány, nemcsak én, hanem elődeim is készséggel elismerték azt, hogy az egyetemi alapok között vannak

fordult, két újat titokzatosan a szájára nyomva, ravaszul, ördögien vigyorgott.

— Mondok neked valamit.

Margit csodálkozva nézett rá.

— En tudnék egy „rendkívüli esetet” — mutogta a fiu.

Margit meghökkenve egyenesedett ki a székben s a bámullottól nem tudott szóhoz jutni.

A hülye pedig tenyerét a szája elé tartva, halkán kacagott.

— Ugy ám, én tudok ilyet! Látod, ma hétfő van, holnap kedd lesz s holnap, ha neked is úgy tetszik — meghalhat a kis Rózsika...

Azután...

Margitnak elakadt a lélegzete. Eszelösen felugrott, befogta a fiu száját s olyan gyorsan szedte a lélegzetet, hogy végre beleláradvá, erőlenül ejtette le fejét a mellére.

Másnap, mint minden délután, Margit künn vart a folyosón.

A kis Orbán Rózsika vigan játszott három kis pajtásával, a szomszéd övegyasszony gyerekeivel s akkora zajt csaptak, mint egy sereg napfényben fürdő kanári. Kacagtak, visítottak s ez a jókedv tétőpontját érte el, mikor a kis Rózsika az uszonnára kapott turóspalacsintát, amit nem szeretett, kimosta a turótól a szolgáló mosdótálcájában.

A vízfejű fiu, aki a hárságyon fektött, együtt kacagott a gyerekekkel s mikor ezek „óriás embert” kezdtek játszani, az ebédlészék segítségével szerezte meg az óriássághoz a privilégiumot, a hülye esze nélkül ordította:

— A rácsos menjetek, mert így nem láthat benneteket!...

— Látod — sugta Margit fülébe, — most meglehetném. Csak éppen arra sétálnék el... Aztán egy kicsit meglökném... Senki sem venné észre...

A Margit homlokát kiütötte a veríték.

— S tudnál-e te hallgatni? — kérdezte el-

fulladvá.

— Mint a sir! — felelte a fiu.

— S mit kívánnál ezért?

A fiu szeme möhön csillant meg.

— Oh, nem sokat — felelte izgatottan. — Csakhogy egy kis zsebpénzzel látnál el. Az öreg, tudod, hogy nem akar adni.

Margit csodálkozva nézett rá.

— Zsebpénz? — kérdezte. — Hát mire az neked?

— Eh, — felelte a fiu türelmetlenül — hát csak kellene. Nem csak mi vagyunk a világon... Vannak szép lányok és... Hát áll az alku?

— Nem! — felelte Margit gyorsan, határozottan és elkékült ajakkal felállt s bement a szobájába.

A fiu pedig nap-nap után a nyomában volt.

— Most — most — látod, milyen jó alkalom — sugta ördögi vigyorgással a leány fülébe. — Csak egy gyöngye kis tisztítás... Margit rémületen takarta el a szeméit.

— Nem, nem!

A fiu ilyenkor vállat vont:

— Persze, hisz három év nem a világ!... Pedig hosszú, nagyon hosszú volt ez az idő. Margit nem az a leány volt, aki várni vagy lemondani tudott volna s voltak percei, mikor éjjel felrúzza az öcsését almából, fuldokolva sugta ennek:

— Holnap, Holnap! Iván!...

Másnap pedig úgy őrizte az Orbán gyereket, mint a szemefényét.

A hülye pedig beleunt ebbe a komédiába s mivel minden áron pénzhez akart jutni, egyszer így szól Margit hoz:

— Pénzt akarok.

— S miért? — kérdezte Margit hidegen.

A fiu erre dühbe jött.

— Ha nem adsz pénzt — mondta fogcsikorgatva — ebben a percben elmondok Orbánnak mindent. Elmondom, hogy felbéreltél engem arra, hogy öljem meg a gyereket... Majd meglátjuk, hogy mit fog ehhez Orbán szólni.

... Hogy mit fog ehhez Orbán szólni!...

Az a gyöngédjelkü, becsületes férfi, aki a poklok minden kínján keresztül megy inkább, mintsem bánatot okozzon a gyereke anyjának. Oh, Margit tudta, hogy mit fog ehhez Orbán szólni; hogy megveti, meggyűlöli őt s erre a gondolatra minden habozás nélkül, gyorsan futott a szekrényéhez, ahol a pénzt tartotta.

Ettől fogva a félszű fiu kezében volt. Nem győzte őt pénzzel. A háztartást, amelyet az aya híjján ő vezetett, ősszébb huzta, az aya borát vízzel szaporította fel, hogy tovább tartson s a saját ékszereit elzalogosította, később pedig meglapta az apját és a fiu jött, egyre jött:

— Pénzt, pénzt!

— Nincs — felelte vagy egy fél év múlva.

Margit, mikor mindenéből kifosztva, elkieseredetten nézett farkasszemet öcsésével.

— Vegyél az öregéből — felelte a fiu durván.

A leány közönyösen, fíradtan dőlt a szoba falának s a fejét rázta:

— Nem, soha többé!

— Jól van — kiáltotta fenyegetőleg a fiu — akkor mindent elmondok Orbánnak. — És becsapta maga után az ajtót.

Margit pedig hallgatgatózott. Iván most keresztül ment az előszobán... most a folyosóra lépett... most az övegyasszony ajtója előtt megyen el... most... most... s e pillanatban úgy érezte, hogy valami hideg, nyugodt közöny járja át a szívét és gépiesen letérdelt a szoba föléjére.

— Miatyánk Isten! — imádkozott halkán, értelmesen, nyugodt arccal s amikor elmondta az imádságot, felállt s kiment a folyosóra, amelyen a kis Rózsikán kívül más senki sem volt.

A kis leány csöndesen játszott a babájával s Margit odament hozzá és háromszor megcsókolta...

... Azután egy sikoltás s az udvar kövezetére egy testnek a tempa zuhanása hallatszott a nagy bérházban.

olyanok is, amelyek katolikus jellegűek, de ez semmi esetre sem prejudikálhat annak, hogy maga az egyetem tisztán állami intézmény és ez az 1848: XIX. t.-cikken is kifejezésre jut és Deák Ferencnek e tárgyban tartott beszéde óta a kormányok születéséig éppen ilyen felszólalásokkal szemben ezt hangsúlyozták és én is a magam részéről is hangsúlyozom, hogy ez a felszólalás az egyetem állami jellegének éppen nem prejudikál.

Gróf Zichy Nándor helyesebbnek tartja, ha ezt a kérdést a részletes tárgyalás során vetik fel.

Gróf Zselénzsky Róbert hivatkozással a miniszterelnök újvi beszédére kijelenti, hogy az agráriusok teljesen a miniszterelnök elve szerint járnak el, a mikor ugyanazon fontosságot tulajdonítják az iparosoknak, mint a mezőgazdának. Azt óhajtja, hogy a mezőgazdasági vámtételek aránya hosszasan az ipari vámtételekkel is. Az ipari és mezőgazdasági vámték közötti arány sokkal nagyobb, mint a nyugati államokban.

A vám- és kereskedelmi szerződés megújításában kéri a mezőgazdasági érdekek védelmezését. Az agráriusok követelése méltányos és tisztá, az nem kerülül a nyilvánosságot. Felemlíti, hogy a budapesti ipar- és kereskedelmi kamarának munkálata az új kereskedelmi szerződésekről sehol sem kapható meg. A kereskedelmi miniszternek a Házban a szerződés tárgyalásánál elmondott beszéde megnyugvással tölti el. Kéri a három közgazdasági tényezőnek: az iparnek, kereskedelmének és mezőgazdaságnak megfelelő arányokban való megvédését. Az őrleési forgalom megszüntetése helyes rendelkezésnek bizonyult.

A malomipar növéje emelkedett általa, mert a malomok megszűntek bérbespekulációnak lenni. Az őrleési forgalom megszüntetése üdvösnök bizonyult a mezőgazdaságra. Épp úgy, mint az iparra. Foglalkozik azután a tizedeztet nélküli bérbespekulációkkal és egyben ismereti a külföldön e téren tapasztalt észleleteit. A szövetkezeti mozgalmat örömmel látja érvényesülni, mert ez a kereskedelemnek is nagy hasznára válik. Eddig a kereskedelmek csak a zsidók és örmények kezében volt és azt hitték, hogy a kereskedelem csak két fajnak való; a szövetkezés ezt a téves hitet megtöri és megtöri a két fajnak monopóliumát. Az ipart csak az erős és vagyonos mezőgazdasági osztály fogja felendíteni. A költségvetést különben elfogadjá.

Regedus Sándor kereskedelmiügyi miniszter: Gróf Zselénzsky Róbert azzal vádolta a kamarát, hogy a vámtarifára vonatkozó munkával bujkálni akar és ennek következtében elzárkózni a nyilvánosság elől. Tudomásom van erről, ez eljárás helyesléssel találkozott, tehát felelős vagyok érte. A tárgyalások kezdetén vagunk és ennek következtében egyáltalában érdekünkben áll semmi irányban a fegyvereket közünkől ki nem adni. Méltóságok megnevezni, mi történik Németországban, mi történik Ausztriában? Láttát-e valaki előkészített tarifát nyilvánosságra bocsátani? Egyáltalában nem. Azt mindenki megtartja magának, mihelyt egyszer tárgyalás alapjául szolgál, mert különben igen nehéz helyzetek származhatnának. Ha valaki a kormány javaslatával szemben az ő saját közérdeke adataira és propositióira hivatkozhatik, akkor a kormány már meg van verve. Országos magas érdek követeli azt, hogy bizonyos diszkrecióval éljünk a tervek tekintetében. Mert megjegyzem, hogy azok, bár egy időre tervezték, de éppen azért könnyen veszedelmes fegyverre válhatnak azok kezében, akik azokkal élni akarnak a kormány esetleges állásfoglalásával és elhatározásával szemben.

Gróf Zselénzsky öy érdekeket képvisel, melyek teljes méltánylást érdemelnek és ezzel szemben nekem, mint kereskedelmi miniszternek, csak egy kötelesség van, az országos érdekeket kellő tekintetbe venni minden irányban, de egyuttal esetleg az eiharmokdással és tiszással szemben is óvni. E tekintetben örültem leginkább annak, hogy például a lisztforgalom, az őrleési forgalom megszüntetése dacára, az 1900. évben meglehetősen szépen fejlődött és e tekintetben hivatkozom adataimra, amelyek szerint, míg az 1899-iki évben 973 296 métermázsza lisztet vitünk tengerentúli Angliába és Braziliába addig a múlt évben 1,192,810 métermázsza vitünk ki; ennek következtében emelkedett a kivétel.

A jövő évben határozott visszaesés volt kivételünkben. Nem szabad ebből azt következtetni, hogy a jelenlegi helyzet már tarthatatlan lenne, vagy hogy azok az intézkedések, amelyeket tettünk és tenni szándékozunk, tarifális tekintetben, nem elégségesek. Nem szabad ebbe a hibába esnem, hogy azt következtessen, miszerint itt mindjárt nagyobb és visszamenő intézkedésre lenne szükség, de mindenesetre szükség van óvatosságra, mindig éber figyelemmel kell kísérni a forgalom fejlődését, mert határozatlan minden és főleg ezen kivételünkben arra kell törekednünk, hogy az exportot szem előtt tartjuk. Még csak azt elegendő meg a méltóságos főrendek, hogy Prónay Deszónék a vasutakra tett megjegyzéseire két észrevételt tegyek. Igaz, hogy az államvasutak jövedelmét, amely ma már 437 millióra rug. szokták devalválni, sőt azt lehet mondani, nullifikálni az állat, hogy azt mondják, tekintetbe kell venni azokat a terhes kölcsönöket, amelyekből az államvasutak épültek és ennek következtében a vasut tiszta jövedelmét azok fölemésztik. Elismerem, ha így számíthatunk, akkor ilyen eredményre is fogunk jutni. De hol volt az megírva, hogy azokból a drága kölcsönökből kelljen építeni az államvasutakat? Ha valaki uszorás kölcsönből vesz házat, vajjon az a Házban a hibája, hogy annak az uszoráskölcsönnek a kamatát nem hozza meg? Én azt hiszem, a rendes, betekeltett tőkét szokták minden üzemenél és minden üzletagnál a kamatozás alapjául venni és az, amit rendes viszonyok között, rendes kamattal szerint befektet az ember, parifikálva más jövedelmi ágakkal, a mobiltőkével, vagy az ingatlanul, az lehet helyes mértéke annak, hogy az az üzletág, az a vállalat milyen jövedelmét ad. A magyar államvasut politikája nem lehet egy pénzintézetnek a

politikája, mi nem törekedhetünk csak arra, hogy minél nagyobb jövedelme legyen annak a vasutnak, hanem arra kell, hogy törekedjünk, hogy minél több közgazdasági hasznot hajtson (Élénk helyeslés.)

Még csak a helyi érdekű vasutak kérdésében vagyok bátor felvilágosítást adni. A visszaéléseknek, bajoknak, visszásságoknak, melyek a vicinális vasutak terén nálunk, rájádalom, előfordultak, tudomásával bírok. De biztosítom a méltóságos főrendeket és a méltóságos báró urak, hogy azok nem ebből az intézkedésből származnak, ezzel az intézkedéssel azok a bajok abszolúte nem függenek össze. Ezek a bajok származtak a tervezéstől elkezdve a finanszírozásig, sok oly dologból, ami leginkább a vállalkozókkal áll kapcsolatban.

A vicinális vasutak és a keskenyvágányú vasutakat az országban tovább kell fejleszteni, mert nagyonsok vidék érzi e fejlődés hiányát és még a közmunkák szempontjából is az utóbbi évek stagnációja roppant meglátszott a lakosság keresetépességén. Ami különben nem függ össze a kormány intencióival, mert most is 5000 km.-en felelő vicinális vasntervezet van készen, de vállalkozó szellem hiányában, természetesen, csaknem semmit sem lehetett elé alatt a két év alatt tennünk.

Báró Prónay Deszó; Készséggel elismeri, hogy mindazon államterfak közt, akik eddig a kormány élén állottak, az ez idő szerinti kormányelnökök tartja annak, akiben az alkotmányosság iránt való érzés a legfőbb mértékben az önkényuralmi törekvések, valamint a párturalom ridegségének fenntartására irányuló törekvések a legkisebbek.

Erre a kormányra — ugymond — nagy feladatok várnak, melyek közt a közgazdasági kérdések állanak előtérben. Nagyjában osztja mindazt, amit gróf Zselénzsky Róbert mint agrártörekvéseket jelzett. Csatlakozik ahhoz, hogy a nemzeti termelés védelme legyen közgazdasági politikánk alapelve, de ez a védelem csak önálló vámterület és önálló vámpolitika mellett lehetséges. A helyes megoldás csak az önálló vámterülettel, önálló autonóm tarifával és Ausztriával kötendő kereskedelmi szerződésnél véli elérhetőnek. Nem vámbáborat akar Ausztriával, hanem autonóm, minimális és maximális tarifa keretén belül arra akar törekedni, hogy Ausztriával vámszövetséget kössünk. A magyar társadalom szervezetének keretét a helyes közgazdasági politikán kívül, a magánjogi törvényhozás által is tovább kell építeni. Az örökjogi szabályozása, a birtokminimum kérdése, a földbirtok oszthatóságának bizonyos mértékben való korlátozása s a földbirtoknak idegenek által való megszereshetősége, fontos, törvényhozásilag rendezendő kérdések.

Ezek után a budapesti tudományegyetem kérdésével foglalkozik. Amióta tagja a főrendháznak, ismétlődik minden költségvetés tárgyalásánál egy bizonyos tiszteletteljes észrevétel, a budapesti tudományegyetem állami jellegével szemben. Utolsó történik arra, hogy az egyetemnek annak idején, amint közutudomás, Pázmány Péter esztergomi bíróknak érsek alapította és ezt az alapítványt azután Lósy gyarapította. E oimen az egyetemnek katolikus jellegét vindikálnak. Az a főiskola, amelyet Pázmány Péter alapított s amelynek alapját Lósy gyarapította, nagyon különbözik a mai tudományegyetemtől. Meglehet, hogy ennek az egész kérdésnek az évenként való felvetésére nem nagy súlyt tettek sem az egyik sem a másik részről, amde, hogy ez a kérdés 30 esztendeig napirenden maradt, még sem zárja ki, hogy lehet olyan idő, midőn az ilyen kérdés is mintegy kiéshedik, távolabbra menő s nagyobb hullámokat vet.

A Pázmány-féle alapítvány a maga idejében kerek 100.000 forint volt. Lósy még kisebb alapítványt tett, ez az összeg kerek összegben a 200.000 forintot nem haladja túl. Azon oldalról, ahonnan a kérdést évről-évre felvetik s ahol az a bizonyos tiszteletteljes tiltakozás felhangzik, megnyugvással fogadták, az általános jogi elveknél fogva megnyugvással kellene fogadják, ha az állam az ő kezelésére bízott specifikus rendeltetési alapítványt, mint ilyen tartaná mindenkor nyilván, vagyis a költségvetésbe, mint alapítványt és annak jövedelmét mint alapítványi jövedelmét külön voiva kitüntetve, — csak a Pázmány-féle Lósy-féle fundamentumot érti — ugy mint pl. a Ludovika-alapítvány kamatai, a Nemzeti Színház és a Múzeum alapjai és több más alapítvány is mindig egy külön fejezet és cím alatt szerepelnek. Ezzel meg lenne óva annak az alapnak katolikus jellege is, amiből azonban nem következik, hogy azt ne az állam kezelje, sőt mivel az alapító a kezelést az államra bízta az alapító akaratánál fogva a kezelésnek ott is kell maradnia.

Amennyiben Mária Terézia is gazdagította az egyetemet nagy aappal, ezt másnak nem tekinthetjük, mihnythoz ez oly tényt volt, melyet a magyar királyi uradalom jogánál fogva, tehát mint állam tett. Ez által tényleges és mint ilyen nemcsak folytonos törvényhozási ellenőrzés, hanem folytonos törvényhozási intézkedés tárgya is. Állami akaratot állami akarat korlátol, határoz meg és minősít. Törvényben ki van mondva, hogy a budapesti nagy, kir. tudományegyetem állami intézmény, állami intézet, ezt az intézkedést csak törvény változtathatja meg; ez azonban nem zárhatja ki azt, hogy egyes, az egyetemmel kapcsolatban álló célokra rendelt tündadók a legszigorubbán az alapító akaratához képest kezeltesenek.

Gróf Zichy Nándor: Nem helyesli azt az eljárást, amelyet az alkalmossal követtek azáltal, hogy az ilyen fontos kérdésnél, mint a budget, tárgyalnak, kitűzik azt a napirendre, anélkül, hogy azt valakinek módjában lehetett volna áttanulmányozni. Hiszen még a bizottságok munkálatait sem ismerjük. Végre is nem lehet 5-6 fontos törvényjavaslatot letárgyalni anélkül, hogy ezt a főrendek ismerjék. Vagy ha már ez az eset megtörtént, legalább indokolták volna az okát. Báró Prónay Deszó beszédével rokonsszenv, de az agrár törekvéseknek, amelyek néhány lelkes agrárius lelkében gyökereznek, nem jósol

ebben a kormányzati érában jövőt. Szakítani kellene végre a kormányzatnak azzal a felfogással, hogy a nép, a választók csak egy akaratlan csorda, amelyet lehet irányítani, a merre akarja a kormány komoly felvilágosítás nélkül arra nézve, hogy milyen irányzatok csatlakozzák. A népek ébredni kell és be kell végre látni, hogy így jogait elveszik tőle. Köszönettel tartozik Prónay Deszó bárónak, aki az egyetem kérdését fölvetette és annak megoldását szorgalmazza. Ez helyes, végre is 9 millió katolikusknak teljesen tájékozva és megnyugtatóan kell lennie. Minden tekintetben hozzájárul Prónaynak e tekintetben elmondott szavaiból.

Áttér a keresztkérdésre. Osodálja, hogy a miniszter tegnap egy küldöttség előtt azt a kijelentést tette, hogy rosszalja az ifjúság mozgalmát. Ne feledje el a miniszter, hogy a kereszt a vallás szimbóluma, amelyet tisztelettel érdemel. Nem szabad tehát erről a helyről azt a látszatot kelteni, mintha a miniszter is a kereszt előtt foglalna állást. Arra kéri a miniszteremot hogy járjon el ebben a kérdésben teljes méltányossággal, és ne feledje el a minisztérium, hogy mulasztásának a következménye volt az ifjúság mozgalma. Mután a kormány iránt bizalommal nem viseltetik, a költségvetést nem fogadják el.

Elnök: Hangsúlyozza, hogy a mai napirend megállapítása megielet a házszabályoknak s a most folyó vitából is kitűnik, hogy a főrendeknek módjukban volt a törvényjavaslatokat tanulmányozniok.

Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter: Ugy veszi észre, hogy gróf Zichy a mai lapokban közzétett nyilatkozatára aludál, melyet az egyetemi kör küldöttségének tett, mikor az tegnap segéyle ügyében megjelent. Ma e tekintetben van rosszaló szava s ha ezekben a kijelentésekben foglaltatik ledés, ugy az arra vonatkozik, hogy az ifjúság elekezetileg szétbomblik és ő igen veszedelmesnek tartja a felekezeti széthuzást. Ebben az országban, ahol igazán kevesen vagunk, nem arra van szükség, hogy minél inkább szétváljunk, elekezetileg szétoszoljunk. Akkor váljunk csak szét felekezetileg, mikor mindegyik a maga templomába megy és istenéhez imádkozik, hanem a társadalmi, a tudományos vagy politikai téren felekezetileg ne váljunk szét, mert, ha igazán nagy nemzeti céljainkat el akarjuk érni, semmi körülmények közt sem helyes, ha az ifjúság, a jövő reménye, így széthuzódik, ahelyett, hogy a társadalmi egység megteremtésén dolgozzék és áradozzék.

A szent kereszt iránt nincs, aki a legnagyobb tisztelettel ne viseltetnék. De helyeselhető eljárás-e az midőn az ifjúság egyetemi felsőssége kimond egy határozatot s azt a határozatot helybenhagyja a miniszter és akkor e határozat ellenére erőszakoskodással gyakorolták? Hisz akkor, ha ily erőszakos tettel szemben a miniszter és az egyetemi tanácsos kellő kötelességérzettel el nem jár, megbomlik a rend. Ha valaki az egyetemen az egyetemi felsősség határozata ellenére erőszakoskodásba nyul, az felegelmi vétség követ el és ezt a felegelmi vétséget súlyosbítja az, hogy a legelsősebb jelvény: a kereszt használtatik a felegelmi vétség elkövetésének eszközüül. Az igazi vallásosság és az igazi vallásos érületnek fejlesztése elkerülhetetlen szükségesség minden egyes nevelő és tanító-intézetben, hanem az igazi vallásos érületnek nagyon óvakodnia kell a legszontebb jelvényt, a keresztet bármely mellékelő szolgalatába vonni, mert azazt igazán magát a szent kereszt szentségteleníteték meg.

Gróf Zichy Nándor az autonómiaira vonatkozólag azt állít, mintha egy miniszter az apostoli király jogait akarná gyakorolni, vagy a maga részére konfiskálni. Nem tudja magának megmagyarázni, hogy mire vonatkozik ez az állítás.

Nem szokott hivatkozni ilyen, vagy bármiféle dologban a felsősségnek bármely irányú tevésség elvének fogva csak ő felelős, de az apostoli király jogának gyakorlására nézve előtte áll a negyvennyolcadiki törvény és alkotmányunk. Az 1848-iki törvények értelmében a felség a felelős miniszter utján gyakorolja jogait, így gyakorolta eddig, így gyakorolja, ameddig alkotmányunk és törvényeink fennállanak.

Darányi Ignác fő dmevelőségügyi miniszter: Gróf Zichy Nándor kívánatosnak jelezte, hogy a vasutak tervezésénél és engedélyezésénél a kulturárműköknek is megielető szerep jusson, mután az érdekeket az árvekzei hatását, tekintettel a vasuti vonal által teremtett új helyzetre, kiszámítani nem tudák. Erre nézve azzal a felvilágosítással szolgalhat, hogy a kulturárműkök minden ilyen vasutengedélyezési tárgyaláshoz meghivatnak és azok szakvéleményüket a jegyzőkönyvben ki is fejtik.

Széll Kálmán miniszterelnök: Gróf Zichy Nándor azt mondja, hogy a választásoknál nem az a cél: felvilágosítani a népet arról, hogy miről van szó, hanem inkább az: szavaztatni, vagy szavazásra bírni őket, mint egy csordát, hogy — amint ő mondja — a kormánynak erkölcselen és törvénytelen visszaéléseit azután a képviselők jeleznek.

Felkéri Gróf Zichy Nándort, hogy azóta, amióta ő itt ül, — mert irányában intézettek kell tartani azt, amit mondott, — ennek a kormányának egyetlen egy ténylet egyetemen egy kijelentését, egyetlen egy dolgot, akár igenlő, akár nemleges irányban, akár tényleges, akár mulasztás volt az, mutassa, ahol akar törvénytelen, akár erkölcselen módon akar valamit ebben az országban tenni. Bizonyítás nélkül ezt tisztelettel, de egészen határozottan visszatartja magától. (Élénk teiszés és helyeslés.)

Zselénzsky Róbertnek azt vásszalja, hogy leszenek és lehetnek egyesek — a dolog természetében van — a gazdasági szférák és érdekek mindkét oldaláról, akik abban, amit ő mondott, nem találak kielégítve mindazt, amire törekednek. De azok egyoldalú és túlzó szempontokat képviselnek, amelyekről pedig a gazdasági kérdések megoldásánál óvakodni kell.

Megegyezését e kérdésekben két alaptételben fejezheti ki. Ma egyes társadalom és végső kicsuodásában állam meg nem állhat, a maga céljait meg nem oldhatja, meg sem közelítheti, ha gazdaságiilag erős alpra nem helyezkedik. (Helyes és) Csak a gazdaságiilag rendezett és gazdaságiilag erős existenciák, kicsinyben és nagyban, az egyes ugy, mint a társadalom a társadalom ugy, mint az állam, köpepek megállani. (Helyesül.) A modern életnek fejlődése, a modern életnek igényei ma igen nagy erőfeszítést igényelnek. Ezt az erőfeszítést és erőlködést nem képes teljesíteni sem egyes, sem társadalom, sem állam, ha gazdaságiilag nem erősíti magát.

Már most ebből az folyik, hogy a gazdasági erőket kell fejlesztetni, a gazdasági erőket pedig erős szervezetté csak ugy lehet alakítani, ha egyiknek sem igyekeznünk az előnyt a másikkal rovására vagy kárára kifejezni.

Igy vagyunk a vámpolitikával is, amelyét gróf Zselénszky Róbert felhozott. A nemzeti termelésnek, a nemzeti munkának minden ágát, tehát a földművelést is első sorban kell védeni. Hanem, hogy miképp alakulnak a konjunkturák az európai vám- és kereskedelmi szerződésük ügyében, ma senki sem tudja. Ennél a kérdésnél óvatosan kell eljárni. Az óstermelés érdekeit védeni kell. Védeni kell a mi nyerstermékünket kétségtelenül, ha az európai vámpolitika ennek szükségét élenk állítja, még pedig oly mértékben, amint azt élenk fogja állítani. E védelemnél egyet kell szem előtt tartani és ez az, hogy mindaddig, amíg a monarchia nyers termékekben export állam, vagy export gazdasági terület marad, mindaddig az áralakulásra a vámok emelése aug, vagy éppen semmi beolvással sem bír. Mi pedig még export állam vagyunk. Csökkenthet az exportumot csökkenthet a kiviteli késségünk, de kétségtelenül megvan. Es nem kell el elejteni, hogy az utó só mostoha és rossz esztendőknél eredményeit nem szabad mérvadóknak tekinteni.

Báró Prónay Dezső azt a kérdést veti fel, mint tételt, hogy az önálló vámtérület — és csak egyedül ez — az, ami Magyarországot arra képesíti, hogy erőit kite, hogy önállóan és függetlenül megállhasson. Ezt a tételt nem fogadja el az, hogy ez a kifejezés: „önálló vámtérület”, az önállóságnak és az önhatározásnak, meg a függetlenségnek esztendő eszméit foglalja magában: nem tantörnta el attól, hogy ne vizsgálja hidegen, valóban ugy áll-e hát? Nem tekintni az önálló vámtérületet önként, hanem csak eszköznek, vagy általában az ország gazdasági berendezését akár külön akár pedig közös vámtérület alapján, élenk nem tekintni. Az eszköz: mire? Arra, hogy az ország gazdasági érdekei a lehető legjobban legyenek megvéve.

Azt kell tehát vizsgálni, hogy az adott körülmények között az ország gazdasági érdekei minő oltalmat, minő védelmet találnak az egyik formában és minőt találnak a másikban? A külön vámtérület dolga ugy áll, hogy lehetnek esetek amikor maga is azt mondandó, inkább a külön vámtérület terére lép, sem hogy egy olyan szerződést vagy szövetséget fogadjon el, gazdasági viszonyainknak olyan rendezését fogadja el, a közös vámtérület alapján, amely az ország termelési és iparfejlesztési érdekeit hátrébe szorítván, nem engedné hogy az ország gazdasági érdekei védelmet találjanak. Olyan rendelkezéssel szemben, bármilyen rázkódással is jár, bármennyire nem tartja politikailag sem kívánatosnak, amennyiben gazdaságiilag a mi érdekeink meg vannak aza, igenis meg tudna barátkozni azzal az eszmével, hogy kényszerbelyzettel, visszatérjen arra a visszavonulási vonalra, amely a jogok tekintetében az ország számára szabadon hagyja az utat. De addig, amíg az ország érdekeit és pedig a gazdasági érdekeit egyetemen — úgy a termelésüket, mint az iparfejlesztési érdekeiket — megvéve látja az Ausztriával való vámközösségben, addig előbbre teszi, kívánatosabbnak tartja azt.

Hogyan a Prónay Dezső panaszait ma elfogadná a magyar törvényhozás, a másik lépés, melyet tenni kellene, az volna, hogy Ausztriával ki kellene egyezni minél kedvezőbb kereskedelmi szerződésre. Miért? Mert csak nem képzeli, hogy mindkét félnek érdekeiben álljon a vámháború. Hogy a vámháború elkerüljék, egyezkedni kellene, hogy miképpen kerüljék azt el, ha nem csinálunk közös vámtérületet: egyezkedni kellene, hogy miképpen egyeztessük össze kölcsönös érdekeinket. A menk az, hogy mi bevihessük nyerstermékünket arra a piacra, amely piac nekünk a legközelebb s amely mégis csak inkább van előttünk nyílván, mint Európa magát elzáró többi piac: az ő érdekek az, hogy idehozzák azokat az iparcekket, amelyeket odabaza nem tudnak elhozni és máshova nem tudnak elvinni.

Ha nem akar vámháború lenni, ha a kölcsönös érdekek mérlegelésével és a kiegyezés célatával, szándékával indul meg az egyezkedés, mire vezet? Arra fogna vezetni, hogy azon célból, hogy nekünk szabad bevételünk legyen, amelyre szükségünk van és amelyet óhajunk; azon célból, hogy minél mérsékeltebb vámot vessenek a mi nyerstermékünkre, vagy egyáltalában ne vessenek; azon célból, hogy mi vessünk vámot az ő iparcekkre, kénytelenek volnának igen közel jutni egyezkedésünkben ahhoz, ami tulajdonképpen a vámközösség. (Helyeslés.)

Elnök: Elrendeli a szavazást. A főrendek általánosságban elfogadják a költségvetést.

(Szünet után.)

Gróf Zselénszky Róbert a részletes tárgyalás során lényegesen szavak magyarázza. Statisztikai adatokkal igazolja, hogy mi buzában az utolsó esztendőben többet importáltunk, mint exportáltunk. Ez is bizonyítja hogy a vámokat ehhez képet kell alakítani. A vámok hatása az lesz, hogy ismét exportáljunk leszünk.

Elnök: Szavazást rendel el.

A főrendek részleteiben is megszavazzák a költségvetést, valamint a napirenden levő összes törvényjavaslatokat.

Az ülés délután 3 órakor végződik.

BELFÖLD.

Jeszenszky Sándor. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király dr. Jeszenszky Sándor miniszteri tanácsosi címmel és jelleggel felruházott belügyminisztériumi osztálytanácsost a közgazdasági bírósághoz ítélő-bíróvá kinevezte. Ez a kinevezés újabb jele annak, hogy a Bánffy-korszak végképpen el van temetve minden hagyatékával és hagyományával egyetemben. Jeszenszky Sándort annak a korszaknak legexponáltabb szereplői között emlegették és sok mindenfélét írtak a rovására, a miért igazság szerint csak az lehetett felelős, akinek Jeszenszky egyszerűen hivatalnok, végrehajtó közege volt. Ez a tévedés sem lehetett immár akadály a jó jól megérdemelt előléptetésének, ami különben Széll Kálmán nem is elforgatatlanságát is dicséri. Egyébként pedig azért is örömmel regisztráljuk Jeszenszky Sándor kinevezését, mert a jogszolgáltatásnak, amelynek szolgálatában közpályáján kezdte, talentumánál, tudásánál és munkabírásánál fogva új, díszes állásában bizonyára sokhasznu tényezője lesz.

Széll Kálmán a VII-ik kerületi szabadelvű párthoz. Széll Kálmán miniszterelnök ma a következő távirati választ küldötte a VII-ik kerületi szabadelvű pártnak, amely öt tegnapi közgyűléséből üdvözölte.

A fővárosi VII. ker. szabadelvűpárt t. enköségének Budapestén. Öszinte köszönettel tartom a tisztelt emköségnek a párt iménii közgyűléséből hoztam imézeti üdvözölő sürgönyét. Halára köteleztek iramban való érzelmeik oly meg hangon történt kifejezésével, valamint a szabadelvű eszmék irant való mély meggyőződésük erőteljes tolmcsolásával, ami által tényszeren dokumentáltak ama zászlóhoz való ragaszkodásukat, melynek ugy Önök miné én is, tantörntanatan havi maradunk. Üdvözléseket szívesen viszonzom. Széll.

Gajári Ödön nyilatkozata. A *Poszt Lloyd* estilapjában Gajári Ödön országgyűlési képviselő nyilatkozatot tesz közzé, melyben kifejti azokat az okait, melyek az összeférhetlenségi törvény ellen tervezett akciójának beszüntetésére bírták. A nyilatkozat így szól:

A P. L. tegnapi estilapjában foglat közlemény alapján a ma megjelent lapok némelyike azt állítja, hogy a bizottsági tárgyalás alatt álló összeférhetlenségi törvény ellen bejelentett akciót azért szerttem le, mert annak a csoportnak a kívánságai, amelyhez tartozom, részben kielégítést nyertek. E szándékos félremagyarázással szemben kijelentem, hogy az összeférhetlenségi ügyben elhaglott s még ma is változatlan álláspontomra engem nem egyesek, vagy egyes csoportok kívánságai, hanem kizárólag tárgyalog, az ipar és kereskedelem jogosult érdekeivel összefüggő okok vezettek. Az akciótól én nem álltam el; csak kifejezést adtam annak a tapasztalatszerű meggyőződésnek, hogy a szabadelvű párt mai konstellációjában nem várók semmi eredményt ily akció szervezésétől, ha csak nem szövetkezünk olyan elemekkel amelyek kívül állanak a párt kötelekén. Azt pedig, hogy a szabadelvű párt hoz tartozó egyének céljait elérése kedvéért e párt ellen az ellenzékek, egyes ellenzéki irakciókkal, vagy egyénekkel szövetkezzenek, a mitben is elítélem, s elítélem ma is. Ilyen eljárását követni nem akarok, nona mások ezt megtették s e kérdésben ma is megteszik.

Gajári Ödön.

Küldöttég Hegedüs Sándornál. Ma délután a pestmegyei Sárköz vidékének 60 tagból álló küldöttégét fogadta Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszter. A küldötték nevében dr. Tarajossy Sándor országgyűlési képviselő azt kérölte, hogy a szatmári-solti második transversalis műút Sárköz vidékén át vezetessék a Duna felé. Hegedüs Sándor miniszter a küldöttéget igen szívesen fogadta és kijelentette, hogy nem tesz ígéretet a műút eredeti irányának megváltoztatására, de a kedvezőtlen viszonyok közt levő Sárköz vidékén segíteni fog azall, hogy vagy a baja-Arádi, vagy a most tervezett műutat a kérelemzőkkel egyetértőleg megállapítandó irányban Kalocsával összeköti. A küldöttég lelkes éljenzéssel köszönte meg a miniszter általános szavait.

A parlament munkarendje. A képviselőház husvétii szünetének dolgában döntés eddig nem történt. Az Adria-szerződés vitájának menetétől függ a döntés. Ha a jövő hét szerdájáig befejeződik a tárgyalás, akkor szerdán, azaz e hónap 27-ikén kezdődik a szünet és nyilván eltart április 10-ikéig. De ha a vita tovább tart, akkor a képviselőház együtt marad e hónap 30-ikáig és a szünet csak a nagyhéttel kezdődik. — Széll Kálmán miniszterelnök és a kvóta-küldöttég tagjai azonban e hónap 27-ikén, azonban minden esetre Bécsbe utaznak, hogy az osztrák kvóta-küldöttéggel a tárgyalásokat megejtssék. E tárgyalások keresztülvitelére három nap — e hónap 28, 29, és 30-ika — van kiltatásba véve. A miniszterelnök valószínűleg április 2-ikán tér vissza Budapestre.

Új ágyuk. A bécsi Fremdenblatt írja: Tegnapi düsseldorfi Erhardt cégtől két ágyut hoztak ide, amelyeket valószínűleg legközelebb ki fognak próbálni. Ez a tény csak azt jelenti, hogy hadügyi kormányzatunk minél több modellt akar kipróbálni mielőtt új modellt bebozna. Az Erhardt-tele ágyuk kipróbálásából korai volna következtetést vonni végeleges behozaalakra, mert hiszen ezt a lövételen való több havi próbáknak és azután a nagy hadgyakorlatokon való épp oly hosszú csapatpróbáknak kell megelőznie.

A katolikus autonómia. A katolikus autonómiát szervező huszonhetes bizottság ma déután négy órakor folytatta tanácskozását. Targyalas alá került az a kérdés, hogy mily beolvas jusszon az autonómiának a főpapi kinevezések körül.

Az első felszólaló, dr. Horváty József szembe száll a kultuszminiszternek azzal a fellogásával, hogy a püspöki kinevezéseknél a kandidáció joga kizárólag a kultuszminiszteré itéli. Kimutatni igyekszik az 1848. III. és XX. törvényekke szemeléből, hogy ha az autonómia létesül, akkor a kandidációs jog az autonómia szervezetre száll. Ajanja a kisebbség javaslatában lefeleket elveket elögradásra.

Sághy Gyula nem tartja szükségesnek a huszonhetes bizottság javaslatának megváltoztatását.

Gróf Zichy Nándor: A püspöki kinevezése a szent atya és a első közös megegyezése által történik. Ezért az óvatosság a kérdés fontosságánál fogva tellette szükséges, s a püspöki kar véleményét tartja elögradandónak.

Ugron Gábor: Az autonómia szervezeten a püspöki kinevezésekre gyakorolt beolvasnak oly terjedelmének kell lenni, hogy e jogok a katolikusok ellen felhasználhatók ne legyenek. Ha e benedictumok betöltése a minisztertanácsban történhetik, szabadkőművesek által történik, akkor ez a legnagyobb sértés a felség kegyuri joga s az alkotmányosság alapelve ellen. Igy megtörténhetik, hogy a magasabb egyházi javadalmak betöltése protestáns tisztviselők beolvasával történik. Megtörténhetik, hogy a püspöki kar tele maga is szabadkőművesekből töltetik be, vagy legalább is olyanokkal, kik ezek zsoldában állanak. Ezert az csak politika; szolgálatok révén juthatnak a javadalmakba s azokba az ily idegen elemek protekcijával jutni be, akkor bejutnak a püspöki székbe a farizeusok a tizes szabadkőművesek. Ez ellen kell garancia s ez a világznak beolvasa a kandidációba, kik ismerik az erényeket világi szereplésükben is és látják, hogy azok korrektt katolikusok a világi életben ép ugy, mint az egyházakban. Ez az oka, hogy szervezetiellen vezér és vezetés nélküli állunk, mert akiknek vezetni kellene, azok elhagynak és minden katolikus akciónál cserben hagyának.

Samassa József egri érsek ismerteti a püspök-választás történetét és kiéjt, hogy a püspöki kar tervezete te je összhangban van a tródentú sinattal, mely határvonalat húz, miként kell püspököt kinevezni. Ha az egyházi hivatal fokozásával arra kell törekedni, hogy az isten tanában rendtelenség ne történjék sokkal jobban kell vigyázni arra, hogy az egyház fópásztorainak megválasztásában tévedés ne történjék. A tudományt ne az önto akciókól jelödjék. Erre van szükség s ezt csak tudós emberek végezhetik. Ezek után a püspöki kar javaslatát ajánlja elfogadásra.

Pelrovecz József és Várossy Gyula felszólalása után a 27-es bizottság nagy szótöbbséggel a püspöki kar javaslatát fogadta el és ekként a bizottság többségi javaslatának 112. §-a ezzel bővül:

„Az igazgató-tanács kebeléből évenként egy bizottság alakítandó, melynek elnöke a hercegpármás tagjai az igazgató-tanács püspökségai által saát kebeléből választott két püspök és a teljes igazgató-tanács által választott két világi férfi.

Az ország hercegpármása az előző szakasz értelmében püspöki állásra méltónak találó férfiak névsorát bizalmasan közi ezen bizottsággal.

Ezen bizottság meghallgatása után az ország hercegpármása a püspöki állásra méltónak találó férfiak nevét a bizottság véleményével együtt a válas- és közzétartásügyi minisztérium útján ő felségének leterjeszti.

A bizottság a jövő kedden délután 4 órakor tartja legközelebbi ülését.

KÜLFÖLD.

Fejedelem és miniszterelnök. Karavelov bolgár miniszterelnökben úgy látszik vargát fogott *Ferdinánd* fejedelem. Ez a politikus többször kijelentette már, hogy miután Bulgáriának nincsen nemzeti dinasztája, legjobb volna, ha köztársasággá alakulna orosz protektorátus alatt. A fejedelem azt hitte, hogy *Karavelovot* lelegyverzi, ha miniszterelnöknek nevezi ki. És ennek éppen az ellenkezője történt meg. Mint ugyanis Szófiából jelentik, egy *Karavelov* által sugalmazott, lélekváltozó lap, a *Preporce* e hó 18-iki számában ugyancsak círára leokézta meg a fejedelmet. — A fejedelem az ország ügyeit reábizta egy lelelős miniszteriumra, tehát mondjon le nemcsak a tétbeli, de a szóbeli függetlenségéről is! — így ír *Karavelov* lapja s ez nem csak szeszenciája most Szófiának. Pedig Bulgáriában már megszokhatták az efféle.

A szerb alkotmány megváltoztatása. Belgrádi hírek szerint *Sándor* király és kormánya a szerb alkotmány megváltoztatásának tervével foglalkozik. Ezzel le akarják tegyervezni a nép elégedetlenségét, amelyet *Draga* királyné heneogó rokonsága és *Karagyorgievics* trónkövetelőnek pártja szit.

Milán király által 1888-ban kidolgozott és a szkupstina által egyhangulag elfogadott alkotmányt *Sándor* király 1894-ben felülgesztette és az 1899-iki erőszakos alkotmányt hozta be helyette, amely még most is érvényben van.

Hogy mitéle változásokat fognak eszközölni az alkotmányon, az még titok, az már azonban bizonyos, hogy a két kamara rendszert fogják behozni.

A király határozottan óhajta a felsőházat a haladópartiak már régen követelték és a radikálisok is kezdenek evel az eszmével megbékülni. A felsőház háromféle tagokból fog állni. Egy részét a nép választja bizonyos meghatározott időre, egy részét a király nevezi ki élethossziglan, egy részét pedig a magasabb állami hivatalnokok fogják szolgáltatni. Az alsóház (szkupstina) azonban megmarad úgy, ahogy van. Ennyi szivárgott ki eddig az országboldogító tervekről.

A kiábrándult császár.

Budapest, március 22.

Vilmos császár felgyógyult. A seb, melyet a brémai merénylet vasdarabja az arcán ejtett, beforradt s nyoma is alig látható. De lelkében mély sebet hagyott a merénylet. A császár elismerte, hogy hű népe közepett nem érezheti magát biztonságban s ezt az idők szomorú jelének vallotta. A vidám lelkű, magasra törő fiatal császárból most, érett férfi korára, lelkében meghasonlott, kétkedő ember lett, aki nem hiszi többé magát féltetnek, emberek fölött való fensőbb hatalomnak; érzé porhüvelyének sérthető voltát; tudja, hogy a korona sokat veszített egykori fényéből; és arcának forradása mellett lelkének vérző sebet mutogatva borús szemrehányással mondja, hogy a társadalom minden rétegének része van ebben és abban, hogy a fiatalság demoralizálódott. Nem is fogadja el azt a vigasztalást, hogy hiszen csak egy szerencsétlen örült sebezte meg, mert azt véli látni, hogy ebben az örületben rendszer van: a kormány-tekintély, a fejedelmi fensőbbesség fokozatos lejáratása... Es tanácsosai nem vigasztalják, nem vigasztalhatják a kiábrándult császárt. Az ő illuziói szétfoszlottak; de ha jól itéltük meg eddig II. Vilmos egyéniségét, bizonyosként tehetjük fel, hogy kötelességérzete továbbra is meg fogja őt tartani azon az uton, amelyen eddig haladt s nem fogja szem elől téveszteni magasztos feladatát, népének boldogítását.

Berlín, március 22.

A képviselők mai fogadásakor a császár válaszából általános meglepetésre az tűnt ki, hogy *Vilmos császár* a *Weiland* merényletét nem tekinti egy beszámíthatatlan örült ember cselekedetének. *Kröscher* elnök üdvözlő beszédében párhuzamot vont a brémai merénylet s az 1878. év őszen elkövetett két merénylet között, amely megmutatta, hogy az imádott császár nem érezheti magát biztonságban hű fővárosában.

A császár azt felelte, hogy ez az idők szomorú jele. Az ifjúság demoralizálódott s ebben része van a társadalom minden rétegének. A kormány tetteit kiméltlenül bírálják uton-

utfélen s I. Vilmos császár halála óta a korona tekintélye nagyon sokat vesztett régi fényéből.

Berlín, március 22.

A császár ma déiben kocszított a városban előszőr. A császárnéval zárt kocsziban a charlottenburgi mauzoleumhoz hajtatott, ahol I. Vilmos császár születésnapja alkalmából kocszort tett le. A mauzoleumból a császári pár visszatért a kastélyba. Az egész uton a közönség tiszteletteljesen üdvözölte a császári párt.

Obstrukció a Reichsrathban.

Budapest, március 22.

A német radikálisok, úgy látszik, szavunkat állnak és megkezdik az obstrukciót. Ma jó egy óra hosszat lehetlenné tették a tárgyalást, úgy hogy most már kétséges, vajjon a Reichsrath huszvétiq letárgyalja-e az illeték- és pálnkaadó-javaslatot.

Az obstrukciósdi ismét vaskos botrányok közt folyt le. A képviselő urak egy órán át alaposan összegazembereztek egymást, végre kifogytak a sértetésekéből s aztán a Ház áttérhetett a napirendre.

Bécs, március 22.

Sürgős indítványok benyújtásával kezdődött a mai ülés. *Schönerer* az e indítványában felszólítja a kormányt, hogy törvényjavaslatot nyújtson be a kisgazdák, kisiparosok és munkások adójának elengedése tárgyában.

Wolf és társai sürgős indítványt nyújtanak be a bünvádi perrendtartás 493. §-ának eltörlése tárgyában.

Hertzog és *Hofer* az interpellációk teljes szövegének felolvasását követelik, ami meg is történik. A ma benyújtott sürgős indítványokat, továbbá *Hofer* és *Hertzog*nak azt az indítványát, hogy az interpellációkat szóról-szóra olvassák fel, úgy tekintik, mint a radikális németek tegnap bejelentett obstrukciójának kezdetét. Az ülés olyamán tárgyalta a németekkel. E tárgyalás eredménye, hogy *Wolf* és *Schönerer* beleegyeztek abba, hogy sürgős indítványaik első olvasás nélkül az illetékes bizottságokhoz utasítsanak.

A beérkezett irományok felolvasása fél 1 óráig tartott.

Stein polemizál az elnökkel, aki tegnap rendre utasította, mert azt mondta: *Kohn*, a zsidó érsek.

Ellenbogen szocialista szóba hozta *Seitz* esetét, akit a keresztény-szocialisták üzemlei következtében hirtelen és minden törvényes ok nélkül, tisztán politikai motívumokból elmozdítottak állásától. A szónok főképpen *Gregorigot* okolta, aki az antisemita uralmat legjobban jellemző spicli- és denuncians rendszernek főképviseelője.

E szavakra nagy zajtámadt. A szocialista-demokraták a leghesebb szidalmakkal illették az antisemitákat, akik viszont tettelegességgel fenyegetődtek.

Gregorig odasiet *Seitz*hez és kijelenti, hogy arcu! fogja útni.

Dassinsky: Az ilyen söpredéket egyszer már rendre kellene utasítani.

Kucort is *Gregorig*hoz siet, de feléje kiáltják: — Ne szennyezze be magát ilyen gazemberrel!

Ellenbogen erre nagy zaj közepett folytatja az antisemiták elleni kirohanásait, mire ezek így toroklják le:

— Politikai szédelő, fogja be a száját!

Közben a nagynémetek is összetűznek az antisemitákkal és dühösen aposztrofálják egymást.

Ellenbogen folytatja beszédét, melyben kijelenti, hogy szegény-gyalázat egy tanítót megrendszabályozni politikai véleménye miatt.

Strobach Eisenkolb képviselőt, aki feléje közeledik, következőképpen aposztrofálja:

— Maga pupos germán, takarodjék innen! — majd *Ellenbogen* felé fordul s azt kiáltja:

— Fogja be a száját, batusz zsidó.

Ellenbogen: Nem szidhat úgy, ahogy én önt megvetem!

Luenger: Hallgasson!

Hangok a szocialdemokratáknál: *Hazug, hazug!*
Schumeler (*Strobach*hoz): Maga *Grasel*! (az osztrákok *Sobrija*), Maga gazember!

Strobach (*Schumeler*hez): Maga a gazember!*Stein*: *Sehonnai zsidója!* zsidó szédelő!

Schumeler: Ugy látszik, már régen nem nyelt zápfogot!

Stein: Maga pedig már régen nem kapott pofont!

Luenger hosszabb beszédben védekezik, hogy a városházán igazságosan jártak el, mikor a szóban forgó tanítót — *Seitz* képviselőt — fegyelmi uton elmozdították. *Seitz* ugyanis Szentiván-éjszakáján, mikor népies szokás szerint átugrott a rózsalángon, ezt a versikét mondotta:

Schwarz ist die Finsterniss,
Gelb ist der Schein:
Drum will ich mein Leben lang
Kein Schwarzgelber sein.

E közben hevesen kikelnek ellene a szocialdemokraták és a német-nemzetiek.

Egy *Schönerer*-párti *Luenger* felé kiált:

— Denuncians! (Nagy zaj.)

Kafter félbeszakítja *Luenger* et odakiált feléje: — Maga hazug!

A német-nemzetiek kórusban kiabálnak: *Hazudák! Hazudák!*

Luenger: Ki mondja, hogy hazudom?*Niesig* (német néppárti): Én. Maga hazudik.*Luenger*: Aha! A német néppárt is velük tart.

Streiter (német nemzeti): *Szentelen pimasz!* (Szörnyő láрма.)

Luenger folytatja beszédét és kijelenti, hogy tartózkodik a szavazástól és a Ház többsége döntsön e kérdésben.

Schumeler hevesen támadja a keresztény-szocialistákat. Beszéde közben ismétődnek a már előbb lefolyt zajos jelenetek. Az alelnök aztán kijelenti, hogy a házszabályok értelmében csak az indítványhoz szóló *Steiner* Lipótnak (keresztény-szocialista) és *Daszynskinak* (szocialdemokrata) adja meg a szót. (Élénk ellentmondás.)

Steiner lemond a szólás jogáról.

Daszynski kijelenti hogy az antisemiták gyöngülését határtalan szemtelenségük, nagyzási hóbortjok és ostobaságok idézte elő.

A Ház ezután elhatározta, hogy a *Seitz* tanító és képviselő ügyére vonatkozó indítványt bizottsághoz utasítja, melynek nyolc nap alatt jelentést kell tennie.

Azután áttér a ház a napirendre: az inségjavaslatok tárgyalására és azösszes indítványokat és határozati javaslatokat elfogadták.

Következett a kincstári ut- és hidvámok megszüntetéséről szóló törvényjavaslat tárgyalása.

A vitában *Kaiser* előadó, továbbá *Tambosi*, *Götz*, *Vychodil*, *Potoczek*, *Stojan*, *Malik*, *Olszewski* és *Schraffl* képviselők az utvámok megszüntetését kívánták, miközben kiemelték a parasztok szomorú helyzetét.

A pénzügyminiszter elvileg igazságosnak ismerte el az utvámok megszüntetését, utalt azonban az ez által keletkezendő hiányra, amely felülmúlja a két milliót és utalt a ledezet nehézségeire.

A ház ezután egyhangulag harmadszori olvasásban is elfogadta a kincstári várnok megszüntetéséről szóló javaslatot. (Élénk tetszés az egész házban.)

A miniszterelnök ezután Breiternek a *Javorški* kitüntetés tárgyában betervezett interpellációjára válaszol és kifejti, hogy az állami alaptörvény 4-ik §-a értelmében címek, rendjelek és egyéb állami kitüntetések adományozása a korona korlátlan joga. A miniszterelnöknek tehát nem volna kötelessége azokról az állítólagos elvekről, amelyeket a kitüntetések adományozásánál követnek, valamint annak indító okairól beszámolni, amelyek alkalmul szolgálták arra, hogy e kitüntetés adományozása iránt előterjesztést tegyen. A szónok azonban nem tartózkodik annak a kijelentésétől, hogy a kitüntetésnél nem a lengyel klubnak a jelenlegi kormányval szemben szerzett érdemei jöhettek tekintetbe, mert ez a tisztelt klub határozatainak meghozatalában aligha bizonyos kabinet iránti jóskarata által vezérelteti magát, hanem — mint ezt a szónok szivesen kiemeli — az állam és Galícia tartomány iránti meleg érdeklődés vezéreltí azt. (Tetszés.) Csupán ebben az értelemben fogta fel a miniszterelnök a lengyel klub fáradozásait a Reichsrath munkaképességének helyreállítása körül. Az interpellációban ama benyomásra vonatkozólag tett megjegyzésre, amelyet ez a kitüntetés Galiciában az egész lengyel és rutén népre gyakorolt. (Derűtség.) csupán arra utalnak, mondá a miniszterelnök, hogy a hozzámm érkezett jelentések semmitsem tudnak amaz aggodalmakról, amiket az interpellálók észleltek; az említett kitüntetésben inkább az állam és az ország szolgálatában töltött sok évi, fáradságtalan és eredményes működés megérdemelt elismerését látják. (Tetszés.) Végül a meghatározottabban megáfótom azt, hogy a császári pénztárból jelentékeny fizetést vagy általában bármely összeget fizetnek ki a lengyel klub elnökének. Ez, úgy mint az interpelláció más ténybeli adatai, teljesen valótlanok. De meg kell jegyezmem, hogy az én felfogásom szerint ily állítósnak, ha azokat telhozják, kétségbe nem vonható bizonyítékokkal kell rendelkezni. (Élénk tetszés és taps).

Breiter a miniszterelnök válaszának tárgyalását indítványozza. De a ház az indítványt elveti.

Az igazságügyi, kereskedelmi- és vasutügyi miniszterek több interpellációra válaszolnak s azután az ülés véget ér.

Bécs, március 22.

A képviselőház vasúti bizottsága mai ülésén elhatározta a beruházási törvényjavaslat részletes tárgyalását. Főelgádló Sylvestert választották meg.

A szőlőmívelési bizottság az olasz borvám-záródekre vonatkozó jelentést tárgyalta. A kormány képviselője felvilágosításokat adott a jövődéli kereskedelmi szerződéseknél a borok vámjára vonatkozó rendelkezéseiről, de megkérte a bizottságot, hogy nyilatkozzait bizalmas természetűeknek tekintse. A felszólalt képviselők mind azt mondták, hogy az olasz borvám-záródeket lehetetlen fenntartani. Vukovic bejelentette, hogy Németországból azt a magánbeszámolót kapta, hogy a német kormány a feleresztésre szánt vörös borok 10 márkás kedvezményes vámját 1903-ban meg akarja szüntetni. A kormányt megkérték már, hogy ebben a dologban sürgős lépéseket tegyen a német kormányról.

A közgazdasági bizottság elhatározta a 1897. július 15-én kötött világposta-szerződés ratifikálását.

A kínai bonyodalom.

Peking, március 22.

Egy értekezleten, amelyen Waldersse is jelen volt, elhatározták, hogy Barrow és Vogak tábornokok ma reggel öt órakor visszavonják úgy az angol, mint az orosz csapatokat a vitás területről és megszüntetik a vasúti munkákat, míg a kérdést diplomáciai uton nem rendezik.

Peking, március 22.

A tiencini vitás területről ma reggel mind a két fél őrségeit visszavonták.

Berlin, március 21.

A főparancsnokság jelenti Pekingből: A Tiencinben felmerült angol-orosz vitás esetet ma Vogak és Barrow tábornokokkal folytatott közös értekezleten katonai szempontból mind a két félre nézve kielégítő módon elintézték. Mindkét részről az őrségeket és őrszemeket kölcsönös tisztelgés mellett visszavonták. Az angolok kijelentik, hogy az orosz lofogót megsérteni nem szándékoznak és hogy az orosz határjelek állítólagos eltávolítása a katonai hatóságoknak sem rendelőtára, sem tudtával nem történt. A kérdéses területen nem folytatják a munkát, míg a kormányok a birtok kérdésében megegyezésre nem jutnak, vagy erre nézve külön megállapodás létre nem jön.

London, március 22.

Egy lap képviselője előtt az itteni japán követ kijelentette, hogy Oroszországnak körülbelül harminc hadihajója van a keleti vizeken. Ha Oroszország döntő lépést akarna tenni Koreában, úgy erre egész hadsereget kellene mozgósítania, mert hajóhaddal ott nem ér el semmit. Azt a hírt, hogy Oroszország és Japán hadihajókat mozgósítana, a követ határozottan megcáfolta.

London, március 22.

Lambard? békülékeny viselkedése általános meglepetést kelt. Mindenki meg van róla győződve, hogy a helyzet elvesztette akut karakterét, de annál sürgetőbbnek követelik, hogy Oroszország tegye közei a Kínával kötött titkos külön szerződéseket. A tiencini konfliktus is ilyen titkos szerződésen alapult.

London, március 22.

Lord Rosebery tegnapi beszédében a tiencini incidensről szólva, nem hiteli ugymond, hogy két nagy nemzet egy vasúti kitérő-hegy miatt összeveszhetne egymással. Ami pedig a kínai kérdést illeti, nem lehet szó hódítási tervekről, hanem csak a kereskedelem fejlesztéséről. A hittérítők ügyét nem tekintve, Németország, Franciaország és az Egyesült-Államok politikája Kínával szemben első sorban kereskedelmi politika.

Sanghai, március 22.

A North China Daily News állítólag jó forrásból arról értesül, hogy a császári udvar április közepé táján Szingiangba (Hupe tartomány) megy, ahol a szövetségeseknek Pekingből való kivonulásig marad. Ezt az elhatározást, mondja a nevezett lap, a követségek megerősítése ellen való tiltakozásnak kell tekinteni.

Köln, március 22.

A Kölnische Zeitungnak jelentik Pekingből tegnapi kelettel: A város valamennyi utcasarkán egy sárga császári rendeletet függesztettek ki, amely az idegenellenes társulatokat büntetéssel fenyegeti. Ilyen rendelet kibocsátását a békeföltelekek X. cikke rendelte el. A hirdetések körül nagy népszerűségi verődnek össze s olvassák a császár rendeletét.

A délafrikai szabadságharc.

London, március 22.

A Daily Chronicle szerint a Kitchener és Botha között folyt tárgyalások sikerének főokadályá az volt, hogy Kitchener nem akart a fokföldi lázadó vezetőknek teljes kegyelmet biztosítani. A felajánlott főbb feltételek ezek voltak:

Az elenségedeskedés megszűnése után a két volt köztársaság rögtön olyan autonómiát kap, amilyen Jamaika-szigetén van.

A törvényhozó testületek meghatározott számú tagokból állanak, akiket részben a burgherek választanak, mindenik állam élén pedig a koronának egy képviselője állna.

A birodalmi kormány egy millió font sterlinget enged az elpusztult javakért, azonkívül olcsó kamat mellett kölcsönt adna a boeroknak, hogy újra jó karba helyezhessék tanyáikat.

Ami a gyermekek nevelését illeti, a szülőkre bízják annak az eldöntését, hogy gyermekeiket hollandi, vagy angol nevelést kapjanak-e. Engedelem nélkül fegyvert tartani tilos.

A beenszülöttekre vonatkozó kérdések rendezése nagy nehézségekbe ütközött. Botha ugyanis különösen azt a követelést ellenzte, hogy azoknak a beenszülötteknek, akik állandó lakóhelyiely birtok és a névjegyzékbe írt vannak véve, teljes polgárjogot adjanak.

London, március 22.

A kormány a parlament elé terjesztette a boerokkal folytatott béketárgyalásokra vonatkozó iratokat. A jelentés szerint azok a feltételek, amelyeket Kitchener a boeroknak felajánlott, ezek voltak:

Mihelyt a boerok csapatai megadják magukat az angol kormány Transvaal és Oranje gyarmatok lakosságának amnesztiát fog adni. A Natalból vagy Fokföldről jött angol alattvalóknak azonban a két gyarmatban a háború alatt alkalmazott kivételes rendelkezések szerint fognak eljárni.

Azok a boerokat, akik Szent Ilona szigetén, Ceylonban vagy másutt hadiörségben vannak, visszahozzák hazájukba.

A mostani kormányzat helyett a koronagyarmatok mintájára fogják kormányozni a két gyarmatot, de leghörségség körüi önkormányzatot adnak nekik.

Minden egyházi tulajdont, ugyszintén a nyilvános társaságok és az árvaalpok birtokait respektálni fogják és az angol és hollandi nyelvet egyenlően fogják alkalmazni.

Az angol kormány nem tehető felelőssé azokért az adósságokért, amelyeket az utolsó köztársasági kormányok csináltak: kész azonban bizonyos összeget, amely egy millió fontnál több nem lehet, a boerok adósságainak fedezésére engedélyezni.

A gazdákon, akik a háborúban kárt vallottak, kölcsönöket fognak segíteni. Hadisarcot nem tartoznak fizetni a gazdák.

Azok a burgherek, akiknek önmaguk védelmére szükségük van lőfegyverekre, fegyvert viselhetnek, ha fegyverviselési engedélyt adtak magoknak vagy erre a célra beiratkoznak.

A kaffereknél korlátolt szavazati jog adandó. Ha majd népképviselőt lesz szervezve, a színes bőrűek törvényes viszonyai épp úgy lesznek rendezendők, mint Fokföldön.

A parlament elé terjesztett iratok között van még Kitchener-nek egy távirata, amelyben Bothával február 28-án Middleburgban folytatott tárgyalásáról tesz jelentést. Ebben a táviratban azt mondja Kitchener:

A függelékben kérdésének tárgyalásába nem mentem bele. Botha szeretne volna, ha mindjárt képviselői kormányt szerveztünk volna. De úgy látszik, kielégítette az az ajánlat is hogy koronagyarmat szerveztessék. Botha azt kérdezte, hogy megengedik-e majd a boeroknak, hogy a beenszülöttek ellen való védelmekre megtarthassák fegyvereiket és nagy súlyt vezet különösen arra a kérdésre, hogy Nagy-Britannia elváltja-e a köztársaság legális adósságait a háború alatt csinált adósságok kivételével. Az ellen, úgy látszik, nem volt kifogása Bothának, hogy a gyarmatokból való fölkelőket meglozsszák a választójogtól.

Egy másik, március 3-iki keletű táviratban Milner közli Chamberlainnel azokat a feltételeket, melyeket ő Kitchenernek javasolt. Kitchener e szerint felajánlotta Bothának az amnesztiát, mely csak abban a pontban korlátoztatnék, hogy a brit alattvalók, akik Anglia ellen fegyvert fogtak, elvesztik választójogukat. Milner határozottan ellene nyilatkozott annak, hogy a fokgyarmatbeli felkelőknek amnesztiát adjanak, mert ennek Natalban és a Fokgyarmatban sajnálatos hatásai lennének.

Egy március 6-iki keletű táviratban Chamberlain közli Milnerrel, hogy világosan és határozottan ki kell fejezni, hogy a megadásnak az összes boerokat magában kell foglalnia, nem csak Botha embereit. Chamberlain osztozik Milner nézetében, hogy a lázadóknak megkegyelmezni nem tanácsos, csak a burgherek és a gyarmatosok, akik hadifogságba estek, lennének Dél-Afrikába visszaküldendők: a külföldiek ellenben hazájukba küldendők vissza. A kormány nem mondhat le arról a jogról, hogy a hadijogot proklamálja, ahol szükségesnek tartja. Ezért utasítja Milnert, hogy így nyilatkozzék. A katonai kormányzat a lehető legelőbb meg fog szünni, nem úgy mint Kitchener javasolta: a hadijog azonnal megszűnik. Chamberlain veszedelmesnek tartja Kitchener ígéreteit, hogy az állam legális adósságait, még ha a háború alatt jöttek is létre, kifizetik, mert nehéz lesz ezt az összeget egy millió fontra korlátozni. De azzal egyetért, hogy a bíróság által megállapított kártérítési igények fedezésére egy millió fontot rezerváljanak. Abba a záradékba, mely a gazdáknak támogatást biztosít, Chamberlain betoldotta e szavakat: kölcsön utján. A kaffereket illetően Chamberlain nem egyeztetik bele, hogy a béket azal vásárolják meg, hogy a színes lakosságot meghagyják abban az állásban, amelyben a háború előtt volt.

Milner március 9-iki táviratában azt javasolja Chamberlainnak, hogy ő és Kitchener ellenzik a kölcsön utján szavak betoldását, mert a boerok ebben oly eszközt gyaníthatnának, amelylyel a kormány a gazdákat karnál közé akarja keríteni. De a halogatással járó bajok következtében végül mégis beleyugodtak abba, hogy ezek a szavak a szerződésben megmaradjanak.

London, március 22.

Az a hír van elterjedve, hogy a boerok hajlandók volnának az annexiót megengedni, ha az angolok garanciát vállalnak, hogy a közoktatás hollandi marad, ha továbbá a birtokukba átmenő aranybányák jövedelméből három millió fontot az elpusztított tanyák fölépítésére fordítanak s ha az összes hareol boeroknak és hollandusoknak amnesztiát adnak.

Durban, március 22.

A boerok széjjelverték Campbell angol tábornok seregét. Az angolok kiűrtették Vrede városát (Oranje) és visszavonultak Standertownba. A boerok üldözik az angolokat. Campbell 200 sebesültet cipel magával.

A közönséghez.

Budapesti Napló mai számát postautalvány kíséri. Kérjük azokat az olvasóinkat, akiknek az előfizetése március 31-én lejár, hogy az utalványok felhasználásával előfizetésüket mihamarabb megújítani sziveskedjenek.

A Budapesti Napló minden előfizetőjének a Mannheimi Biztosító Társaság magyarországi vezérképviselője utján baleset által okozott halál és baleset által történő rokkantság esetére kétezer koronát, vagy a baleset mérvének megfelelő összeget biztosított. Ujjanban belépő előfizetőink az előfizetés, díj bevétele után tízlehet béhez hozzájárul a bétezer koronáról szóló balesetbiztosítási kötvény.

A Budapesti Napló ingyenes baleset-biztosítása az előfizetés díj postára adását követő déli tizenkét órakor kezdődik és az előfizetés lejártá után való nap déli tizenkét óráigkor végződik. A baleset biztosítása, miként a kötvény hitelesen tanúsítja, kiterjed mindennemű halált vagy rokkantságot okozó balesetre, amely a biztosítottat akár otthon, akár utközben, hajón, kocsin, vonaton vagy hadgyakorlaton éri.

Az előfizetés ténye Budapesten nyugtával, vidéken feladóvevénynyel igazolandó. Ezeknek az igazolványoknak a megőrzése ajánlatos. Ha elveszne egyik-másik, a Budapesti Napló kintőhivatalt egy levelező-lapon nyitvánított kéreőről szívesen állít ki díjtalanul másolatot.

Baleset esetén, mely vagy halált vagy rokkantságot okozott, táviratilag vagy expressz-levélben cészerű a jelentést megtenni a Budapesti Napló kintőhivataltának.

Budapesti Napló előfizetőinek a Mannheimi Biztosító Társaság magyarországi vezérképviselője (Fényes Miklós igazgató) másnemű baleset, betörés-, szállítvány-, szavatossági és üveg-biztosításnál öt százalékos engedményt ad a rendes díjtáblázatához képest.

HIREK.

Willmann tanár különös esete.

I.

Kis fehér habfodrok jöttek a kék tengeren; a part felé édesen, babérosan szállt a szellő, s meglebbentette a fekete fűrtöket egy szép olasz homlokán. Alberbi a parton állott és elnézett a messzeségbe. A párafátyolból dicsőség és pénz integetett felé, selymes urhölgyek parfümjét hozta a szél, s ahogy a nap a mellére sütött, azt az izgatott melegséget érezte, amelyet nagy estélyek izzó levegőjében hajt a siker a vérbe.

— El fogok menni, — mondta Alberbi — el a messzi Európába. Enyém lesz a dicsőség, a pénz, a parfüm és a telt keleti asszonyok ígérő mosolygása.

— Ábrándozol, Alberbi? — kérdezte egy arra haladó ismerőse.

— Az ábránd — felelt ez — a leggyönyörűbb mulatsága a mi lelkünknek. Mivé lennünk, ha nekem nem volna szabad álmodnom mindarról, amit birni gyönyörűség. Igaz van, Adolfo, én az álmok gyermeke vagyok. El fogok utazni.

— Hová?

— Még nem is tudom. De titokzatos és szép lesz az utam. Akinek a szemébe nézek, az el fog aludni; akire ráparancsolok, az rabszolgámmá görnyed; halk suitogás kel mindenfelé, ahol én járok. Azt mondják: „csitt, itt megy az álom királya, az édes altató, a tulvilági erő parázssemű mágusa.“ Akti felém kinyújtom fehér kezemet, annak kölesönkértem a lelkét, s a többiek még a lélekzetüket is visszafojtják, remegve várják, hogy rájuk kerüljön a sor. Ah, Adolfo, nincs szebb ábránd, mint sugárzó szemmel járni be a világot, álmat hinteni, halk suttogással parancsolni, apostolnak lenni a hitetlenek közt, bűvésznak a cinikusak társaságában és főleg szép fekete olasznak mindenütt. Pénz száll felém, Adolfo, szép asszonyok lelkének suhanását érzem, látom, mint borul rejtelmes fátyol a szép fekete és kék szemekre az én pillantásom nyomán!

Azzal tovább ment Alberbi a parton, oly könnyű volt a lépte, mint egy szellemé, a fejét hátravetette, szemét kissé lehunyta. Simogatta a nápolyi szellő, melengette az olasz nap, Alberbi e szép pillanatban telve volt reménnyel és misztériummal.

II.

Először tudniillik a tolmácsát pofozták meg, neki csak később lopták el a télikabátját és a készpénzt. A nép üvöltött, Pilátus mosta kezét, s a lovasrendőrök robaja, mint távoli mennydörgés zugott a levegőbe. Alberbi a szinpadon állott égő szemmel, frakkban, s körüllötte minden izzott a hipnózistól és a titokzatosságtól. A nézőtérben egymást püfölték az emberek. Deli rendőrök egymás kebléről tépték le a barátokat. Fizetett médiumok leleplező beszédekét ordították, a lármától reszkett a nézőtérben az aranyos mór stílus, fiatal orvosok cikáztak ide-oda a szinpadon. Mindenki izgatott volt, öntudatos munkát csak két egyén végzett. A médiumok csoportja mögött szólt az egyik:

— Melyik a Willmann télikabátja?

A másik odaadta.

— A pénz is benne van — mondta.

S aznap éjjel csak az ő szegényét nyomták a nagy nyomdákban s ahogy megverve, megszégyenülten, letörve, kabát nélkül, dideregve kullogott haza az utcán, kihallotta egy nagy házból a rotációs gép dübörgését. Ekkor egy könnyű szökött szemébe s halkán mondta:

— Óh, a lelkemre fekszik ez a dübörgés, végem van nekem, oda a dicsőség! Kiltették alólam hű tolmácsomat, rámfeküdt az orvosi kar s a délceg lovasrendőrök csináltak rendet az ügyben. Isten veled, pénz, isten veled üdvívalgás, nem vagyok én már az álomszemű szép Willmann, nem vagyok

hölgyek édes altatója, titkos parancsok sugója, tiszta víz elkészítője, nem vagyok csudás kitaláló, nem mondom többé: *médium-mészó*, nem vagyok én mágus, nem vagyok én világhódító fekete kísértet. Én csak egy egyszerű rendőri alany vagyok, ime, ma még mindenkinek parancsoltam, s holnap már be kell mutatkoznom Krecsányi kapitánynak.

Igy szólt Alberbi, szétmorzsolta a könnyet szemében s a muló álmokra gondolt.

III.

— Alberbi, te vagy az?

— Én.

— Alberbi, deli termeted megtörött, koromhajadba ősz szálak simulnak, Alberbi, hová lett arcodról a derű és szemedből a jövőendő fénye?

— Hagyd, Adolfo, elgázolt az élet és én visszajöttem ide a partra. Lásd, a tavasz ismét fehér habcsipkét fodroz a vizen, az olajfa és a babér ismét illatozik. És mennyi a rózsá, Adolfo!

Egy padon ült Alberbi, a tenger mellett. Olyan volt, mint egy fekete könnyesepp, csupa szomorúság. Aztán halkán szólt:

— Lásd, Adolfo, én nagyon rosszul jártam a Duna partján. Ugy mentem oda, mint trónkövetelő, s bukkot királyként térek vissza. Megverték a tolmácsomat, bezárták a médiúmainkat, ellopták a kabátomat és a pénzt, megfosztották a tanári címtől, a doktori prédikátumtól és a willmanni rangtól. Kinevettek, kidobtak, elítéltek háromszázhatvan koronára és tizegy napra, édes jó istenem, úgy elverték rajtam a port, hogy az egyszerűen meglepő. Ah, Adolfo, abban a városban csupa becsületes ember lakhatik, ha az én kis családomért ily nagy volt a felháborodás. Adolfo, ott senki se lop, ott senki se csal, ott senkise használ olyan címet, amely nem jár ki neki. Ott mindenki igaz nevén nevezi a portékáját, ott mindenki tanár, ott mindenki Willmann, én voltam az egyedüli, aki nem volt Willmann, s képzelted, Adolfo, mily nagy a szigorúság abban az országban, ha az én kis turpisságomért ily keserű bünhődés járt. Büntetett engem a rendőrség, a színház, a sajtó, az orvosi kar, s oly gyönyörű ott a rend, hogy még a tolvajok is éppen az én bundámat lopták el, úgy vélekedve, hogy ezt én érdemlem meg legjobban egész Budapesten. Ott mind a férfiak Brutusok, s ott minden nő egy-egy angyal. Mert másképpen hogy érthetném meg bünhődésem ily nagy mérvét? Képzelted, miként büntetik ott az igazi családokat, a nagy szédülőket, a sikkasztókat, lopókat és gyilkosokat, a hűtlen sáfárokat, az önző kufárokat, ha én rám, szegény olasz álomművészre, ily keservesen rám járt a rud! Ha megöszülök s megundorodom e világtól, odamegyek meghalni a becsületesek, a jók közé, akik még ily kis panamát se hagynak leleplezetlenül, mint az én tanári rangom s ahol a város négy kapujában négy nagy fekete angyal áll lángpallossal, hogy kiüzze a belpoklosokat. Sőt most már tetszik is nekem ez a szép megtorlási szenvedély. Hisz ők tehetik. Ők nem építenek hitelbe vett telekre kölesönpenzen házat, hogy aztán eladják váltóért, ők spártai nép s nem türük, hogy inszolid emberek éljenek köztük.

Itt már villogott a szeme az örömtől:

— Szép hely — mondta. — Megérte azt a télikabátot.

Adolfo esőndesen szólt:

— Alberbi, te gondolkozó fő vagy.

— Nem — mosolygott Alberbi — én csak költő vagyok, s azt mondom, hogy ha már nem lehetett a dologból büszke valóság, legyen hát belőle bánatos emlék.

M. F.

Budapest, március 22.

— BUDAPESTI NAPLO. Március 31-én új előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése

ezen a napon lejár, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Királynapok Gödöllőn.** Nagy dicsőség vár az idei tavaszon Gödöllőre. Május hó első felében, amikor a *Róma* József alkotta Erzsébet-szobrot leleplezik, vendéglő látja a gödöllői kastély az egész királyi család. O felseje, továbbá *Giuzella* és *Mária Valéria* főhercegnők gyermekeikkel együtt Gödöllőn hosszabb időt töltenek, s ott fog lakni néhai Rudolf trónörökös árvája: Erzsébet főhercegnő is. Az uralkodó család többi tagja a budai várban fog lakni s onnan külön vonaton jönnek Gödöllőre a királyné szobrának leleplezésére, melyen résztvesz a kormány, továbbá küldöttségileg a törvényhozás, Pest megye és Budapest főváros s a Gödöllővel szomszédos községek. A szoborbizottság — mint *Gödöllőről* írják — az ünnepély részletes programjának megállapítása céljából vasárnap délután gyűlést tart Gödöllőn.

— **Az angol királyné Kopenhágában.** *Kopenhágából* jelentik, hogy *Alexandra* angol királyné a minap oda érkezett s valóságilag április közepéig marad a dán udvarnál látogatásban. Április 8-án lesz ugyanis a dán király születésnapja s lehetséges, hogy erre az alkalomra *Edvárd* király is Kopenhágába érkezik. Ezenkívül a cumberlandi herceg is elmegy nejevel és gyermekeivel, továbbá az öreg király öccsége, *Gyula*, schleswig-holsteini herceg, hogy a születésnap ünnepségek ismét a család nagy részének jelenlétében mennek végbe. Április közepén *Vilma* hollandi királyné is meg fogja látogatni *Európa apósát*, amint az öreg dán királyt nevezik. Dán udvari körökben azt beszélik, hogy ez év őszén nagy családi összejövetel lesz a iredensborgi kastélyban, ahol a dán királyi rokon uralkodók mind meg fognak jelenni.

— **A német trónörökös nálunk.** *Berlinben* az a hír van elterjedve, hogy a német trónörökös Bécsből Budapestre is ellátogat Vilmos császár határozott óhajára.

— **Vasutasok előléptetése.** Kellemes meglepetést hoz a husvétünnep a magyar államvasutak derék tisztikarának. Mint a legilletékesebb helyről értesülünk, *Hegedűs* Sándor kereskedelmi miniszter az államvasuti igazgatóság előterjesztése alapján *1461* vasuti tisztviselőt léptetett elő a gyakorlattól az ellenőri állásig terjedő rangfokozatokban. *Hegedűs* Sándor kereskedelmi miniszterül jobban senki sem méltányolja az államvasuti tisztikar önfeláldozó, sok helyütt hazafias missziót is teljesítő munkásságát és bizonyára nem az ő akaratán mult, hogy nem javíthat mindazoknak a tisztviselőknél anyagi helyzetén, akik szorgalmukkal, képességükkel erre az elismerésre méltán rászolgáltak. A kitüntetett tisztviselők száma így is igen jelentékeny és újabb jele egy a miniszter, mint az államvasuti igazgatóság humánus gondolkodásának és annak a jóindulatnak, amelyet a vezetőjük alatt álló tisztikar helyzete iránt mindenkor tanúsítottak. Mindenesetre szép vonása a mostani előléptetésnek, hogy ha már nem érheti az államvasuti tisztviselői kar minden tagját, legalább a kisebb fizetési hivatalnokok anyagi helyzetét javítja és megkönnyíti nekik a megélhetés súlyos terheit. Közlebebb múndokban lesz az előléptezett tisztviselők teljes névsorát közölni.

— **A francia nagykövet estje.** *Bécsből* jelentik, hogy *Reverseaux* mári francia nagykövethel tegnap est volt. Jelen voltak: *Mária Jozefa* főhercegnő, gróf *Goluchowski* közös külügyminiszter nejevel, báró *Krieghammer* közös hadügyminiszter, *Koerber* osztrák miniszterelnök, az orosz, olasz és spanyol nagykövet és a diplomáciai karnak sok más tagja, továbbá gróf *Kielmansegg* helytartó, a legfőbb udvari méltóságok és az arisztokráciának számos tagja.

— **Edvárd király és a pápa.** *Londonból* jelentik, hogy az alsóház tegnapi ülésén *Balfour* egy hozzá intézett kérdésre kijelentette, hogy *Edvárd* király trónralépéséről a pápát irásbelileg és nem külön követ útján fogják értesíteni.

— **Ujpest díszpolgárai.** *Ujpest* község képviselőtestülete ma délután tartott rendkívüli közgyűlésén *Wolfner* Tivadar országgyűlési képviselő indítványára *Wlassics* Gyula vallás- és közoktatásügyi és *Plósz* Sándor igazságügyi minisztereket nagy lelkesedéssel díszpolgárokká választotta. A miniszterek liberális köztevékenységének méltánylása mellett *Ujpest* közönségét különösen az indította e határozatra, hogy a közoktatásügyi miniszter több mint fél millióval rendezte a község iskolaépítési ügyeit, az igazságügyminiszter pedig *Ujpest* régi óhajátását teljesítette akkor, amikor *Ujpesten* a telekkönyvi hatósággal is felruházott járásbíróvágot felállította.

— **Eötvös Károly felolvasása.** *Eötvös* Károly e hó 24-én felolvasást tart *Szekesfehéváron*, a *Vörösmarty-Körben*, a *Vörösmarty-szoboralap* javára. A felolvasásra a fővárosból számosan fognak leráudulni.

— **Ebjesztő péntek.** Kilenc felé jár már az óra a szabadelvű pártkörben. A mamelukok kezdenek elszéledni: ez az estéjük jóformán elveszett. Elvezett, mert Széll Kálmán nem volt ott s a pártvezér ábrázatáról nem lehetett horoszkopot levágni, jókedvének fokából kitalálhatni, nagy bajt, vagy kisért fog-e az összehérhetetlen-ség csinálni: a kvótánál nem lesz-e megint zűrzavar, jönnek-e csakugyan az új ágyuk és kivált — ó kérdések kérdése — mikor leszen választás. Egyszer csak kilenc előtt néhány perccel hertoppán mégis Széll Kálmán. Mosolyogva veszik körül a mosolygva belépőt a még ott levő hívek.

— Azt hittük, el se jössz már, kegyelmes uram.

— Eljövök én félholtan is, ha tehetem a munkától.

Es megered a szóbeszéd sok mindenféléről s a végén arról, rövid lesz-e, vagy hosszú és mikor kezdődik a husvétii szünét.

— A szünét! — mondja Széll Kálmán, a szünét! Mennél előbb jöjjön s mennél hosszabb lenne, annál kedvesebb volna nekem. Száz felé lenni és száz felé gondolni, ami az én mindennapos munkám, bizony fárasztó dolog. Hát csak jöjjön az a szünét, hadd pihenhessek egy kicsit, hadd élhessek egy kicsit rendesen magam is. Ha pedig itt lesz ez az áhitott szünét, borzadva fogok az ebjesztő péntekre gondolni.

— Ebjesztő péntek? kérdik álmélkodva, hát ez ugyan micsoda?

— Látszik rajtatok, hogy nem vagytok vasmegyeiek. Te ugy-e tudod, mit jelent ez. Rosenberg Gyula? Hát elmondom nektek is. Ebjesztő péntek napját hiába keresitek a kalendáriumban, de mi vasmegyeiek a husvét után való pénteket nevezzük így. Eltaláljátok-e, miért?

— Sose találjuk mi azt el, kegyelmes uram!

— A kolostorban (így szól a vasmegyei hagyomány) rossz dolga van a kutyának hushagyó keddtől husvétig. A barátok bőjti edelét esznek, abóul pedig sovány koca jut a házőrző kutyának. Soványodik is bőjtnék évadján a kolostor kutyája; ugye látjátok, hogy minden bordája meglátszik a bőre alatt. Husvét után aztán jön a rendes koszt és ezzel a rendes koca. Kezdi magát jól érezni a kutya és örül megint a létnek. De az öröme csak a legközelebbi péntekig tart. Aznap persze megint bőjtos étel jut a papok asztalára. S a kutya, ahogy meglátja a pénteki napon megint a sovány maradékot, megrémül, azt hívén, hogy újra kezdődik a koplalás évadja: a hosszú bőjti. Ezért hívják Vasmegyében a husvét után való első pénteket ebjesztő pénteknek.

Vidám kacagás fogadja a dunántúli folklor e részletét. A miniszterelnök pedig hozzáteszi:

— Sose lehet elég hosszú az a husvétii szünét és már most is libabőr fut végig rajtam, ha rá-gondolok a szünét után való első strapácos napra: a miniszterelnök ebjesztő péntekjére.

S halotjazik most már az egész társaság, a hallgatóság is, a miniszterelnök is. Nincs baj addig, valameddig Széll Kálmán ilyen jóízűen figurázza ki a saját fíradalmait.

— **Hidgé van.** A tisztességes jószándéku kalendárium szerint tegnap kezdődött a tavasz. És dermesztő hideg szél sít az utcákon és a jól megérdemelt nyugalomba helyezett télikabátok ma ismét eleműltek voltak. Pedig néhány esalóka napon keresztül már rügyek is takadoztak. Ezek ma ijedten fagytak le a lákról. Mert még a kalendárium is hazudik. És hiába mondja azt az istván bácsi kalendáriuma:

A tavasz az olyan idő
Meleg a nap, jó az eső
A fák mind krágyeznek,
A madarak érkeznek.

Nem, ez sem igaz már. Nálunk sem, de különösen odán Ausztriában nem. Bécsből azt táviratozzák, hogy mindenfelé magasan áll a hó. A Semmering környéke is olyan, mintha a tél kellő közepében volnánk. A hófúvások következtében sok helyütt vonatkésések történtek, a táviró- és telefon-összeköttetés megszakadt.

— **Kitüntetés.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a királyi Dinkl János udvari zenekiadónak a királyi tanácsosi címet díjmentesen adományozta.

— **Egy igazgató jubileuma.** Vajdassy Ernő, a VII. kerületi polgári leányiskola igazgatója, most töltötte be igazgatói működésének huszonötödik évét. Az intézet volt növendékei az évforduló alkalmából jubileumi ünnepet rendeznek, amely március 26-án, hét-őn délelőtt 11 órakor lesz a Dohány-utca 32. szám alatt lévő iskola tornatermében.

— **Posta- és táviró-tisztviselők a miniszternél.** A budapesti posta- és táviró-tisztviselők küldöttsége tisztelt ma délután 4 órakor Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszternél és megköszönte a posta szolgáltatásban életbeléptetett vasárnapi munkaszünetet és a köznapai szolgálat megkönnyítését. Hegedűs Sándor miniszter igen szívesen fogadta a küldöttséget és biztosította őket jóindulatról.

— **Ipariskola Pozsonyban.** Pozsonyból táviratozzák: Esterházy József miniszteri tanácsos elnöksége alatt, aki ma délelőtt Vig Albert főigazgató és iparoktatási miniszteri biztos kísérelében ideérkezett, a városi tanácskozás folyt a Pozsonyban létesítendő iparszakiskola ügyében. A város és a helyi vidéki érdekeltség 10.000 koronával fog évenként a fenntartáshoz járulni, a többitől az állam gondoskodik. A tanácskozás megelőzőleg megnézték az iskola-épület helyét a Széchenyi-utcaiban. Esterházy meglátogatta Pálffy Mór hercegnét, a háziipar egyesület elnökét, akivel Izabella hercegnő, az egyesület védnöknő-e kérésére Budapesten legközelebb tartandó háziipari felolvasás ügyében tanácskozott.

— **Frou-frou.** Nem Dumes irta azt a történetet, ami itt következik, hanem a kiszámíthatatlan Élet — és pedig Makón, ahol nem igen vannak hozzászokva az emberek a nagy drámákhoz. Egy Szőke József nevezetű jómódú gazdaembernek volt egy Rozál nevű tizenhat esztendő kis lánya. Egyetlen gyerek, ami urnál, egyszerű emberrel egyformán azt jelenti, hogy bálványozták. Voltaképpen úgy élt a férfi is meg az asszony is, mintha a gyerek miatt lenne a világban csupán. A múlt vasárnap is kedvét akarták tölteni. Megígérték neki, hogy estére elviszik a tánciskolába. A gyerek féktelen örömben volt egész nap. Az anyjának megmutogatta, hogy hogyan fog táncolni, elkészítette a ruhákat is, amit majd fölvesz estére s miután mindennel elkészült, leült a tűkör elé — szépiálni. Régi vágya volt már a frou-frou. Hogy a haja le legyen nyírva elől és belesüngjön a homlokába. Ugy látszik, hogy valami magas elegánciát képzelt el ebben az izléstelenségben s már hozzá is fogott az ollóval a munkához, a mikor bejött az anyja és észrevette, hogy miben mesterkedik. El akarta venni tőle az ollót, a leány nem engedett, az asszony erővel akarta kicsavarni a kezéből az ollót. Dulakodtak s egyszerre a hegyes vas mélyen belesüppedt a leány mellébe. — A gyerek iszonyú rémülettel szaladt ki az udvarra az apjához és a nyakába vetette magát ezzel a kiáltással:

— Mindjárt meghalok.

Igaz volt, mert öt perc alatt meghalt. Az olló a szív egyik főűtőerét metszette el. — Az anyját kimondhatatlanul összetörte a csapás. A rendőrségnék vizsgálatai fogságha kellett tenni a szerencsétlen asszonyt csak azért, mert attól kellett tartani, hogy megöli magát is.

— **Fodor József temetése.** A közegészségtani intézet Esterházy-utcai épületének oszlopos előcsarnokából ma délután temették Fodor József egyetemi tanárt. A feketével bevont oszlopok déli nővények és koszorúk között, ezüstös ravatalon feküdt a koporsó, melynek lábánál bíbor vánkoson az elhunyt rendjelei voltak. A koporsó körül a temetésig hat orvosnövendék állt díszőrséget. Egész délelőtt érkeztek a halottasháza és az egyetemre a koszorúk, a barátok, tisztelők, tanártársak és egyesületek szebbnél-szebb virágadományai. A temetésen imponzásan nyilvánult a részvét és a veszteség, amely a magyar tudományt és közegészségügyet érte. A kormányt Wassics-Gyula közoktatásügyi miniszter és Zsilinszky Mihály államtitkár képviselte, az Akadémiát báró Eötvös Loránt elnök és Szily Kálmán főtitkár. Ott voltak Kisfaludy A. Béla rektor a négy kar dékánjával és a testületileg megjelent orvos-tanári karral, melyhez igen sok más fakultásbeli tanár csatlakozott. A műegyetem számos tanára élén megjelent dr. Noszay Lajos rektor. A honvéd-orvosi kart Bernolák István orvossal az élükön is számos törzsorvos és ezredorvos képviselte. Ott voltak azután valamennyi tudományos egyesület képviselői, a budapesti orvosi kar legjelesbjei, számos országgyűlési képviselő, azután gróf Széchenyi Béla, Berzevicsy Albert, Hermann Ottó és a társadalom számos előkelősége.

Félnegykor megjelent Kanovics apátplébános nagy segédietel és beszentelte a koporsót. Ezután dr. Bólyay Árpád orvoskari dékán mondott keresetlen szavakban búcsút az elhunyt tanár-társnak, akinek a magyar orvosok nevelésében 30 éven át kifejtett fáradozása a legnagyobb dicsősége. Beszède így hangzik:

Fodor József, kedves társam! Nem érezhetlek utolsó utadra anélkül, hogy ne szójak még utólagja Hozzád! Elszálló lelked megérti még talán gyenge szavam! Egy üzenet hozok Neked társamtól, a Te társaidtól is, kikkel együtt szolgáltad a tudományt, a tanítást, az emberszeretet áldott ügyét; akikkel együtt érezted és akik veled együtt éreztek, akik szerettek Tégedet s akiket Te is megajándékoztál baráti szeretettel. Ez az üzenet a köszönet és a hála szava. Köszönet és hála egy emberélet hű munkásságáért, amelyvel új tudományos utakon járva, fényt borítottál az egész egyetemre, de főképpen a Te iskoládsodra, melyet a tengeren innen és túl is ismernek és megbecsülnék azért is, mert Fodor József fakultása és a cambridgei egyetem nem hiába adta

fel Reád a bibortalárt, melyet csak fejedelmek, a tudományok felkentjei viselhetnek. Köszönet és hála egy emberélet hű munkásságáért, melylyel a Rád bízott ifjuságot soha nem lankadó lelkesedéssel oktattad szótval és példadással, hogy hasznos munkás flal legyenek a hazának. Köszönet és hála egy emberélet hű munkásságáért, melylyel a haza javát oly irányban igyekezted előmozdítani, amelyről elődeid mind megelégedtek. Egészség a legnagyobb boldogság. Tedd egészségesé a népet és ezzel hatalmasá, gazdaggá, boldoggá tesszed hazádat! Ezek voltak jelszavaid. De nemcsak jelszavak maradtak ezek Nálad. Mutatják azt orvostörténelmünk utolsó harmino évének lapjai. Jó szíved dobbanása megszünt. A toll kisért munkás kezéből, a szó elhalt beszédes ajkadon. Tevékenységed e csarnoka, ahonnan temetünk, üres maradt. Csak leikünk van teive keserűség, hogy így korán vesztettük el. De a Te lelked, megszabadulva a földi élet szenvedéseitől, melyekben oly dusan volt részed, mosolygva szállt tova, mert érti, tudja, hogy e földön hasznosan tartózkodott. Fodor József, kedves társunk. Te valóban megteetted kötelességedet e földön híven, igazán. Társaid áldák emlékezedet és nem felejtnek el. A jó Isten Áldása kísérjen végső utadon.

— **Thas Károly az Akadémián és a termézetudományi társulat nevében** mondott bucsuzást, mire négylovas gyászkoocsra tettek a koporsót és megindult a menet a temető felé. Elöl díszruhás lovasrendőrök mentek, azután a két korszorú kocsi következett. A halottas kocsit két oldal szász orvos-egyetemi hallgató kísérte lobogó fákllyák kettős sorfalával. A keresepi-temetőbe érve dr. Schwartz Ottó a magyar orvos-szövetség nevében mondott megható beszédet, Dalnady Győző orvostanhallgató pedig a tanítványai részvétét fejezte ki. Azután Kanovics apátplébános még egyszer beszentelte a koporsót és előoltak a fákllyákat, mire a gyászoló közönség hazatért.

— **Az orosz diákforradalom terjed.** Az eddigi hírek, ugy látszik, nagyon sokat elhalgattak abból, ami a hetek óta permanens pétervári diák-forradalmat jellemzi. Így a többek közt kifejtették a hírforrások azt is megemlíteni, hogy a tanulók és rendőrök vasárnap birokversenyűnek nem csak sok sebesültje, de tíz halottja is volt, természetesen a diákok részéről. Utólag derül ki az is, hogy a rendőrség hétfő óta szavával toloncolja el a diákokat. Most már az is kétségtelen, hogy a zavargás a moszkvai odesszai, kievii, karkovi, kazáni, tomszki és dorpatii diákok közt is elharapódzott. A tünetek arra vallanak, hogy valóságos és általános diáksztrájk fog kitörni az oroszországi főiskolákon, amelynek az lesz a célja, hogy azok az új rendszabályok, amelyeket a zavargások megszüntetése céljából életbe léptettek, hatályon kívül helyeztessenek. Jellemzi az oroszországi helyzetet, hogy a forrongásban nemesak a diákok, hanem a diák-kisasszonyok is részt vesznek, sőt újabbban hozzájuk csatlakoznak a munkások is, valamint a polgárságnak is egy-egy töredéke.

A legutóbbi diák-zavargáson megölték két csendőrtisztet és tizenöt egyetemi hallgatót. Ötven egyetemi hallgató veszedelmes sérülést kapott. Nemesak a diákok, de az egyetemi tanárok is bele vannak már sodorva a forradalmi hangulataba. Melichor, a moszkvai egyetem történelmi tanára, a diákokkal való rokonszenvezése folytán magára vont a rendőrség gyanuját s házkutatást rendeztek nála és számos szocialistáratot és a munkásmozgalommal foglalkozó nyomtatványt találtak a professzor lakásán. Melichovot a rendőrségletartóztatta, a cár azonban ugy intézkedett, hogy minden további bírói eljárás szüntetessék be, Melichor pedig helyeztessék át egy másik egyetem történelmi tanszékére. Ez a szenzációs elfogatás megérelte a higgadtabb és tartózkodóbb elemek közbelépését is. Feliratot intéztek a cárhoz, melyet eddig 6000 moszkvai lakos, köztük több egyetemi tanár máris aláírt.

— **Házasság.** Elek Henrik m. kir. Állami szén-üvegyézi tisztviselő tegnap kötött házasságot Márk Gizellával, Márk Márkusnak, a kiváló közgazdasági írónak leányával. Tanuk voltak gróf Esterházy Kálmán és Vörös László. Násznagy Hevesi József volt. Esküvő után az új pár nászutra Olaszországba utazott.

Menyhöner Jenő e hó 26-án délután 3 órakor esküszik örök házastul Egerben Schwarz Róma kisasszonynak.

Dr. Holländer Dávid bács-kulcsi községi és tb. megyei járásorvos eljegyezte Gál Jolán kisasszonyt, dr. Gál Dezső bezdáni orvos leányát.

— **Segítség a szegényeknek.** Az ingyen kenyérikiosztási bizottsághoz Hevesi József Hegedűs Sándorú megbízásából 920 koronát adott át a Mentőkész jövedelméből, Sacallay György pedig 9000 K. tett le a Kenyérből jövedelméből kenyér-kiosztás céljaira. Az ingyen-kenyér kiosztási bizottság a nagykulcs adományokért Hegedűs Sándornak és dr. Wekerle Sándornak, a Kenyérből elnökének szép levélben mondott köszönetet.

Wein Károly és Társai HAZAI IPAR. minden darab gyárainkban szárazos árat jelen levővel egyeztetjük. szepességi vászongyárosok. Budapest, IV. Koronahereg-utca 8. szám.

Tanítónők a fiúiskolában. Érdekes kérdésben vívznak egymással mostanában a főváros tanítói és tanítónői. Egyáltalában örvendős az, hogy az utóbbi időben mindig több és több alkalommal van megemlékezés arról, hogy a tanítók az iskola falain kívül is, egymás között is foglalkoznak a tanítás névelő bökkenőivel s legutóbbi oddig mentek a liberalizmusban, hogy a szülőktől is tanácsot kértek, például a házi feladatok dolgában. A most szövegére került kérdés az, hogy nem volna-e helyesebb a nevelés szempontjából az, ha a fiúiskolákban is tanítónőkre bízunk az abécé osztályt. A gyerek mindegyre hat esztendő kis iskolaköteles, közvetlenül az anyja kötevénye mellől szakad el s egyszerre egy szigorú tanítóbácsi vagy tanító ur kezé alá kerül. Nem volna-e jobb átmenet az otthon melege és a csupa kötelességgel telt iskola között az, ha tanítónéni lenne a gyermek első oktatója. Míg egy kicsit megszokná az iskolát... Aztán aztán már a második osztályban könnyebben hozzáismulna a keményebb fejelemhez, mint így egyszerre. Ennek az álláspontnak egy igazán a feladata magaslatán álló tanítónő, Hegedűs Leona a szószólója. Egy estlapon írt a dolgról sok szeretettel és meggyőződéssel. Azonban nem tudta meggyőzni a maga igazáról a tanítókat. Vagy legalább is nem mindenkit. Erre vall a válasz, amit cikkere Vajdaff Gusztáv igazgató írt egy pedagógiai szaklapban. Az igazgató ur háta mögött negyvenkét esztendő tapasztalata áll. Ez olyan szép, nagy idő, hogy okvetlenül imponál mindenkinek. S úgy érvel, hogy hinni is kell a szavának. Azt mondja, hogy az abécé tanítására való ráteremttség függene attól, hogy a tanító nő-e vagy férfi. Szeretni kell a gyermeket és ez a fődolog. A tanító, bár a férfi egyáltalában energikusabb, mint a nő, éppen úgy gyöngéd lehet az iskolához még nem szokott gyermekhez, mint ahogy nem az a tanítónő, ha nem termett igazán arra a pályára. Ilyet pedig sokat látott negyvenkét esztendő alatt. Olyan tanítónőt is látott már, aki az iskolához nem illendő módon felpiperázta magát, hosszú uszályos ruhában jelent meg a klassziban s szoknyáival a gyerekek tudejére hajtotta a padló porát. Olyan tanítónőt is látott már, aki valamiféle magánfoglalkozással rázta le a nyakáról a gyerekeket s aztán tükör helyett az ablak belső táblájában nézegette magát, a haját igazgatta. Szóval: — az a toalettel végezte el, amit otthon elmulasztott. Azt is észrevette már, hogy a tanítónő regényt olvasott az iskolai óra alatt. Ez alatt persze a gyerekek a padokban a fejük tetején táncoltak. Az igazgató ur azonban tárgyilagos ember s azt is elmondja, hogy tanító is akad már olyan a praxiszában, aki a leckéire alatt olvasta el a regény olyan fejezetét, amelyek annyira érdekfeszítők, hogy a pauzáig se lehet várni az olvasással. Aki léhán végzi a dolgát, az hasznavehetetlen minden országban és minden nemben s viszont ennek az ellenkezője is áll. Tanító és tanítónő egyaránt meg tud felelni a feladatának az első osztályban is, az abécés könyv mellett, ha megvan benne a szeretet minden ember gyermekével szemben. — Erre nézve annak is van egy argumentuma, aki ezeket a sorokat írja. Erdélyben, Deésen a gyerekek boldogan járnak végig az első elemi osztályt — ha jól tudom — a reformátusok iskolájában. Buday urnak hívják a tanítókat. Micsoda népszerű ember. . . Sir utána a gyerek, a mikor már kikerült a keze alól. Ez az ur bizonyára nem az energijával lopja be magát a gyermek háladáatos kis szívébe. Viszont bizonyára akad nagyon sok tanítónő, akit hidegen otthagy az osztálya az esztendő végén. Végül azt mondja Vajdaff igazgató ur, hogy a gyerekek is számot kell ám vetni. Ismer 6 már olyan tanítónőt is, akit évközben kellett az első osztályból, a fiukból áthelyezni a lányok osztályába. Nem bírt a fiukkal, a lányokat pedig gyönyörűen rendbe tudja tartani. Ez is fontos. A sok urfival nehezebb elbánni, mint a valamieskét mégis jámborabb kisnasszonyakkal.

A drezdai gyilkosság. Rövid néhány sorban megemlékeztünk lapunk mai számában arról a halálos végű merényletről, amelyet egy Jahnelné nevű asszony követett el Drezdában Gunkel bécsi származású kamaranézés s az *Attila* című opera szerzője ellen. A gyilkosság este tíz óra után történt, amikor Gunkel egy zsúfolt villamoson éppen hazament az operából. Ugyanarra a villamosra szállt Jahnel asszony is, aki, noha már egészen közel volt ötvenedik esztendőjéhez, szenvedélyes szerelmet érzett a muzsikusi iránt. Evék óta járt utána, s mondják, hogy Gunkel egy ideig el is fogadta a rajongó hölgy szerelmét, sőt nagyrészt ajándékait is, mostanában azonban nem akart már tudni róla. Ez volt a veszte. A megsértett, boldogtalan asszony végképp leszámolt vele. Egy virágbokrába revolvert rejtve, megleszte Gunkelt, aztán mikor a kocsi már rohant az utján, fölgyenesedett, s az utasok feje fölé két kétszer rálőtt. Az

egyik golyó hátulról a mit sem sejtő embernek koponyájába furdott, s a szemén jött ki. Gunkel rögtön meghalt. Harmincegy esztendőt élt s állítólag jégben járt egy fiatal hölgygyel. 1897 óta volt a drezdai operai zenekar tagja s mint komponista is nagyon buzgó munkásságot fejtett ki. 1895-ben került szíre Drezdában először *Attila* című operája. Bécsben nagy részvétet keltett a katasztrófa, főként zenei körökben. A gyilkos asszony, akinek családi neve *Neumann*, énekesnő volt s a bécsi konzervatóriumban végezte tanulmányait. Annak idején ő is a drezdai operánál kapott szerződést. Németországban ment feleségül egy Jahnel nevű kereskedőhöz, a házasság azonban nem volt boldog s csak nagyon rövid ideig tartott. Az excentrikus hölgy csakhamar otthagya férjét, majd Drezdába került, ahol belebotlott a végzetére vált Gunkelbe. Jahnel asszonynak az volt a terve, hogy a merénylet után öngyilkosságot követ el, de ebben megakadályozták.

— Az admirális fia. Sokszor esik szó arról, hogy a katonánál a becsület és az önérték más valami, mint a polgárnál. A szinpad is bemutatja olykor ezt a különbséget, az élet pedig igazolja lépten-nyomon ezt a kétségbevonhatatlan állítást. Ez hajította a halálba *Montejo* Eugén is a minap. Montejo spanyol admirálisnak volt a fia, annak az admirálisnak, aki az amerikai-spanyol háborúban nagy szerepet játszott. Hanem amikor a háborúnak vége lett, akkor következett csak a nagy gond igazában az admirálisra. Pörbe fogták, azzal a váddal, hogy nem úgy viselkedett az ellenséggel szemben, ahogy kellett volna. Eugén a fia a pörökösök idején szintén oda-hagyta a spanyol tengerészetet és jó állást kapott Genuában egy hajózási vállalatnál. Jól folyt a dolga, de azért nem volt elégedett. Boldogtalanokodott, emésztődött a gyalázat miatt, amely az apját érte. Es addig rágódott ez a lelken, amíg végképp buskomorrá lett, nem bírta el az életet. Megölte magát.

— Elített vasutársaság. Ludwigshafenből táviratozzák, hogy a törvényték a palzai vasutársaságot 100.000 márká kártérítés és 20.000 márká évi járadék fizetésére ítélte el dr. Enteneuer javára, aki ezen a vasuton egy összeütközés következtében szerencsétlenül járt. Ludwigshafenben a vasutársaság pénztáránál ma megjelent a teleres ügyvédje s egyelőre 75.000 márkát vett át aranyban a keresetképtelenre lett orvos számára. Az ügyvéd zsákokba rakatta az aranyat s úgy szállította el.

— Kudarc. Háboruban talán végzetes lehetett volna *Werder* generálisra egy ahhoz hasonló kudarc, aminő a hős német tábornokot legutóbb *Pétervárról* érte. Mert *Werder* tábornok orosz-molnai ment Pétervárra és eredmény nélkül volt kénytelen visszavonulni. Ez a Rückwertkonzentrierung a békében pedig onnan eredt, hogy *Werder* tábornok utjának politikai célja volt. Hozni kellett onnan valamit, amit ritkán lel az ember, kivált a politikai világban. *Werder* tábornokot pedig *barátságért* küldték Pétervárra. Föl kellett melegítenie a német-orosz barátságot, amely az angol-német barátkozás folytán elhidegült. S hogy látható jele legyen a fölmelengetett barátságunk, *Werder* generálisnak orosz tábornagi címet kellett volna hoznia II. Vilmos számára Pétervárról. És itt a kudarc. Nem adták meg a címet és *Werder* tábornok tábornagi cím nélkül és hatalmas kudarcral utazott vissza Berlinbe a hideg Oroszországból, ahol ez idő szerint úgy látszik a német-orosz barátság is jéggőfagyott.

— A kolozsvári sikkasztás. Kolozsvártól táviratozzák: *Tóth* színházi pénztáros ügyében a miniszteri biztosok ma délben fejezték be a rovincsolást. A végeredmény szerint a hiány 87.968 korona 17 fillér, melyből 63.834 korona 27 fillér a színházi vagyonra, 24.623 korona 88 fillér pedig a kolozsvári színeszek külön nyugdíjalapjára esik. A vizsgálat kiderítette, hogy 35 év óta, amióta *Tóth* a pénztárát kezelte, az ellenőrző bizottság egyszer sem gőzödtött meg a pénztár állapotról. Sikkasztás mégis csak 1896. óta történt, mely időtől fogva *Tóth* a takarékpénztárakból havonként kisebb-nagyobb összegeket vett fel. A legnagyobb tétel 18000 korona, melyet egyszerre vett fel. A nyugdíjalap ellenőrző bizottság ma ülést tartott *Korbuly* Bogdán volt színházi intendáns elnökele alatt. *Korbuly* önként felajánlotta, hogy a nyugdíjalapból hiányzó összeg felét sajátjából megtéríti. Az ellenőrző bizottság tagjai még *Gajdó* Manó ügyvéd, *Nagy* György városi hivatalnok, *Szentgyörgyi*, *Váradi* és *Török* színeszek. A bizottságnak hír szerint *Szavcsina* Géza polgármester is tagja volt, aki azonban a mai esti lapokban nyilatkozatban tiltakozik az ellen, mintha ő a bizottságnak tagja lett volna. A színházi vagyon ellenőrző bizottsága, melynek elnöke gróf *Esterházy* Kálmán, tagjai pedig: gróf *Beldi* Ákos főispán, *Korbuly* Bogdán, *Szavcsina* Géza polgármester, *Gámán* Zsigmond iparkamari titkár, jogtanácsosa *Gajdó* Manó, még nem tartott ülést. A színházi alab. vagyona 200.000 koronát tesz ki.

Ugyancsak *Tóth* kezelte az igazgatósági pénztárt is, mely azonban rendben találtatott; csupán az utolsó havi *bérlépléts.* 4800 korona hiányzott. Ma bontottak fel egy csomagot, melyről három évvel ezelőtt *Tóth* úgy rendelkezett, hogy csak halála után bontsák fel. Ebben 64.000 korona értékű váltót találtak, amelyek *Tóth* behajthatatlan követeléseiről szólnak, valamint 2000 korona készpénz. A rendőrség a vizsgálatot abban az irányban folytatja, hogy kinyomozza, hogy mire költötte *Tóth* a sikkasztott összegeket, mert látszólag nagyon szerényen élt. Hír szerint Payer miniszteri biztos ma az itteni törvénytékhez az ellenőrző-bizottság összes tagjai ellen biztosítási végrehajtási kérést adott be.

— Ibsen Henrik születésnapja. *Ibsen* Henrik, a hírneves norvég drámaíró tegnap ünnepelte meg hetvenharmadik születésnapját. *Ibsen* még nem gyógyult meg teljesen s annyira gyöngének érezte magát, hogy nem fogadhatott látogatókat.

— Gyilkos előjáró. Gróf Montenuovó Alfréd szálkai földbirtokos kérdészet, Mayer Károlyt a múlt héten az ablakon keresztül meglőtték. A golyó az ágyban fekvő kérdészet jobb combját furta keresztül. Ugyanekkor *Heidt* Károly szálkai erdővédre is rálöttek, ugyancsak az ablakon keresztül, de a golyó szerencsére nem talált. A csendőrség gyauu alapján letartóztatta *Willi* Konrádot, *Szálka* község egyik legvagyonosabb polgárát, aki már évek óta előjáró. Továbbá letartóztatta *Kreuzis* Blágót, a grabacsi szerb pap öccsét. Mind a kettőt bevették Szegszárdra, de a vizsgálobíró előtt mindent tagadnak.

— Az osztályorszájáték húzása. Az osztályorszájáték mai húzásán *István* koronát nyert 27923, *István* koronát 96723 21708 70872, *Kékes* koronát 46746 63389 26569 85640 1497 83048 19664 20854 59222 31638 92243 76072 2849 99004 91208 34491 84056 46574 9272 51203 50852 32589, *ez* koronát 52227 52659 65273 89655 14761 2121 71887 30870 79095 77304 4449 5-014 27121 20486 63719 92426 80281 84180 64661 77887 87448 12703 32811 8994 17151 30874 11811 33448 86550 97626 58100 33310 2624 10269 25011 18185 52208 84545 30700 90885 57012 86441 55805 5222 71118 82603 99408 318 47618, *Júdzs* koronát 53285 5592 73461 12226 27369 50287 32597 80874 50561 1431 79782 88023 527 51740 19436 55 87622 23845 17886 57337 87687 55664 22907 89300 41392 33823 60353 33635 20963 68607 72277 45708 11003 64016 28200 61806 72241 19100 61853 71740 47197 76657 4766 25493 75684 70025 84370 73965 42902 95699 96543 21630 13242 70417 68242 76766 9527 18596 29527 83498 2114.

Lukács Vilmos bankházából. Budapest, V., Fűrőd-utca 10. sz., vegyének osztályorszájátékot.

(x) **A Zoltán-féle csukamáj-olaj** teljesen szag- és íz nélküli és tápereje nagy. Üvegeje 2 korona. *Zoltán* B. gyógyszerárban, V. ker. Sétány-utca és Szabadság-tér sarkán.

(x) **Kérjünk mindenütt Emke-gyűjtőt!**

(x) **Elegans** divatos ruhák készülnék *Tereczky* és *Lilienberg* férisszabó céguél, Budapest, Városház-utca 12.

(x) **Ki akar egyenes önkéntes lenni?** Bővebb fölvilágosítást *Lichtblau* A. debreceni katonai előkészítő tanfolyamának hirdetése ad.

(x) **Magántisztviselő-sorsjegyek ára** egy 15-korona, (főnyeremény 20.000 korona, húzás április 15.) kaphatók a szövetségi irodában VII., Erzsébet-körút 27. valamint a dohánytözsdekben.

Az egyetemi tüntetések ellen.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, március 22.

A magyar egyetemi ifjuság komoly eleme megelégtelte a tüntetések végtelen sorát. A tudomány-egyetem és a műegyetem protestáns ifjusága ma ülést tartott, amelyen igen sok katolikus hallgató is részt vett és tiltakoztak egy névtelenül megjelent felhívás ellen, amely a protestáns ifjuságnak a tüntetőkkel való szolidaritását hangoztatta. Az egyetemi ifjuság munkás eleme békeséget akar és tanulni akar az egyetemen. Ezt a kívánságukat hangoztatták az ifjak gyűlésükön és egy memorandumot szerkesztettek, amelyet holnap nyújtanak át a rektorok.

A tüntetők nagy részét különben ma kihallgatta az egyetemen *Kisfaludy* A. Béla rektor és dr. *Mariska* Vilmos dékán, dr. *Margitay* tanácsjegyző jelenlétében. „A kereszény egyetemi ifjuság nagybizottsága” értekezletet tartott tegnap este a Zuglóban.

Körülbelül másfélszáz protestáns egyetemi hallgató volt részt a tüntetések ellen rendezett ifjusági ülésen. A tapintatos tanácskozást a tüntetők meg akarták zavarni, ifjabb *Mády* Lajos, a liberális egyetemi hallgatók vezére, kénytelen volt tehát őket kiutasítani. A gyűlésen több mérsékelt hangú és komoly felszólalás után azt határozták, hogy az egyetem rektorához egy tiltakozó beadványt intéznek, amelyben előadják, hogy mily furfangos módon kísérelte meg az egyeztetés kereszény nagybizottság néhány jól ismeri klerikális tagja jóval a keresztek kiügyresztése előtt

mozgalmukba belevonni és megtéveszteni a protestánsokat, hogy ez által a felekezetiesség súlyos vádjá alól kibújhassanak. Többszöri, erre irányuló sikertelen kísérleteik után arra kérték őket, hogy ne csináljanak frontot kedves tervük előkészítésénél, mivel ők különben is csak a nagyon felszaporodott zsidó egyetemi polgárság bosszantását célozzák s így a protestánsokat mozgalmuk a legtöbbről sem érnti.

Biztos meggyőződésük a gyűlésen felszólalóknak, hogy annak a felhívásnak az eredetéről csak a keresztliüggesztők tudhatnak, de ők, a protestánsok nem. *A tartalma pedig teljesen valótlan.* A nagybizottságnak ők nem tagjai, gyűjtőnevük nem is keresztény, hanem keresztény, amit nem a keresztől nyernek. A protestáns egyetemi ifjúság egyik része nem csatlakozhatott a kereszt-mozgalomhoz, minthogy az egyetemi ifjúság ezen részének sem ezen, sem más tárgyan összehívott naggyűlése mind a mai napig nem volt. Ilyenről egyikük sem tud. *Aláírásukat tölték, mint protestánsoktól e tárgyban nem kapta meg senki, de nem is kérték tőlük. Tehát egyetemlegesen sem a keresztliüggesztése mellett, sem ellene nem nyilatkoztak.*

A mai gyűlés összehívása s határozata — így szól többek közt a memorandum — legyen telet a tegnapi felhívásra, amelyvel szemben annak tartalmát valótlannak, eredetét ismeretlennek jelentik ki. A protestánsok a mozgalom tervezésében, előkészítésében, vezetésében részt nem vettek, részt nem vesznek, ezután sem kívánják támogatni, sem egyetemlegesen, sem külön-külön. A beadvány még telemlíti azt a káros helyzetet, amely a jövő társadalmát a legveszedelmesebben akkor fenyegeti, ha az ifjúság teletkezeti alapokon való széttagolását közönyösséggel nézik. A régi szép ifiúági egység emléke nevében kéri a politikai bérencek, a fanatikus izgatók szigorú megbüntetését.

A beadvány megszerkesztésére a tegnapi esti értekezlet ijabb Mady Lajos, Debreczeny Sándor Pál és Mocsary Géza joghallgatókból álló bizottságot küldött ki, akik a mai naggyűlés előterjesztették az előkészített beadványt, amelyet a megjelent 97 református és 35 evangélikus egyetemi hallgató lakásuk megjelölésével azonnal aláírt s a felelősséget az egész beadvány tartalmáért az első 132 aláíró egyetemlegesen vállalta el. A beadványt holnap délig az egyetem aulájában aláíratások előjából közözik s akkor nyújtja át a szerkesztő-bizottság az egyetem rektorának, kérve egyszersmind a tanulni vágyó komolyabb ifjúság érdekében az egyetem újból való megnyitását.

A tudomány-egyetem rektora az egyetemi tanács mai határozata értelmében a következők közlésére kér től bennünket:

1. Dr. Bókay Árpád orvoskari dékán urat az egyetemi tanács a f. évi március 18-án kiküldött s az egyetem rektorának előkeltete alatt álló legyelemi vizsgáló bizottság egyik tagjává — akarata és kérése ellenére — egyhangulag választván meg, téves egyes lapoknak azon híresztelése, mintha nevezett dékán ur nem lenne a vizsgáló bizottság tagja s hivatalon volt volna részt a vizsgálatban; sőt az egyetemi tanács határozottan súlyt fektet arra hogy Dr. Bókay Árpád ur a legyelemi vizsgálatba továbbra is részt vegyen.
2. Egyáltalán nem telet meg a valóságban némely lapok azon híresztelése sem, amely nevezett vizsgáló bizottság működését — láthatólag tendenciózusan — ellenségesnek tünteti fel.
3. Egvttal megjegyzi a tanács hogy dr. Margitay Antal tanácsosgyűző — ieletes hatóságának tudtával és épület igazgatói hivatalos kötelességéből kitolyólag járt el.

A Műegyetemi Kör állásfoglalását az egyetemi tünnetés dolgában mintegy 350 műegyetemi hallgató helyteleníti. Erről nyilatkozatot irtak azok a műegyetemi hallgatók, akik a kereszt kiüggesztése mellett vannak.

FÓVÁROS.

(*) **A kártyászás.** A közrendészeti bizottság tudvalevőleg a vendéglőről és kávéházakról szóló szabályrendeletben kimondotta, hogy a vendéglőkben és kávéházakban reggel hat óráig déli tizenöt óráig kártyázni nem szabad. A vendéglősök és kávéháztulajdonosok képviselőiben Némái Antal, Glück Frigyes és Gundel János ma deputációban jártak valamennyi tanácsosnál s kérték, hogy ezt a szakaszt töröljék a szabályrendeletből. Kérésüket azzal okolták meg, hogy haszna nem lenne belőle senkinek, jótalannul korlátozza a polgárok szabadságát s a vendéglősöket és kávéháztulajdonosokat a folytonos rendőri zaklatásnak szolgáltatják ki.

(*) **Uj honpolgárok.** Ma délelőtt a következők tették le a magyar honpolgári esküt Halmas János polgármester előtt: Lovak Pál, Miksa Henrik, gyári hivatalnok, Steinacher Alajos népszerűbeszédű, Norki Antal papkészítő és Hartmann Antal tímár.

SZÍNHÁZ, ZENE.

A bor. Gárdonyi Gézának *A bor* című paraszti-vígjátékából nap-nap után folynak most a próbák a Nemzeti Színház színpadán. A vígjátéki cselekmény keretében, mint epizódalakok szerepelnek a szerző népszerű parasztfigurái is. A két főszerepben Gyenes László és Cs. Alszeghy Irma jutnak nagy művészi feladathoz. Az említettek kivül játszanak még a darabban: Gerő Lina, Ligeti Juliska, Vízváriné, Györgyné, Gabányi, Ujházi, Vízvári, Zilahi Rózsahégyi és Latábr.

Lukácsy Sándor jubileuma. Lukácsy Sándor, az ismert, érdemes népszínműró, e hónap 30-ikán üli meg színműrói pályájának ötven éves jubileumát. A jubileum estéjén a Népszínház az érdemes szerzőnek *Verehajú* című népszínművét fogja előadni. Ugyanezen az estén a Magyar Színház a jubiliánus *A zárda virága* című új népszínművét fogja bemutatni.

A francia társulat második vendégjátéka. A Vígsházban vendégszereplő francia társulat holnap, szombaton, másodsor lép fel a *Dame de chez Maximin*, *Feydeau* ismert boházában, amely a Vígsház műsoráról *Osztrigás Mici* cím alatt ismeretes. A címszereplő Rolly kisasszony játszza. A második felvonás valóságos kiállítás a párisi szabóművészetnek, mert itt tizenhat ragyogó toillettel, a legújabb párisi tavaszi divat remekét mutatják be a hölgyek.

A postás fu két Nórával. A Magyar Színházban ma a *Postás fu* című angol operettet adták egy kellemetlen kis incidenssel. *Szojyer* Iona, aki *Nóra* szereplő játszza, az első felvonás után rosszul lett s az előadást nem lehetett volna folytatni, ha hírtelen nem sikerül előkeríteni *Inkei* Gizellát, aki aztán átvette a szerepet s tovább játszott. A szerepserét a rendező jelentette a közönségnek.

A klasszany felegem reprize. Említettük, hogy *Pálmay* Ika április tolyamán ismét vendége lesz a Népszínház *A kisasszony feleségem* címszerepében. Az operett betanulásához már hozzá is fogtak s a diva április elején jön *Budaestre*, hogy a próbákban részt vegyen.

A nemzeti zenede ünnepe. A nemzeti zenede március 24-én, vasárnap délelőtt 11 órakor kettős ünnepet ül *Ujvilág-utca* 4. szám alatti helyiségében. Az ünnep első része *Gerlőczy* Károly arcképének leleplezése lesz, mely a tanári kar, a zenede választmánya és meghívott vendégek részvételével tartandó rendkívüli közgyűlés keretében megy végbe. Gerlőczy emlékt halálból ülük így, mert a néhai alpolgármester, mint a zenede alelnöke, sokat tett az intézmény felvirágoztatására. Az ünnep második része *Euray* Ede kir. tanácsos, igazgató jubileuma *Bartay* most üli meg igazgatói működésének 25-ik és művészi pályájának 50-ik évfordulóját. A tanári kar és a választmány ebből az alkalomból fogja ünnepelni érdemeikben megőszült igazgatót.

Hírek a Népszínházról. A Népszínház angol operett újdonságának, a *Cirkuszlet*nek mai, harmadik előadása is zsufolt ház előtt ment végbe s a közönség a szereplőket és a karokat épp úgy tapsolta, mint a bemutatott estén. Holnap, szombaton, és holnapután, vasárnap este, szintén a *Cirkuszlet* kerül színpadra. — *Blaha* Lujza asszony, ki betegsége után hétfőn lépett föl először, vasárnap délután játszik újra a *Piros bugyellár*ban, ugyanzintén hétfőn este *Géczy* István *Ördög mátkája* című népszínműben. A hétfői ünnepnapon, Gyűmölcsölt Boldogasszony napján délután A *modell* kerül színpadra, a címszerepben Z. *Bárdi* Gabival. A Suppé-féle operetnek ez lesz az első délutáni előadása; a *Modell* ezuttal kerül színpadra 21-edszer.

Vendégszereplés. A temesvári színházban az elmúlt héten két este egymásután nagy sikerrel vendégszereplott a *Fekete Dominó*ban Szilágyiné *Bárdossy* Iona, az Operaház kiváló művésznője. A közönség a vendéget mind a két estén tüntető lelkesedéssel ünnepelte.

Műsorváltozás a Magyar Színházban. *Margó* Zelma betegsége következtében a szombatra hirdetett *Angol asszony lednya* előadása elmarad és helyette a *Postás fu* kerül színpadra.

Huszonöt éves színészjubileum. *Sinándy* Zsigmond, a vidéki színészet egyik érdemes tagja, a napokban ül meg a *Sátorlaj-néjhelyi* színházban színészpályájának huszonöt éves jubileumát a *Verehajú* című népszínműben. A jubiliánra való tekintettel a darab próbb szerepeit is a társulat elsőrendű tagjai játszzák.

A keszthelyiek Prém Józsefnek. A helikoni ünnepek városa, *Keszthely Prém* Józsefnek, aki a Tudományos Akadémia Teleki-pályázatán a napokban nyerte el a díjat *A helikoni ünnepek* című verses vígjátékával, üdvözlő táviratokat küldött, melyekben szeretettel ünnepli a kiváló író nagy sikere alkalmából. Táviratokat küldtek a balatoni Múzeum-Egyesület elnökökére, a keszthelyi iparos ifjúság és a Keszthelyi Hirlap.

Operaelőadás a Telefon Hírmondóban. Mozart est lesz ma este a nagy, kir. Operaházban, amennyiben előadják *Don Juan* című operát. Ez előadás a *Telefon Hírmondó* előzetes odabaza a lakásokban is végighallgathatók, mert a Hírmondó azt teljes egészében közvetíteni fogja. Az

operaelőadás után a *Telefon Hírmondó*n keresztül érdekes hírek lesznek halhatók, majd a felolvasás bevégezte után még 11 óráig *éjfélyzene* lesz hallható, melyet az Enke és az Elte kávéházból közvetít a *Telefon Hírmondó*.

Cyrano de Bergerac.

— Francia színészek a Vígsházban. —

Budapest, március 22.

Schürman, az ügyes impreszárió, aki már sok idegen stágniót vezetett hozzánk, most egy francia színész-társasággal ismertette meg a magyar fővárost.

A franciák ma léptek föl először a Vígsházban és a diadalmas *Ocskay brigád*ros helyén a szintén szenációsi *Cyrano de Bergerac* jelent meg. A brigádros még csak most megy az ötvenedik előadás felé; de a nagy orru francia poéta és párbajhős mögött nyolcszáz előadás van, ha nem több.

1897. december 28-án volt a *Cyrano* párisi premiére-je. A bemutató előadás után *Sarcey* — a külföldben gúnyos és fleigmatikus bíráló — így kiáltott föl a *Temps* hasábján: Un poète nous est né, et ce qui me charme encore davantage, c'est que ce poète est un homme du théâtre!

Es az öreg *Sarcey* elragadtatásában osztozott egész Páris. Csak *Viktor Hugo* darabjai kellettek ekkora lelkesedést a harmincas években, amikor *Hernani* oda dobta keztyűjét *Cornelle Cély*nek és az arisztokratai hármias egységen épült klasszikus tragédiának. Rostand is a romantizmus-sal győzött, de a romantika régi dagálya helyett brilliáns ironiát, finom izléssel lékezett szenvedélyt adott a párisiaknak. Ebben volt a darab nyszerűsége, hogy úgy mondják: poétikus pikantériája. És hozzájárult az is, ami a régi romantikusoknál hiányzott: a kor kitűnő iestése. Rostand mesterileg imitálta *Roxan*ban és kőnyezetében a precioze világot. Ez a korszak valósággal megelevenedett nála a legfinomabb nyelvezet egész diskrecciójával.

Cyrano 1893-ban szakadatlanul játszották a *Porte Saint Martin*-színház színpadán és a címszerepben *Coquelin* csodákat művelt. Persze a ragyogó kiállítás, a tökéletes összejáték és a tökéletes — *reklám* szinten melette a magát, hogy az érdeklődés egyhamar ne lankadjon. 1898. március 5-én már a századik előadást ünnepeleék. Ünnepeleék a szó szoros értelmében. Az első felvonás után apró *virágok-áldással* osztogattak szét; és a második felvonás után (ez a felvonás *Ragueneau* pék-műhelyében játszik) a közönség minden tagja finom *cukros-süteményt* kapott. A száznegyedik előadás után kerék millió frank volt együtt a színház kasszájában; és az év végén két és fél millió frankot mutattak ki a *Cyrano* jövedelméből. A nyomatott darabból is elkelt vagy kétszáz ezer példány.

En 1900-ban, a kiállítás alatt láttam a párisi *Cyrano*-előadást. Már akkor észre lehetett venni egy kis elernyedést. A dekorációk mintha megkoptak volna és *Coquelin* hangja is fáradtan rocsogott a kolosszális orron keresztül. De a közönség még mindig tódult a színházba és a szebb részeknél kitört a taps.

Azok a franciák, akik ma este nálunk bemutatkoztak, taentum és művészet dolgában nem állanak egy színvalon *Coquelin*-nel és a párisi ensemble-lal; de szerencsén ellettek a *Coquelin* izlését és a rendezésben megnyilatkozott kitűnő invencióját.

Darragon ur, a budapesti francia première *Cyrano*-ja, éppen úgy volt öltözve, mint *Coquelin*, éppen azt az orrot tette föl, éppen úgy bukkant elő a *Hotel de Bourgogne* nézői közül, amikor lenyegette *Montfleuryt*, éppen úgy mondta el vivás közben a tréas balladát és éppen úgy deklamálta:

Ce sont les cadets de Gascogne,
De Carbus de Castel-Jaloux!

Hogy *Coquelin* mégis egy jó orr-hozszal elhagyja *Darragon* urat, ez természetes, ha meggondoljuk, hogy *Coquelin* eredeti és invenciózus művész, aki bámulatos gazdagon modulál a hangját (noba ez a hang monoton, inkább tompa, mint esengő) és bámulatos biztossággal emel ki minden pointet, minden jellemző vonást. *Darragon* sokkal szebb alak; a hangja is erősebb, esengőbb; de ábrázolása monoton; gyorsan beszél s madnem mindig egyformán; a szellem, az ötlet szikrái nem pattognak ki belőle; a gyors beszéd virtuozitását nem tartkija meg és eleven szín; nem elég jelentős és nem elég meglható.

Roxan személyesítője is egy kis csalódást okozott. *Nolly* kisasszony nagyon eszes és finom színésznő, de nem az a szépség és nem az a vonzó mágnes, akinek az előzetes ajánlások után hittük. Ez a star még nem ragyog elég fényesen *Yane* kisasszony, akit Párisban láttam, bájos megjelenésével és érdekes, kedves alakításával több illuziót kellett *Roxán* alakjában. *Faron* fils-t sem taáltam elég komikusnak.

a verselő pók szerepében. *Coquelin* kadét sokkalta külsőben Ragueneau volt. De *Christiant Demanne* jobban adja, mint a párisi *Volay*; és *Mitrecey*, mint *Guiche* gróf, vetekszik a *Porte Saint Martin Desjardins*-ével. Kosztüm, dekoráció, rendezés teljesen megfelelt a várakozásnak. Egy kis ingadozást imitt-amott észrevettünk ugyan; a oukrásleány például elakadt és a végzőt *körösből* kiáltották oda neki a marquis urak; de a csoportos jelenetek legnagyobbrésze tele volt élettel. A franciák kiváló formazérké, lényes technikája még másodrangú társaságoknál is dícsőretre, tanulmányra és követésre méltó.

A nézőtér egészen megtelt; és a közönség minden alkalmat megragadott, hogy vendégszeretetét kimutassa.

A. E.

A vidéki színészet közgyűlése.

— Harmadik nap. —

Budapest, március 22.

A színészkongresszusnak ma folyt le a harmadik napja. A közgyűlés hosszas és beható vita után elfogadta *Topolczai Dezsőnek* és *Rómasszéki Gusztávnak* azt az indítványát, hogy a tagok nyugdíja a jövőben ne a legutolsó három év fizetési maximuma, hanem az összes működési évek átlaga alapján állapítsák meg. *Molnár László* levélbelileg tudomására hozta a közgyűlésnek, hogy a tanácsosi állást, amelyre tegnap megválasztották, nem fogadja el. A közgyűlés elhatározta, hogy küldöttségileg kéri fel *Molnárt* a tanácsosi állás elfogadására.

Elnök bejelentette, hogy gróf *Szapáry Pál* 200 koronával az alapító tagok sorába lépett. Elhatározta a közgyűlés, hogy a holnapi nap folyamán gróf *Szapáryt* egyhangulag tanácsossá választja, amikor is szöbe kerülhet a gróf elnöklé választatásának kérdése.

Ezután a pozsonyi színészet kérdése került ismét szöbe azon a réven, hogy dr. *Bányai Sándor* bemutatta a *Pressburger Tagblatt* tegnapi számát, amelyben a közgyűlés első napjáról ilyen cím alatt számolt be: *„Az Országos Színészegyesület újabb gyalázatos hazugságai és arcatlanságai.*

A pozsonyi német újság cikke a legnagyobb megbámulást keltette s a közgyűlés dr. *Bányai* indítványára zárt értekezletre alakult át, amelyen elhatározták, hogy a pozsonyi újság ellen sajtóper indítanak; felhívják a magyar sajtót védelemre és a pozsonyi ügyek ellenőrzésére és hogy a lap szerkesztője ellen feljelentést tesznek a *Vidéki Hírlap-írók Szövetségénél*.

Az értekezlet befejeztével *Ditrói* elnök kijelentette, hogy a lap szerkesztőjétől a közlemény miatt személyesen fog elégtételt kérni, de a közgyűlés ez ellen tiltakozott és kimondta, hogy ez mindnyájuk ügye és ezt senki személyes ügyévé nem teheti. Az értekezlet megbízásából a következő nyilatkozat közlésére kereltünk fel:

A *Pressburger Tagblatt* című pozsonyi politikai napilap március 21-iki száma a pozsonyi kényevü színészet ügyében mélyen sértő és gyalázó cikke közöl abból az alkalomból, hogy a most tanácskozó közgyűlés erélyes határozatokat hozott a pozsonyi színészet ügyében. Az *Országos Színész Egyesület* egyetemenek határozatából kifolyólag a gyalázó cikk szerzője ellen megtejtük a törvényes megiorló lépéseket. Ezttal csak az a kérelmünk a magyar hazafias sajtó összességéhez, vegye kezzeres figyelmébe a pozsonyi kényevü színészet ügyét, mert amint a sajnálatos cikkből kitűnik, a pozsonyi sajtó egy részében el téveszk a hazafiatlanság, amelyet mi csak úgy tudunk megörni, ha mellénk áll erejével, tekintettel és lángoló hazafiságával az egész magyar sajtó.

Kiváló tisztelettel

A Színész Egyesület közgyűlése nevében

Ditrói Mór elnök.

Polgár Károly, a pozsonyi magyar szintársulat tagja állott fel szólásra és bemutatta a pozsonyi magyar lársulatnak neki expressz beküldött nyilatkozatát, amely bizonyítja, hogy Polgár által az első napon leleplezett pozsonyi botrányos állapotok szöszerint igazak. Hozzáteszi még az expressz nyilatkozat, hogy ha valaki a sérelmek miatt *Relle* igazgatóhoz fordult, ezzel utasította el:

— *Akinek nem tetszik, menjon el!*

Ditrói az iratot bizonyító tételeknt az iratokhoz osatolja és kimondja, hogy a tanács első dolga lesz a pozsonyi ügy rendezőzata.

A közgyűlést délután folytatták s az egyes bizottságok tették meg jelentéseiket. A délutáni közgyűlés folyamán *Molnár László*, az egyesület volt elnöke is megjelent, akit lelkes ovációkkal fogadtak. *Molnár* kijelentette, hogy a tanácsosi állást elfogadja.

A közgyűlést holnap délelött folytatják és előreláthatólag be is fejezik.

EGYESÜLETEK.

(*Báró Hirsch Mór Jótékonyági Egyesület*.)
A belügyminisztérium rendelete értelmében hivatalosan megvizsgálták az összes fővárosi jótékony egyesületeket, s ezek közt a *Báró Hirsch Mór Jótékonyági Egyesület* is, amely *Faludi Gábor* elnöke alatt áll. Az ez évi március 9-én megejtett vizsgálatról szóló hivatalos jelentés többek között így szól: „Örömmel tapasztaltattott, hogy a *Báró Hirsch Mór Jótékonyági Egyesület* példás mintaszervezéssel magasan kiválk az összes kerületbeli jótékonyági egyesületek közül. Az egyesület az alapszabályaiban előirt kötelezettségeinek mindenben a legpontosabban megfelelt, vezetése kitünő, pénzkezelése kitagostalan ügykezelése pedig mintaserü. Az egyesületnek tizenhat vidéki végrehajtó bizottsága van, melyek nyilvántartása és ellenőrzése rendszeres és jóllehet, hogy tizenegy évi működése alatt 1171.750 korona 82 fillért fordított kiadásaira, vagyonállapota 224.566 korona 97 fillér.” — Ezt az egyesületre nézve dícsőretes jelentést *Vásárhelyi Géza*, a belügyminiszter által küldött miniszteri biztos örvendetes tudomásul vette.

Nyiltér.

BRÜLL IRMA

Minden tévedés elkerülése végett az úton tudatom tisztelt vevő közönségemmel, az előző hógyvilággal, hogy **elsőrangú női kalapüzletem** csakis **ZSIBÁRUS-UTCA 1. szám alatt** létezik és sommiféle **hasonló nevű** üzettel összekötöttesben nem állók.
Egyszermind szives értesítés adom, hogy párisi és bécsi bevásárlásaimból megkezeze, üzletemet a tavaszi és nyári divat legelőgyszerűbb ujdonzával látam el, melyeknek megtekintésére tisztelettel felhívom becses figyelmét.

BRÜLL IRMA

IV., Zsibárus-utca 1. szám.

Császár-fürdő

Budapesten. Elsőrangú kőbe épített gyógyfürdő, páratlan kőfürdővel, legmodernebb szauna-fürdővel, pompás ásványvízesodákkal, kő- és kád-fürdővel, 200 kényelmes lakosztállal. A legelőgyszerűbb kezelés.

nyári és téli gyógyhely
Prospektus ingyen és bérmentve.

(Az e rovat alatt közöltettek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **A régi s az új elnök.** A budapesti királyi tábla, mint már tegnap említettük, új gazdát kapott. Előrehaladt korára való tekintettel kérte fölmmentését díszos állásától *Sárhány József*, a közszolgálat eme kiváló veteránja, a budapesti tábla érdemes alelnöke, akinek munkaedzett tevékenysége, ritka alaposága és nagy erélye egyaránt megszereztek számára azt a nagy tekintélyt, amelynek mindenha részese volt. S méltó elismerése nagy szolgálatának a legelső kitüntetés, amely őt a nyugalomba kíséri. Az új elnök *Oberschall Adolf*, kuriai tanácselnök szintén régi, érdemes tagja a magyar bíróságnak s kinevezetése méltó folytatása annak az alspos munkában eltöltött életnek, amelyvel eddig is a magyar igazságtűgyei szolgálat. Az új elnököt a jövő héten iktadják be a tábla teljes ülésén hivatalába. Ugyancsak a jövő héten becsúzik el bírótársaitól s a főgyógyésztől és koronaügyészgyóstól *Sárhány József* is.

§§ **Híttel a hozományra.** Nagyon sívár életkép zajlott ma le a budapesti törvényszék egyik tárgyaló termében. A vádlottak padján egy tisztas arcú, patriarkális szakállú öreg ember ült, ki a tárgyalás közben nagy léleknyugalommal törőgette aranykeretű civkerjét. Pedig a tőltte suhógó vád a súlyosabbakból való. Hét rendbeli csalással vádolta az ügyész *Horn Alajost*, a két évvel ezelött Amerikába szökött dr. *Horn Ignác* apját. A megcsalt hét asszony (van közöttük örnagy özvegye, háziasszony és könyvelőne) ott nyugtalankodott a panaszosok padsorában. Mindegyik fölös szöböséggel mondotta el, hogy milyen egyszerű, igénytelen módon csapta be őket a jó modoru, becsületes arcú vádlott. Külön-külön mind-egyiknek azt mondotta, hogy nagy jóvedelmű üzletek birtokában van. Ezekhez az üzletekhez több pénz kell, mint a mennyivel ő abban a pillanatban rendelkezik. De ha pénzt kap, nem kamatot fizet utána, hanem jutalékot, lényes jutalékot, ami batvan-hetven, sőt százhusz százalékának felel meg. Kockázat nincsen, magyarázta meggyőző ékesszólással, mert a fla orvos, szép, mivelt fiatal ember, ki már a legközelebbi időben értekesíteni fogja oklevélét. Megcsúsi s mint már ilyenkor szokás, 160.000 korona hozományt kap. Egy fillérrel sem kevesebbet.

A panaszosok ezt szörol-szóra elhitték, s miután az elegáns külsőjű, rokonszenves megjelenésű orvos aláírta a váltókat, habozás nélkül adták oda a pénzüket az öreg *Horn Alajosnak*. Kiki a viszonyaihoz képest ezer-kétezer, sőt az egyik özvegy asszony ötezer forintot.

A törvényszék dr. *Daróczy* alügyész vádbeszédénél beigazolták vette a 7 rendbeli csalást, s ezért *Horn Alajost* két évi és hat hónapi fegyházra ítélte. A panaszosokat kártérítési igényükkel a polgári perutra utasította. A vádlott és védője lelebbezett. A törvényszék a vádlottal szemben továbbra is fenntartotta a vizsgálói fogságot.

TÁVIRATOK.

Páris, március 22. A versaillei tüzérsgéi igazgatólász az összes motorkoosi-tulajdonosokhoz kérést intézett, hogy mozgósítás esetén minő árákon becsátának motorkoosijaikat a hadügyi kormány rendelkezésére.

Triest, március 22. Az *Osservatore Triestino* című hivatalos lap közleménye szerint, az *Unione Ginnastica* nevű olasz tornaegyletet az 1867. november 16-iki 134-ik törvény 24. §-a alapján a helytartóság feloszlatta. Az egyesületnek még tavaly is 2000-nél több tagja volt.

London, március 23. Lord *Rosebery* tegnap este egy gyűlésen, amelyet a városházán tartottak, beszédet mondott, amelyben gyakorlatiasabb kiképzést ajánlott nemcsak a művészetben és iparban, hanem a nemzetközösádságon tudományban is, hogy Angliának módjában legyen a nemzetek versenyében helyét megállania. Azután az amerikai trustokról és uszoris vállalkozásokról beszélt, amelyek nagy kárt okozhatnak az európai iparnak és hozzátette: *Külpolitikánk félig kereskedelmi politika*, mint egyáltalán minden intelligens nemzetnek a politikája.

London, március 22. Az alsóházban *Trevellian* kérte, hogy az angol kormány által megállapított feltételeknek melyik része okozta, hogy a boerok visszautasították a békeajánlatokat.

Chamberlain kijelenté, hogy nincsenek további értesítései azokon kívül, melyek a ma szétosztott iratokban foglaltatnak.

Campbell Banermann elnapolási indítványt terjeszt be egy sürgős, politikailag fontos ügynek, nevezetesen a kormány ama mulasztásának megbeszédése céljából, amely abban áll, hogy az alsóháznak nem teit közlést a dolgok ama válságos állásáról, amelyet a főrendiház előtt ismertetett és kifejté, hogy a tiencini dolgok állása az egész országban nagy nyugtalanságot keltett. A nép képviselőit azokról értesíteni kellett volna. Balfour, a kinstár első lordja azt válaszolja, hogy elnapolási indítványt soha frivolabb ürügy alatt nem tettek. Ha *Campbell-Banermann* bejelentette volna a kérdést, a ház előtt hasonló közleményt terjesztett volna elő, mint amilyet a felsóházban tettek. Elnök vita után *Campbell-Banermann* indítványát 250 szóval 168 szavattal ellenében elvetették.

A német vántarifá.

Berlin, március 22. A konzervatívek táborában nagy elkeseredést keltett a birodalmi kancellárnak az elhatározása, hogy a vántarifajavaslatot csak öszkor fogja benyújtani. Az agráriusok fel vannak böszülve az elhalasztás miatt és hevesen kikélnek az ellen, hogy *Bülow* elejtette e ketűs vántarifát.

A *Kreuzzeitung* szerint az elhalasztásnak beláthatatlan messzemenő végzetes következményei lesznek.

Hasonlóképpen ír a *Deutsche Tages Zeitung* is.

Közgazdasági táviratok.

New York, március 22. (*Terménytűzsdé*). (*Zárlat*).
Gyapot: New Yorkban helyben 9 1/16 8 1/16. Áprilisra 8.07 (7.8).
Juniusra 8.06 (7.87).
New-Orleansban helyben 8 1/8 (8 1/16).
— *Petrólium*: Stand white New Yorkban 8.05 (8.05). Stand white Philadelphiában 8.— (8.—).
Rafined in Cases 9.10 (9.10).
Credit Balances at Oil City 1.30 (1.30).
— *Zsír*: Western steam 8.24 (8.20).
Rohe és Brothers 8.35 (8.35).
— *Tengeri* irányszata szilárd. — Márciusra 49.— (49.—).
Májusra 46 1/4 (46 1/8).
Júliusra 46 1/8 (46 1/4).
— *Buza* irányszata szilárd. Piros ószi helyben 81 1/8 (81 1/4).
Márciusra 80 1/8 (80 1/4).
Májusra 80 1/8 (80 1/4).
Júliusra 80 1/4 (80 1/8).
Szept.-ro 79 1/8 (79 1/4).
Gabona szállítási díja Liverpoolba 1 1/4 (1 1/4).
— *Kávé*: fair Rio 7. sz. 7.— (7.—).
Márc.-ra 5.45 (5.45).
Júliusra 5.55 (5.55).
— *Liszt*: Spring Wheat clears 2.75 (2.75).
— *Cuñor*: 3 1/2 (3 1/2).
— *On*: 26.00 (26.25).
— *Réz*: 17.— (17.—).
— (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, márc. 22. (*Terménytűzsdé*). (*Zárlat*).
Buza irányszata igen szilárd. Márciusra 75.— (75 1/8).
Májusra 76.— (76 1/4).
Tengeri iranzata szilárd. — Márciusra 39 1/8 (40.—).
— *Zsír*: Márciusra 7.92 (7.90).
Májusra 7.90 (7.87).
— *Seacanna* short clear 8.32 (8.15).
— *Sertésus*: Márciusra 15.85 (16.20).
— (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLEK

Egy gimnazista kisasszonynak.

Szörnyen nehéz leckéje van ma,
A homlokán már látom azt;
Az a förtelmes epigramma
Szembém könyeket fakaszt.

Kétségbe esni, kérem szépen,
Azért valóba' nincsen ok;
Gondolja meg csak, olyan éppen
Az epigramma, mint a csók:

Elő! a lángszavú sorokban
Mind a kettőn, hogy ha jó,
Összeszortott gondolat van,
S a végén van a csattanó.

Karis Béla.

† Egy hittérítő elbeszélése Kínáról. Néhány nap óta Bécsben tartózkodik páter *Gattringer* Ferenc, lazarista hittérítő, aki Kínában a Kiangsi tartománynak apostoli vikáriusa. A páter Bécsben született, mint egy mariahilfi szátoznak fia és bátyjával együtt papi pályára lépett. Huszonhét éves korában Kínába ment misszionáriusnak, ahol bátyja már néhány év óta működött. Bátyja hat év előtt halt meg. Páter *Gattringer* nagy lelkesedéssel élt nehéz hivatásának mindaddig, amíg az állapotok nem kényszerítették, hogy ezer viszontagságon keresztül Európába meneküljön. Január 6-ikán indult el Sanghaiból. Utolsó élményeiről a következőket mesélte el egy újságírónak:

— Apostoli vikáriátusom Kiangsi déli részén sok veszedelmek volt kitéve. A legszebb misszióházak, a püspöki rezidencia, a templomok, árvaházak és iskolák mind a rablóknak estek prédául. Miután Kína északi tartományaiban kitört a forradalom és a boxerek ott ezer meg ezer keresztényt öldökölték, a szállongó hírek és titkos táviratok a déli provinciákban is lázadást szítottak. Az én provinciámban júliusban ütött ki a zendülés. Az árvizek következtében elszegényedett lakosság, a számtalan opiumélvező és naplopó, továbbá az irástudók, akik gyűlölik az európaiakat, végre elérkezettnek találták az időt arra, hogy a keresztény családok és a missziók birtokait hatalmukba kerítsék. Július közepétől augusztus végéig egyebet se lehetett hallani, mint a rémtettek híré. A zavarok kezdetén *Cogat* francia püspök tanácsára elhatároztuk, hogy kitartunk a missziókban mindaddig, amíg a végső szükség visszavonulásra nem kényszerít az európai kikötőkbe. De a misszionáriusok tervét csakhamar észrevették a mandarinok és az irástudók és mindenütt gyujtogatásra, öldöklésre ösztönözték a népet. Így történt, hogy másfél hónap alatt kifosztották és a földdel egyenlővé tettek minden

misszióházat és iskolát, mi meg alig tudtunk pusztá életünkkel menekülni. Vagy kétezer keresztényt üttek ki a házukból, aki aztán éhen, szomjan a hegyekben kóborgott, sokat pedig ledőldöste. Én a magam életét egy mandarinok köszönhetem, aki mindig jó barátsággal volt irántam. Augusztus 19-én, 20-án és 21-én többször is fölkeresett, hogy menekülésre serkentessen. Egyre dühösebb és dühösebb lett a zajongó tömeg a misszióház kapuja előtt. Augusztus 21-én este az én jó mandarinom ismét eljött, most már egy kis csapat katonával kíséretében. Éjjelig nálam maradt, mert a csősélek körülzárták házamat és fenyegetődzött, hogy megöl, dupla kapumat pedig, amelyet rudakkal meg iskola-padokkal eltorlaszoltunk, már betörni készült. A mandarin, aki diszruháját vette föl és titkáiraival volt, kért, csomagoljam össze hamarosan oákmókomat és készüljek el az utra, mert minden pillanatban megtámadhatnak és ő képtelen megfékezni a föllátsított csőséleket. Követtem az ő tanácsát, csak a legszükségesebbeket vettem magamhoz, a többi pedig átadtam a mandarinoknak, aki mindent lepecsételt. A mandarin hordszékébe ültem, úgy távoztam. A város végén egy keresztény kínainak a birkája várt rám . . .

Páter *Gattringer* a bécsi lazarista-zárdában lakik és a háboru végeztével ismét visszatér Kínába.

† A villamos zsebtolvaj. Egy madridi zsebtolvaj teljesen új s fölötté senális módon üzte a zsebtolvajlás nemes mesterségét. A derék gentleman egyik kezében apró villamos batériát tartott, amelyet másik kezében levő cilinderkalapjával takart le. Ha az utcán aranyláncos, gyűrűs, vagy gyémánt mellűvel ékeskedő uriember jött szembe vele, feléje sietett és vidáman üdvözölte:

— Kedves barátom . . . rég nem láttalak . . .

S megszorogatta áldozata kezét aki erős villamos ütést érzett, elkábult s mire felocsudott kábultságából, a nyájás idegennek és aranyláncának már hűlt helyét találta.

† Barnum. Most, hogy nemsokára hozzánk is elérkezik Barnum cirkusza és muzeuma, nem érdeketlen a vállalat alapítójának, *Barnum* Phineas Taylornak az életrajza. Észak-Amerikában, az Unio Connecticut államában, Bethel nevű kis városban született 1810. július 5-ikén. Apja egy függetlenségi harcban résztvevő szászországi volt, mesterségére nézve szabó, de egyúttal hasznabérlő s kereskedő is és fiát parasztiúnak nevelte. De megengedte neki, hogy apró üzleteket csináljon és a hat éves kora óta iskolába járó fia üres óráiban nem egy tíz-centes pénzdarabot szerzett azzal, hogy a szántólovat vezette vagy hátról hajtotta, keresményén krumplicukrot vásárolt s azt nyereséggel az iskolás fiuknak eladta, vásárok s bucsuk alkalmával süteményeket s cseresznye-szeszt árult, úgy hogy tizenkét éves korában egy borjúja

és egy birkája volt, bár keresményéből maga látta el ruházzal magát.

Tizenkét éves korában utazott először a fővárosba és pedig apja egy ismerősével, aki egy ügyes fiut keresett. A kis Barnum készséggel vállalkozott az állatok hajtására. De a fővárosban több módja volt tudni a pénzén, mint szerzeni valamelyest s nemcsak hajtásáért, hanem anyja uti-ajándékát is, cukor-csemegékre, játékszerekre s más hasznalatosságokra költötte. Jellemének a pénzszerzésbeli ügyesség után második jellemvonása volt: bőven élni s könnyyen költeni.

Apja kereskedőnek szánta s hogy a maga oldala mellett képezhesse azaz, magának is kedve levén a kereskedői üzérkedésre, boltot bérelt s abban egyes kereskedést nyitott. Fehérmű-, divat-, lüszter- és vasárucikkokkal s fiát első (és utolsó) segédnek tette az üzletbe. Mint inas söpörte a boltot; mint legény árult a vevőknek; s mint az üzlet meghatalmazottja bevásárlásokat tett, amelyek néha jól sikerültek.

Gyermekkorából élénken emeli ki a maga meoárjaiban vallásos nevelését, szorgalmát s kedvét a templom és vasárnap iskolá látogatásában. Erlekesen beszéli el, hogy vittek először kemencőt s fűtötték a télen csikorgó hideg templomban, a község öregeinek borzasztó megrázkóztására, kik abban épp oly istentelen szentségtörést láttak, mint a debreceni öregek az orgona bevitelében, mely nekik a sátn hangszere volt, mint amazoknak a kemence a Baál oltára.

Tizenöt éves korában hamar egymásután halt el anyai nagyanyja, egy vallásos és erőny asszony és apja, kiről így ír: „Atyám a maga korához és köréhez képest nagy vállalkozási szellemmel bírt. Egy kis szerencsével gazdag ember lehetett volna: de nem volt szerencséje. S mikor meghalt, kitűnt, hogy amit hátrahagyott, sem volt az övé: hanem hitelezőié, kik a csődtömegből csak 50 percentet kaptak”. Fiának is volt az üzletben néhány tallérja; de az erről szóló írást a törvényesnek nem ismerték az érvényesnek. A fiatal Barnum kénytelen volt a cipőt, melyet apja temetésén viselt, hitelbe vásárolni; s így semmi nélkül és a szó teljes értelmében mezitláb lépett ki az életbe.

Elhagyta szülővárosát s a szomszéd kis városban hat dollár hetibér és ellátás mellett egy kereskedésbe lépett. Ügyessége és életrevalósága által megnyerte principálisai kedvezését. Egyszer iurusa, de jó üzletet csinált nekik. Egy csomó elhasznált bádogot és üveget vett meg olcsón; s nagy sorsjátékokot csinált, melyben a főnyeremény: 25 tallér áru tetszés szerint választandó cikk volt a boltból, aztán ötven nyeremény öt-öt, — száz nyeremény egy-egy tallér áru, — a boltból szabadon választandó, végre néhány száz kisebb nyeremény bádog- és üvegárukból. A sorsjegyek elkelték és Barnum nemsokára a kétes becsű vásáron adott tul szerencsésen, hanem a boltbéli

REGÉNY.

Cine mintye.

— REGÉNY. —

Írta: DÓZSA ENDRE.

A szenvedélyes kurjantások azonban ismeretlen félelemmel töltötték el. Amint a sötét alakok mind közelebb jöttek, érezte, hogy ereiben megfagy a vér.

Djербулeзку és tisztjei felérkeztek.

— Látod vén sátn — rugta meg a földön lerogyva fekvő Lévnét Djербулeзку — hogy vannak itt lányok . . . Azután csodított egyet a nyelvvel és megölelte Szálit — ez ugyancsak helyes . . . Na ez az enyim! a többen osztozzatok . . .

Megragadta a lányt. A durva érintésre Rozalie minden erejét összeszedve, egy hatalmas arcúléttel felelt. Djербулeзку most már dühödten esett a lányra, de amint magához akarta szorítani, közvetlen közelből egy lövés dördült el. Djербулeзку halkarjában égett fájdalmat érzett, találva volt. Az öreg Elías ott állott a még füstlő pisztolyal közvetlen közelében.

— Nem jól találtál, zsidó! ordított Djербулeзку, kirántva gyorsan jobb kezével kardját. Végigvágott az öreg Elías fején. A csapás erős volt. Elías megszédült és elesett. Hosszu fehér szakállán végigcsorgott a vér. Rozalie ráborult, költögette:

— Edes jó patriárka szülém, ne hagyj itt árván, egyedül, veszélyben, jöjj vissza, vagy vigy magaddal engem is! . . .

Djербулeзку ismét megragadta a lányt:

— Hadd azt a vén dühödött kuttyát. Szép vagy, nagyon szép vagy. Még a pofont is meg-

bocsátom, csak gyere velem. Szomjas vagyok ajkadra . . . derekadra . . . redő.

A lány göresösen karolta át a vérző Elías. Djербулeзку nem bírta megmozdítani.

— Hej Mirko, Juvu, Nyikulaj — kiáltotta tribunjainak — segítsetek! Ezer arany mindeniteknek és szabad választás ménesemből, ha ezt a vadmacskát lefogjátok.

A részeg tisztiek a legszemtelenebb kéjvágyal ragadták meg a lány karjait, mellét, lábait.

— Jehova uristen, vedd büns lelkem magadhoz! — imádkozott Rozalie, míg száján a vér megindult.

Azt hitte, hogy álmodik. Magyar, német és román káromkodások között sűrű kardesapások hallzottak. A csonka, lábbeteg katonák, kiket pár perceel előbb ápolgatott, kitűzött arecal ott viaskodtak felette, körülötte. Az amugy is részeg román tisztiek rémületen futottak meg e Siserahadtól. Meg voltak vagdalva valamennyien, fájdalmas ordításukat sokszorozta a visszhang, kardjaik zörgése, rendetlen futásuk, az utánuk lött pár golyó az ittasságtól amugy is felvert képzeletükben óriássá növelte lelkükben a veszély érzetét. A feleltem megkapta a koresma előtt táborozó katonaságot, a menekülés ösztöne elnyomta mindnyájukban a lelkiéret. Mielőtt csak megkísérlettek volna végére járni a váratlan cilenség számbeli erejének, futva menekültek le a Maros mellett.

A csonka, lábbeteg katonák, kik védangyaluk sikoltására elhagyták ágyaikat, bevitték az öreg Levyt és leányát az ősi kuriába s mert segíteni nem igen tudtak, ledobálták kardjaikat és fegyvereiket s letérdelve ott imádkoztak édes hazájuk más-más nyelvén ugyan, de egy és ugyanazon érzelommal.

A nyitvahagyott ajtón besütött a holdvilág, ráloppva a részszobor viszfényétől egy-egy vizsgárt a csoportozatra. Ugy tűnt fel az a tüzes sugár az ellenség csapatok roncsainak ez együttes imádkozása felett, mint valami Glória.

A szeretet istene megkönyörült . . .

A vén Lévné jött be, aki a hűvös éjjeli levegőn legalább magához tért. Locsolgatni kezdte leányát. Majd tördelve kezeit, jajgatott, midőn férje vérző sebéit a gyér világításnál megpillantotta.

A lány feleszmélt. Maga körül látta a betegeket térdelve, az e-öltetéstől fel-felszakadt sebekkel. Látta atyját vérző homlokával, nem volt ideje még a rémületre sem. Az ő szelid szívire ható hangján rendelkezni kezdett háromféle nyelven:

— Feküdjének vissza kérem! Majd én ápolom atyámat s azután visszakötözöm az önk sebeit is. Különbön áldja meg az Isten mindnyájukat, hogy nyherhessék vissza erejüket, amit miattunk vesztettek.

— Sokat segítettél a jó Istennek munkájában. Igazságos a jó Isten, hogy általunk visszasegített neked is valamit a sokból, mondta egyik székely honvéd és bizony úgy érezték valamennyien.

Az öreg Levy Elías életereje mellett a homloksebb nem lehetet veszélyes. Mégis az életérés embernek hajnal felő erős sebláza volt. . . .

Száli egész éjjel nem pihent semmit. Atyja kezelését annyira bizta ugyan, míg ő a visszafektetett haresok ételéről, italáról, gyógyszeréről s kötözéséről gondoskodott; a felszaporodott munka közt azonban mindig visszafutott atyja ágyához. A többiek szenvedései inkább testi erejét, de atyja állapota már lelki erejét is sorvasztotta.

Mire a hajnalpir felsütött, szegény Szalikának arcán már nem volt pir. Haloványan, sárgán oda volt roskadva az öreg Elías ágyának a lábához.

A teljes kimerültség zsiabdatt szendere fogta el s még ebben a kínos félálomban is dolgozni látszott. Erős munkája lehetett szegénykének, mert homlokán sűrűn kivert a verejték.

(Folytatása következik.)

akkorból is jó vásárt csinált. Ez volt első nagyobb mérvű kombinatív-spekulációja.

Az embereket fölültemi is mindig nagy kedve volt s erre kora ifjúságából egy pár ügyes esetet beszél el. A többi közt egy alkalmatlan hitelbe-vásárlástól, a hősiességét dícsérvő *Bevas* majortól úgy szabadtotta meg a boltot, hogy párbajt rendezett, amelyben föjtásra fölított pisztolyokkal mentek ki. Az ellenfél úgy tett, mintha a vak föltetés taláta volna és összerogyott. A hős őrnagy, hogy az üldözés elől meneküljön, megugrott s egy fél évig nem mutatkozott a városban és természetesen a boltban sem.

+ Tanulmány. Egy írótlól kérdezik:
— Mit csinál egész nap?
— Nyolc évvel ezelőtt — feiel — megkezdtem egy regényt *Koborlás* címen. Azóta folyton tanulmányozom a témámat...

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

L. V. A siketnémáknak hangos beszédre való oktátása magyar eredetű. Salamon Ferenc jutott Nagyváradon való nevelősködése alkalmával a hangos beszédre való oktátás gondolatára. Erről a dologról Eötvös Károly tesz említést az Utazás a Balaton körül című munkájában. A siketnémát, meséli Eötvös, ötven év előtt is tanították már arra, hogy a gondolatot lehessen vele közölni s hogy ő is közölhesse mással. A kézjele öt ujjának változata képezte a huszonöt-harminc betűt. A betűkből szavak s a szavakból beszéd és társalgás lett. De arra, hogy a siketnéma hangos beszédre legyen képes, még nem gondoltak. Lehetetlenek tartották. Salamon Ferenc tündökött: miért volna ez lehetetlen? Gégéje, hangzima, nyelve, szája, ajkai a siketnémának is olyanok, mint a beszélőnek. Tüdeje is rendesen fujtat. Csak ki kell a módját a beszédnek találni.

Ó kitalálta.

A szegény fia elé tartott egy botot. Ugy tartotta eléje, mintha mondta volna neki: ide nézz fiám, ez bot. Akkor újjával saját ajkára mutatott a kimondata a szót: „bot”. Mikor az ember e szót kiejti: két ajkát erősen összeszorítja s aztán a levegő kirobbantása közben nagy hirtelen kinyitja, de úgy, hogy a két ajk közepén támadjon a nyílás, amelyen a levegő kirobban. Az élesen figyelő gyermek nézte az ajkák mozdulát. S megkísérelte utánozni. Tíz, husz kísérlet után eltalálta. S mikor eltalálta: Salamon elismeréssel helyeselte s a fia vállát megveregette, fejét megsimogatta. A „bot” után jött a „fa”, azután a „mama”, azután a „macska”, „kutya”, „szem”, „ágy”, „nyelv” s így tovább. Az első hónapban 14 szónak kiejtésére tanította meg. Összesen ötszáz szóra törekedett megtanítani. Sikeredt. A szavak a legközelebbi környezetre vonatkozó közhasználatú szavak voltak. Minek is több? Mülner Miksa szerint a hegyi angol parasztnak, aki falujából sohase lép ki, háromszáz szava van. Egy szegény siketnémának untig elég ennyi is. A fiuból betűszó lett s talán ma is él. De az egész Jakab családban, az egész Nagyváradon senki se tudja, minő híres és nagy ember lett abból a szegény bujdosóból, aki azokat a zsidó gyerekeket oly nagy szeretettel tanította.

De másutt se tudják Salamon Ferenc találmányát. Ma már száz intézet van a világon, ahol a siketnémákat így tanítják. De a tanítás története Salamon nevét nem ismeri.

B. J. Alvincz. Mélióztassék a newyorki révkapitánysághoz fordulni. Csak ott mondhatják meg, mely hajó indult aznap Európába s mely kikötőbe, mikor kellett megérkeznie. Ott azután tovább kérdezősködhetik a hajó és utasainak iránt.

E. L. (A szazon-szia.) Elénk és fordultas az előadása, mégis más formát kell adni ennek a do'ognak. Különbön kísérletnek biztató a munkája.

S. E. (Aranka kisasszony.) „Az őrnagy eldobta szivarjának maradvékát, tércájából ujat veit elő, rágyújtott, ujra leült és elkezdett beszélni.” A mesét kezdő írónak így nem szabad bevezetni. Mert ezt számtalan elődei számtalanszor megeselekedték. És ma már csak maliciából dobhatják el az őrnaggyal a szivart a novellamondás előtt.

M. P. Léndr-Daróc. Elmás fejtegetéseinek hasznát fogjuk venni, ha a téma még egyszer felmerül. Ez idő szerint azonban a tárgy aktualitása megszűnt.

150.418. sz. előzetes. A kihirdetés alól való fölmentés a törvényhatóság első tisztviselőjétől (polgármester, alispán) kell kérni. Mellékelendő a jegyezők részéről egy nyilatkozat, hogy a házasság megkötésének legjobb tudomásuk szerint semmi akadály nincs, — és a születési bizonyítványok. A fölmentésért semmiféle díjazás nem jár.

Társadalom. A képviselőházi és főrendiházi terebiztosok, 7000 hivatalnokok, évi 1600—2000 korona fizetéssel, 700 korona lakpénzzel és 300 korona ruha-illetményvel.

Kassai diák. A vérpadra sielő Oostkayt a kurucok azzal a kiáltással bucsuztatták. Ebben a mondatban fejeződik ki a dráma hősenek tragikumja: azoknak a szeretele, akiklől sohasem kellett volna elszakadnia s a íátum, hogy a szegényen keresztül a halál torkába kell árulása miatt rohannia. Szives üdvözlét.

Kívánság 900. A költségvetési törvény megszerzése után minden valószínűség szerint megjönnek a kinevezések.

Előzetes neje. Táplálkozók jól és pihenjen még többet.

F. G. (Az atheista.) Gondosan meg kell válogatnia a tárgyat, amelyet meg akar írni. Valamelyes érték van a munkájában, igyekeznie kell azonban a kifejezésekben való természetességre és keresetlenségre.

Régi előzetes. Van ott rá alkalom bőven. Tanulhat ott akár a képzőművészeti akadémián, akár a magánrajziskolák valamelyikében.

Sz. Antal. 1. Mindig ott tartották az ünnepeket. 2. A Nemzeti Színház igazgatóságához címesse a levelét. A bíráltról levélben értesítik, mihelyt a dramabíró bizottság átolvasta a darabot. A szerzőnek nem kell jelen lennie a próbákban. Az első három előadáson a tantéme a bevétel 80 százaléka, a többin 10 százaléka. 3. A sorsjegyekről legközelebb.

K. I. A Solymosi-féle magánzsiniszkolában (József-körút 18.) jelentkeztek fölveletrre.

L. P. Ujvidék. Ha jó barátjuk, vonja kérdőre. Roppant egyszerű a dolog.

Szent-Lőrinc. 1. Biztosítási és Közgazdasági Lapok (Aradi-utca). 2. Singer és Wolfner kiadásában jelent meg, ára 2 korona.

K. S. Irja meg, milyen szempontból kívánja a sorozatot és válaszolunk a kérdésre.

E. L. Erre az alkalomra nem jön.

K. L. Budapest. A vidékekről nem tettünk külön-külön említést, ez volt az oka.

Sz. A. Igaza van, a tanács azonban már nem aktuális.

K. J. Losonc. Méry Béla zeneműkereskedése (Dorottya-utca) szivesen küld jegyzéket az ajánlatos zeneművekről.

G. M. Déva. Az első kérését a kiadóhivatal elintézte. A második dologt illetőleg tévedésben lehet, nem értjük nygánis, miéle képekről van szó.

Hunnia. A minimum 80 korona.

Sz. D. (A magyar parasztról.) Nem eléggé karakterisztikusak a megjegyzései.

K. L. Baja. Címe: Budapest, IX. Rákos-utca 8. Megszólítása: Méltóságos.

M. L. Zólyom. Országos Baromfienyésztő Egyesület, Budapest, VII. Rottenbiller-utca 80. sz.

G. J. Edkos-Palota. Iq. Nagel Ottó kölcsönkönyvtára, Bpest, VIII. Múzeum-körút 2.

E. E. (A pupos.) Igen sokat kell még olvasnia, amíg leszokik a borzalmisan sok magyartalanságról.

G. J. Lippa. Török József gyógyszerárban (Király-utca) megkaphatja.

T. N. J. Irjon Kövesi Albert szinigazgatónak Kezdemtőre és 6 bizonyítóra teljesíti a kérését.

V. G. Borjása. A javaslat szerzője igen megnehezeltelne, ha a magánolgait így lelepleznék.

S. J. Igen, szabad.

K. I. Nem.

Régi előzetes. A levél átvételét lehet nyugtázni.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

A Magyar Jelzálog Hitebank 4½%-os községi kötelezőinek tervszerű évi sorsolása április 1-jén délelőtt 10 órakor fog a bank helyiségeiben megtartatni.

A Korláti Basaltbánya Részvénytársaság e hónap 17-ikén vasárnap tartotta Budapesten első rendes közgyűlését, a társaság V. Nádor-utca 14. szám alatt levő helyiségeiben. *Roheim S.* nagyvállalkozó elnöklöte alatt. Az elnök az ülést megnyitotta és *Schweiger Imre* ügyvezető igazgató előterjesztette a hét házi üzlet eredményét, amely szerint az átvett bányák üzemének megeléző teljesítése és a termelt bazaltnak általános keresettsége következtében 30.806 korona 33 fillér nyereséget ért el, ami 340.000 korona részvénytőke — pro rata temporis — 15%-os kamatozásának felel meg. Az igazgatóság indítványára, az elért nyereségből a vállalat erősbödése érdekében, az összes alapítási költségeket, azaz 7807 korona 82 fillért, szerzőmókért 7300 koronát, értékesítőkénre 15.000 koronát írnak le és 198 korona 51 fillért új számlára visznek át.

A részvényesek nevében *Neuhäuser Miksa* mondott az igazgatóságának és az ügyvezető igazgatónak, az üzletvezetés körül való sikeres tevékenységükért köszönetet és az igazgatóságba egyhangulag beválasztatták: *Roheim Samu* (elnök), *Baronyi Artur*, *Roheim Nátán*, *Schweiger Imre*, *Greiner Sándor* (uj), *dr. Roheim Ödön* és *dr. Tugendhaft Gyula*. A felügyelő bizottságba: *dr. Sacher L.*, *Aczél Károly*, *Ponger Bernát* és *dr. Bartha Oszkár* (uj).

Luxuslő-vásár. A Tattersall telepen a tavaszi luxuslő-vásár mai második napján történt meg a lovak díjazása. A zsűri bírálatának eredménye a következő: A négyes fogatok első díját *Fáy Béla*, a második díjat gróf *Baththyán Iván* lovai nyerték. A hínós kettős fogatok első díját *Bruder* és *Keller* lökereskedők fogata, a második díjat *Beleszlin Dusan* szőreghi gazdálkodó fogata, a harmadik díjat gróf *Kardosonyi Jenő* fogata nyerte. A jukker kettős fogatok első díját gróf *Teleki László Gyula*, a második díjat gróf *Biodi Egon*, a harmadik díjat *Fáy Béla* fogata nyerte. A hátsó lovak első díját *Appl János*, a második díjat *Kohn Ignác*, a harmadik díjat *Gelsei Guttman Izidor*

hátsó nyerte. A 11 értékes díjtárgy a Tattersall társaság ajándéka.

A díjazott lovak és fogatok elővezetése délután 3 órakor történt és ez alkalommal megjelent a telepen *Dardányi Ignác* földművelési miniszter.

Hajóindítások. A Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság rendes hajójáratát a szentendrei Dunáig az Budapest-Visegrád-Nagygyaros és Dömös között április 1-én a következő menetrend szerint indítja meg: Feléle: Első menet április 1-én. Indulás Budapestről d. u. 8 órakor. Erkezés Dömösről este 7 óra 10 p. Lefelé első menet április 2-án. Indulás Dömösről reggel 4 ó. 45 p. Erkezés Budapestre reggel 7 ó. 45 p. Május 26-ikától június végéig a társaság naponként már két járatot fog fentemlített vonalon tartani, a nyári szünidők alatt — július és augusztus hónapokban — naponként három járatot, úgy hogy az első gőzös délelőtt 8½ óra körül, a második délután 2½ óra körül és a harmadik délután 5 óra körül fog Budapestről indulni és reggel 8 óra illetve délután 4 óra és este 9 óra körül érkezik vissza Budapestre.

A rendes hajójáratokat *Sabács* és *Mitrovica* között pedig március 21-ikétől kezdve Bosnarósság terjeszti ki a következő menetrend szerint: Feléle: Indulás Sabácsról reggel 5 órakor. Indulás Mitrovicáról reggel 8 óra 20 per. Erkezés Bosnaróssára délelőtt 10 óra 40 per. Lefelé: Indulás Bosnaróssáról délelőtt 11 órakor. Indulás Mitrovicáról délután 2 órakor. Erkezés Sabáca délután 4 óra 30 per. A fentemlített naplól kezdve tehát Bosnaróssa állomás az összforgalomra megnyílik. A vukovári-újvidéki vonalon fekvő *Ilok* állomást pedig árvíz miatt további intézkedésig megszüntette. Az igazgatóság.

Bikakiállítás. Kassáról távirtozzák: Abauj-Torna vármegye Gazdasági Egyesülete elhatározta, hogy április elején, másodikán és harmadikán tenyész-bika- és liszó-kiállítást rendez, mely egyszerűen vásár lesz. A kiállításban részt vesznek: Abauj-Torna, Borsod, Gömör, Sáros, Szabolcs, Szepes, Zemplén vármegyék és Kassa város. A nyerteseket díjazták és oklevelekkel tüntetik ki. A miniszter a vasúti szállításra kedvezményt adott.

Fizetéseképtelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetéseképtelenségeket jelenti: *Traitler S.* özevegye drognista üzlet *Bécs*, *Rosenberger Mór* kereskedő *Német-Ujvár*, *Lilienthal Fülöp* kereskedő *Csongrád*, *Krivovic A.* vegyeskereskedő *Sziszék*.

Szesszárak. A kontingens nyereszessz ára *Buda-pestben* 42.— korona pénzben, 42.50 korona *Áruba*, *Bécsben* 41.— korona pénzben, illetve 41.40 korona *Áruba*.

Borjувásár. 1901. évi március hó 22-én. (A budapesti marhavásártól vásár-pénztár részvénytársaságtól). Felhajtás: Beliföldi 615 borju 1222 drb, leölt borju 3 db, bécsi borju — db — db, horvát nővendékmárha 14 darab, bárány 610 118 darab, leölt bárány 855 darab. **Árjegyzések.** — Beliföldi 616 borju I. rendű 68—78 l-ig, kivételes 82 l., II. rendű 62—66 l-ig, 1 kilónként, leölt borju I. r. — l-ig, II. r. — l-ig, I. r. — l-ig, kivét. — l. kilónként levonás nélkül. Bécsi leölt borju — l-ig. Növendék marha — f-től 54 l-ig, I. r. — l-ig, középminőségű 40—50 l-ig, alarendelt — l-ig, 1 kilónként. Bárány 616 9.—14.— k., leölt bárány 5,50—12.— k., kivételes 2 — k-ig páronként — Élénk irányzat. Az árak 2—3 fillérrel emelkedtek kilogrammonként.

Budapesti sertés-konsumvásár. A ferenovárosi petróleum-rakodónál lévő székes-fővárosi sertés-konsumvásár **Árjegyzése** 1901. évi március 23. Készlet 310 darab. Erkezett 1901 darab. Összesen 1317 darab. Eladott 1100 darab. Maradt 217 darab. Napi árak: 120—180 kilogramm súlyban 80—84 koronáig, 220—280 kilogramm súlyban 88—94 koronáig, 320—380 kgr. súlyban 90—95 K-ig. Öreg nehéz páronként 400—500 kilós 88—96 koronáig. Malac — nehéz kgrig — korona. A vásár élénk volt.

A budapesti gabonatózsde.

Budapest, március 23.

A buszüzlet ma vonatott hangulatban nyílt meg, de a kereslet élénkítése következtében 50.000 méter-massa kerülhetett az üzlet folyamán forgalomba változatlan árrakkal. Egyéb gabonaműveken szilárd volt az irányzat. Rozs 5 fillérrel, zab 10 fillérrel magasabb.

Eladott:
Buza. **Tiszavidéki:** 800 mm. 80 k. 8 K. 20 l., 400 mm. 79 k. 8 K. 15 l., 1000 mm. 78 k. 8 K. 12½ l., 1000 mm. 78 k. 8 K. 12½ l., 300 mm. 78 k. 8 K. 12½ l., 1000 mm. 77 k. 8 K. 12½ l., 200 mm. 79 k. 8 K. 15 l., 200 mm. 78-5 k. 8 K. 10 l., 150 mm. 78-5 k. 8 K. 10 l., 100 mm. 78-7 k. 7 K. 90 l., 100 mm. 78 k. 8 K. 05 l., 100 mm. 78-8 k. 7 K. 95 l., bükkönyös, 100 mm. 78 k. 7 K. 95 l., 200 mm. 78 k. 8 K. 10 f., 100 mm. 77-5 k. 8 K. 05 l., 100 mm. 77 k. 8 K. 05 l., 100 mm. 78-7 k. 8 K. 05 l., 300 mm. 75-5 k. 7 K. 85 l., 1300 mm. 75-4 k. 7 K. 87½ l., 100 mm. 75 k. 7 K. 85 l.

Pestvidéki: 200 mm. 78 k. 7 K. 97½ l., 300 mm. 77 k. 7 K. 95 l., 100 mm. 77-5 k. 7 K. 85 l., 100 mm. 77-5 k. 7 K. 75 l.

Oroszházi: 2000 mm. 78-5 k. 8 K. 12½ l.
Bajai: 2050 mm. 74 k. 7 K. 85 l.
Bánási: 870 mm. 74-6 k. 7 K. 87½ l.
Makói: 1325 mm. 78-3 k. 8 K. — l.
Sz. Tamási: 1325 mm. 78-3 k. 8 K. — l.
Sz. Almási: 2200 mm. 78-3 k. 7 K. 62½ l.
Bécsi: 2200 mm. 75-3 k. 7 K. 12½ l.
Fehéregyési: 200 mm. 77-8 k. 8 K. 15 l.
Zentai: 5000 mm. 74-8 k. 7 K. 80 l.
Aradi: 400 mm. 78 k. 7 K. 92½ l. vegyülékes.
Kisgyézási: 2400 mm. 77 k. 8 K. — l.

Csongrádi: 1000 mm. 76 k. 7 K. 87 1/2 f., 1800 mm. 76 k. 7 K. 87 1/2 f.
Raktári: 880 mm. 78 1/2 k. 8 K. 12 1/2 f. 880 mm. 78 1/2 k. 8 K. 15 f., 3850 mm. 76 k. 7 K. 87 1/2 f., 1760 mm. 75 1/2 k. 7 K. 87 1/2 f. 3200 mm. 76 k. 7 K. 87 1/2 f.
Mind három hónapra.
Tengeri: 500 mm. 5 K. 42 1/2 f. ab Kőbánya, 500 mm. 5 K. 41 f. Obudára állítva.
Zab: 150 mm. 6 K. 75 f., 500 mm. 6 K. 57 1/2 f., 200 mm. 6 K. 65 f.
Rozs: 300 mm. 7 K. 65 f., 100 mm. 7 K. 65 f., 100 mm. 7 K. 65 f., 100 mm. 7 K. 65 f., 100 mm. 7 K. 65 f., 100 mm. 7 K. 65 f., 100 mm. 7 K. 65 f.
Arpa: 100 mm. 6 K. 60 f.
Készpénzfizetés mellett.
 A készpénz hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktőzsde szokásai szerint készpénzben 50 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

B u z a	Kilós	Kilogramm ára		Kilós	Kilogramm ára	
		K.-tól	K.-ig		K.-tól	K.-ig
Tiszavidéki	70	7.55	7.65	7.45	7.55	8.10
"	70	7.58	7.68	7.48	7.58	8.13
"	77	7.70	7.80	7.60	7.70	8.25
"	77	7.85	7.95	7.75	7.85	8.40
Fehérmegyei	70	7.45	7.55	7.35	7.45	8.00
"	70	7.56	7.66	7.46	7.56	8.11
"	77	7.80	7.90	7.70	7.80	8.35
"	77	7.95	8.05	7.85	7.95	8.50
Posztvidéki	70	7.45	7.55	7.35	7.45	8.00
"	70	7.55	7.65	7.45	7.55	8.10
"	77	7.70	7.80	7.60	7.70	8.25
"	77	7.85	7.95	7.75	7.85	8.40
Bánsági	70	7.45	7.55	7.35	7.45	8.00
"	70	7.55	7.65	7.45	7.55	8.10
"	77	7.70	7.80	7.60	7.70	8.25
"	77	7.85	7.95	7.75	7.85	8.40
Bácsai	70	7.45	7.55	7.35	7.45	8.00
"	70	7.55	7.65	7.45	7.55	8.10
"	77	7.70	7.80	7.60	7.70	8.25
"	77	7.85	7.95	7.75	7.85	8.40
"	70	7.71	7.81	7.61	7.71	8.26
"	70	7.80	7.90	7.70	7.80	8.35

Egyéb gabonafajták	Kilós	Kilogramm ára	
		K.-tól	K.-ig
Rozs új elsőrendű	70-72	7.50	7.65
" másodikrendű	—	7.40	7.55
Arpa lakarmány	60-62	6.85	6.95
" égetni való	60-62	6.00	6.10
Zab elsőosztályú	30-32	6.35	6.45
Tengeri első osztályú	30-32	5.15	5.25
" második osztályú	—	5.05	5.15
Repepe új elsőosztályú	—	—	—
" második osztályú	—	—	—
Kéles	—	6.10	6.20

A határidőzített folyamán a következő kötéseket tartották:
 Buza áprilisra . . . 7.72-7.71-7.73-7.74-7.75
 Buza októberre . . . 7.75-7.74-7.75-7.76-7.77
 Rozs áprilisra . . . 7.77-7.76-7.77
 Rozs októberre . . . 6.76-6.73-6.79
 Zab áprilisra . . . 6.49
 Tengeri májusra . . . 5.28-5.27-5.28-5.29-5.30
 Tengeri júliusra . . . 5.40-5.41
 Repepe augusztusra . . . —
Déli egy óraker a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:
 Buza áprilisra . . . 7.75 pénz 7.76 árú
 Buza októberre . . . 7.77 " 7.79 "
 Rozs áprilisra . . . 7.77 " 7.79 "
 Rozs októberre . . . 6.80 " 6.81 "
 Zab áprilisra . . . 6.49 " 6.50 "
 Tengeri májusra . . . 5.30 " 5.31 "
 Tengeri júliusra . . . 5.41 " 5.43 "
 Repepe augusztusra . . . 12.60 " 12.60 "
Délután fél 5 óraker zárul:
 Buza áprilisra . . . 7.78-7.79
 Buza 1901. októberre . . . 7.79-7.80
 Rozs áprilisra . . . 7.76-7.78
 Rozs októberre . . . 6.85-6.86
 Zab 1901. áprilisra . . . 6.49-6.50
 Tengeri májusra . . . 5.32-5.33
 Tengeri júliusra . . . 5.43-5.44
 Repepe augusztusra . . . 12.60-12.60

A budapesti értéktőzsde.

A mai előtőzsde szilárdan indult, mire alapul a tegnapi esti szilárd német tőzsdéi zárlatok s a sajtóban közzétett kedvező jelentések az internacionális vaspiaconról szolgáltak. Az érdekeltekben rimarészvények állottak, ugyancsak államvasutak. Előbbiek emelkedésére hatással voltak a híresztelések nagyobb beszerzésekről a közös hadsereg tüzérsége részére. — Az internacionális piac kedvezően zárult. — A helyi értékek előtőzsdénken csak névleges árfolyamokat hoztak felszínre.
 A déli tőzsde szilárd magatartású volt, lényeges változás nélkül. A zárlat kedvező volt.
 A helyi értékek piaca, ugyancsak járadékok el voltak hanyagolva. A valutapiac változatlan.
Az előtőzsde szilárd.
Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 725.50—727.—, Osztrák hitelrészvény 718.50—720.75. Államvasutak részvény 685.50—690.—, Jelzálogbank részvény 465.—, 465.50. Rimamurányi vasmű részvény 530.50—533.50. Koronajáradék 93.10 korona.
A déli tőzsde:
Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 727.50—728.50, Osztrák hitelrészvény 720.75—722.75. Államvasutak 688.50—689.75. Koronajáradék 93.75—93.12.5. Rimamurányi vasmű részvény 530.50—531.75. Közúti vasut 811.—613.— korona.
Forgalomban került: Angló bank 289.—, Kereskedelmi bank 2525.—, Fővárosi takarékpénztár 2170.—, —2180.— Magyar jégbiztosító 223.—226.— Magyar

aszfalt 313—315.—, Cukoripar 1970.—1990.—, Adria 478.—480.— Városi vasut 296.50—297 korona.
Utőtőzsde. A 4 órai zárlatok maradt:
 Osztrák hitelrészvény 719.—, Magyar hitelrészvény 726.—, Leszámlító bank részvény 446.—, Rimamurányi vasmű részvény 530.50, Osztrák-Magyar államvasut 687.—, Közúti vasut részvény 611.50. Városi villamos vasut részvény 297.50 korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonéri hangulatnak megfelelően alakult az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:
Jegyzetek: Heremag: lucerna magyar 43.—48.—, korona, vörös aprószemű 43.—48.—, korona, vörös erdélyi — korona, vörös bősági —, korona, közepesemű 52.—55.—, korona, nagyszemű 56.—63.—, korona. Disznózsír: budapesti 55.60—56.—, korona, vidéki —, korona. Táblaszalonna: légszártított vidéki —, korona, városi 4 darabos 46.—46.50, korona, 3 darabos 48.50—49.—, korona, üstölt —, korona. Szilva: boszniai szokás szerinti minőség 15.—15.25, korona 120 darabos —, korona, 100 darabos 16.—16.25, korona, 85 darabos 17.—17.25, korona azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 14.25—14.50, korona, 100 darabos 15.25—15.50, korona, 85 darabos 16.—16.50, korona. Szilva: szlovéniai 19.—19.60, korona, szerbiai 18.—18.50, korona, azonnal való szállításra.

A bécsi gabonátőzsde.

Lécs, március 22. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) New-York mérsékelt gyöngülést jelentett. Páris is bágadt volt, de ezeket a jelzéseket paralizálta a beállott hideg idő s ennek következtében a kínálat gyöngült. Az irányzat szilárdult s az árfolyamok átlag 8-4 fillérrel javultak, kivéven tavaszi búzát, amely 8 koronáról 7.98 koronára hanyatlott, azonban később, amikor 2500 métermázsát felmondottak, 8-2 koronára emelkedett s így visszanyerte tegnapi esti árfolyamát.
 Köttek: Buza május-júniusra 8.05—8.09, ósra 8.04—8.07, rozs tavaszra 8.10—8.12, május-júniusra 8.04—8.06, ósra 7.20—7.22, zab tavaszra 6.92, tengeri május-júniusra 5.57—5.59 koronán. Jegyeztettek: Tengeri július-augusztusra 5.60—5.70, repce augusztus-szeptemberre 12.90—13.—.

Zárlatok maradt: Buza május-júniusra 8.10, ósra 8.08, rozs tavaszra 8.14, rozs ósra 7.23, zab tavaszra 6.91, tengeri május-júniusra 5.60 korona.

A bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsdén londoni hírekre szilárd az irányzat. Ultimo-prolongáció ma kezdődött és simán folyt, 4 1/2-4 3/4 százalék a bankoknál, 5 százalék a kulisszban.
 Déli tőzsdén is élénk volt az üzlet és szilárd maradt mindvégig.
 Zárlat kissé megecsapott. Berlini magánbank 3 1/2 százalék.

Bécs, március 22. (Magyar értékek sáriata.) 4%-os aranyjárdék 117.85. Hírszi és szegedi kölcson sorsjegye 145.25. Magyar vasuti kölcson ezüstben 100.10. Magyar keleti vasuti állami kötvény 118.60. Magyar eszámító- és pénzváltóbank 443.—, Rimamurányi vasmű részvény 529.50. Magyar koronajárdék 92.85. 4%-os Magyar földteherm. kötvény 92.15. Magyar hitelbank részvény 726.—, Magyar nyeresémi kölcson sorsjegye 172.75. Kassa-oderbergi vasuti részvény 357.—, Magyar kereskedelmi bank —, Magyar cukoripar 1955.—.

Bécs, március 22. (Osztrák értékek sáriata.) 4 2/2%-os papírjárdék 98.20. 4%-os osztr. aranyjárdék 117.85. 1800-os sorsjegye 140.50. Osztrák hitelsorsjegye 397.—, Angol-osztrák bank 287.—, Bécsi bankgyűlés 504.—, Osztrák-magyar bank 1677, Déli vasut 100.50. Dunagőzhajózási részvény 830.—, Dohányrészvény 294.50. Császári és királyi arany 11.33. Német bankváltók 117.55. 4 2/2%-os ezüst járadék 97.95. Osztrák koronajárdék 97.25. 1804-iki sorsjegye 206.—, Osztrák hitelintézeti részvény 721.—, Unionbank 574.50. Osztrák Landerbank 438.—, Osztrák-magyar államvasut 688.—, Elhavölgyi vasut 497.—, Alpeji bányarészvény 485.—, 20 frank arany 19.10. Londoni váltóár 240.25. Bécsi Tramway Lít B. 287.—, Bécsi Tramway Lít A. 291.—, Lipót kohó 437.—, Az irányzat szilárd.

Bécs, március 22. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 718.75. Magyar hitelrészvény 727.—, Angol-Osztrák bank 287.50. Bécsi bankgyűlés 504.—, Union bank 574.50. Landerbank 439.—, Osztrák-magyar államvasut részvény 687.25. Lombard 101.—, Elhavölgyi vasut 498.—, Északnyugati vasut részvény 479.—, Dohányrészvény 295.—, Rimamurányi vasmű 530.—, Alpeji bányarészvény 483.50. Májusi járadék 98.20. Magyar koronajárdék 92.85. Török sorsjegyek 109.25. Német birodalmi márká 117.02. Napoleon d'or 19.11

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, március 22. (Tőzsdéi tudósítás.) Az angol kormány a kínai helyzetet vonatkozólag a felsőházban tett tegnapi nyilatkozatai eloszlatták a tőzsde politikai aggodalmait. A tegnapi londoni tőzsde szilárdabb zárlatkorzusi nyomán itt is az egész vonalon jelentékeny javulás állott be. Kohó-részvényekre kedvezően hatott az a jelentés, hogy vasgyártmányok iránt élénkbb kereslet nyilvánult. Bányarészvények szintén javultak, mert azt hiszik, hogy a közszindikátushoz tartozó bányatulajdonosok mai gyűlése a termelés jelentékeny redukcióját nem fogja elhatározni. Ultimófedezések szintén

előmozdították a kedvező hangulatot. Vasutak közül kelet-porosz és déli vasutak ki nem elegendő osztálykibirekre alacsonyabbak voltak. A második tőzsdében a forgalom kisebb volt és csak kohó-részvények tartották meg élénkségüket. Magánészámítási kamatláb 4/2%.

Berlin, március 22. (Zárlat.) 4 2/2%-os papírjárdék —, 4%-os osztrák aranyjárdék 100.25. Elhavölgyi vasut —, Magyar koronajárdék 93.30. Osztrák-magyar államvasut 147.10. Kassa-oderbergi vasut —, Bécsi váltóár 84.95. Magyar vasut beruázási kölcson 102.25. Alpeji bányarészvény —, Disconto-Commandit 186.40. Általános villamosság Edison 204.50. Gelsenkirchen 179.50. Laura-kohó 209.—, 4 2/2%-os ezüstjárdék 98.80. 4%-os magyar aranyjárdék 99.—, Osztrák hitelrészvény 228.80. Déli vasut 24.10. Károly Lajos vasut —, Orosz bankjegyek 216.—, 4%-os új orosz kölcson —, Török dohányrészvény —, Olasz járadék 95.80. Magyar hitelbank —, Dynamit Trust 159.90. Harpeni 174.10. Az irányzat szilárd.

Berlin, március 22. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. 4%-os magyar aranyjárdék 99.—, Magyar koronajárdék 93.30. Osztrák hitelrészvény 226.25. Osztrák-magyar államvasut 147.—, Déli vasut 24.10. Északnyugati vasut —, Elhavölgyi vasut —, Orosz bankjegyek készpénz 216.—, Buschtiehradi —, Orosz bankjegye —, (Ultimo.) Lombard —.

Frankfurt, március 22. (Zárlat.) 4 2/2%-os papírjárdék 97.75. 1800. sorsjegye 141.15. Déli vasut 24.35. Magyar koronajárdék 93.50. Osztrák-magyar bank 120.20. Déli vasut 24.35. Elhavölgyi vasut 126.50. Londoni váltóár 204.17. Bécsi bankgyűlés 127.50. Villamos részvény —, 3%-os magyar aranykölcson —, 4 2/2%-os ezüstjárdék —, 4%-os magyar aranyjárdék 99.10. Osztrák hitelrészvény 227.—, Osztrák-magyar államvasut 147.10. Északnyugati vasut 118.70. Bécsi váltóár 84.97. Párisi váltóár 810.50. Uno bank —, Alpeji bányarészvény 211.50. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, március 22. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Árfolyamok január. Esti forgalom. Osztrák hitelrészvény 226.50. Osztrák-magyar államvasut 147.10. Déli vasut 24.30. Osztrák aranyjárdék —, Olasz járadék —, Laura-kohó 186.40. Harpeni 190.30. Discont 174.25. Alpeji 183.50. Bécsi bankgyűlés 128.90.

Hamburg, március 22. (Zárlat.) 4 2/2%-os ezüstjárdék 97.75. 1800. sorsjegye 141.15. Déli vasut 24.35. 4%-os osztrák aranyjárdék 100.30. Osztrák hitelrészvény 225.90. Osztrák-magyar államvasut 147.—, Olasz járadék 95.80. 4%-os Magyar aranyjárdék 99.40. Az irányzat gyengébb.

Paris, március 22. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasut 739.—, 4%-os osztrák aranyjárdék 101.20. Osztrák Landerbank 436.—, 3%-os francia járadék 101.42. Utomanbank 547.—, 3 1/2%-os francia járadék 102.65. Alpeji bányarészvény —, Déli vasut —, 4%-os magyar aranyjárdék 99.75. Párisi bankrészvény 1073.—, Olasz járadék 95.87. Francia törleszt. járadék 100.52. Osztrák földhitelezeti részvény 1288. Török dohányrészvény 319.—. Az irányzat tartott.

TAJÉKOZTATÓ.

A magy. kir. díjnyelvi vas- és acélgépek és a m. k. államvasutak alkalmazottainak szállított

SCHWEITZER TESTVÉREK

kerékpár- és varrógép-gyártóeszközök.

Központi irodánk: Miskolc és Debrecenben.

Értéktárolók: Szolnok, Nyiregyháza, Jászberény, Zólyom és Balassagyarmaton.

Kétféle angol és német gyártmányú kerékpár- és varrógépek.

20-30%-al lecsökkentett gyári árak, kényelmes részleteztetés.

Javításokat olcsón és jól készítetünk. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Magyar Gőzcséplőkészlet

Elismert kőműves hazai gyártmány!

1600 gőzcséplőkészlet (üzemben!)

CZIM:

ELSŐ MAGYAR

gazdasági gépgyár

RÉSZVÉNYTÁRSULAT

BUDAPESTEN,

KÜLSŐ VÁCZI-UT 7. SZÁM.

Gőzcséplőkészletek

2 1/2, 3 1/2, 4, 4 1/2, 6, 8, 10, 12 lóerőjűek.

Magánjárók

(utli mozdonyok.)

Kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni, készségeink kimerítő és felvilágosító választ.

Árjegyzék kívánatra díjmentesen küldetünk.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi oszarcok jelentése.

Március 22. A sertésüzlet irányzata változatlan. A) Hissott sertések ára: I. A) Magyar elsőrendű: Oreg nehez (párónként 400 kilogramm felüli súlyban) 88-90 fillérig. Oreg közép (párónként 300-340 kilogramm terjedő súlyban) 88-90 fillérig. Fialat nehez (párónként 230 kilogramm felüli súlyban) 96-98 fillérig. Fialat közép (párónként 251-320 kilogramm terjedő súlyban) 88-90 fillérig. Fialat könnyű (párónként 250 kilogramm terjedő súlyban) 88-90 fillérig. II. Magyar szedett: Nehez (párónként 280 kilogramm felüli súlyban) 88-90 fillérig. Közép (párónként 240-280 kilogramm terjedő súlyban) 88-90 fillérig. Könnyű (párónként 240 kilogramm terjedő súlyban) 88-90 fillérig. III. Romániai: Nehez (párónként 320 kilogramm felüli súlyban) 88-90 fillérig. Közép (párónként 250-320 kilogramm terjedő súlyban) 88-90 fillérig. IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehez (párónként 240 kilogramm terjedő súlyban) 88-90 fillérig. Könnyű (párónként 240 kilogramm terjedő súlyban) 88-90 fillérig. V. Szerbiai: Nehez (párónként 200 kilogramm felüli súlyban) 80-82 fillérig. Közép (párónként 240-280 kilogramm terjedő súlyban) 88-90 fillérig. Könnyű (párónként 240 kilogramm terjedő súlyban) 88-90 fillérig.

Sertésállítás szám 1901. március 20. napján volt készlet 40.174 darab. — 1901. március 21. napján felhajtott 1666 darab. 1901. március 21. napján elszállított 212 darab. 1901. március 22. napjára maradt készletben 38.693 darab.

Napirend.

Napló: Szombat, március 23. — Római katolikus: Frumenc. — Protoszlás. Frumenc. — Görög-orosz: (március 10.) Kodrát. — Zsidó: Nisan 3. Sabbath Wajkra. — Nap két: 5 óra 42 percek. — Nyugszik: 6 óra — percek. — Hold két: 7 óra 2 percek reggel — Nyugszik 10 óra 11 percek éjjel. A műmesterek n-a fogadnak. Az osztályosok délután 9 órakor. Nemzeti Múzeum. Képtár. Nyitva van délelőtt 9 órától 1 óráig. — Többi társi 1 korona belépődíjjal megtekinthető. Országos könyvtár az Akadémiában zárva. Iparművészeti múzeum zárva. Technológiai múzeum zárva. Meségyűjtés Múzeum (hercepi-ut 72.) nyitva délelőtt 9-1 óráig. Közelítő Múzeum zárva. Földtani Intézet múzeuma (Stefánia ut 14.) nyitva délelőtt 10 órától 1-ig. Belépő díj 1 korona. A Tudományos Akadémia Goethe-szobája zárva.

Szabadalmi levélzés (Erzsébet-kört 10.) nyitva délelőtt 9-1 óráig.

Az új országzász kupolacsarnoka és lépcsőháza megtekinthető délelőtt 10 órától 1 óráig 40 fillér, azontul este 6-ig 1 korona belépődíj mellett.

Központi statisztikai hivatal könyvtára és tölkégyűjtőnyel, nyitva 10-1-ig. Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság: VII. kerület Kerepesi-ut 20. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-10 óráig délután 2 óráig. Tudakozó osztály és kereskedelmi szakkönyvtár VII. Kerepesi-ut 22. sz. Hivatalos órák délelőtt 9-12 óráig és délután 3-6 óráig. A hazai termékek állandó kiállítása, (a Keleti mintatár és kereskedelmi területi gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás, melyben az üzletvezetés ágazatjaitól kezdve az ipari kiállításokig minden ágazatban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 2 órától 4 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-kört 32. szám alatt.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Március 22. —

Kinevezések. A kereskedelemügyi miniszter Szász Róbert, Grünstein Miksa okleveles építészekt, Nyulási Gyula, Fischer Géza, Halász Lipót és Kisfalusi László okleveles mérnököket a m. kir. államépítészeti hivatalok személyzeti létszámába segédmérnökökké; — a nagyváradi ítélőtábla elnöke a vezetés alatt álló kir. ítélőtábla kerületi bíróság Medvigy István nagyváradi törvényszéki joggyakornokot díjaz joggyakornokká nevezte ki; — az igazságügyminiszter Dénes Ádám zilahi törvényszéki aljegyzőt a szilgyómsói járásbírószékhez, Sebess Lajos szilgyómsói járásbírószék aljegyzőt pedig a zilahi törvényszékhez helyezte át.

Pályázatok. Aljegyzői állásra a varanói járásbírószék 2 hét alatt. — Telekkönyvezetési állásra a varanói járásbírószék 2 hét alatt. — Aljegyzői állásra a nyitrai járásbírószék 2 hét alatt. — Hivatali állásra a debreceni pénzügyigazgatóságnál május 1-ig. — Aljegyzői állásra a trencséni kir. törvényszék 2 hét alatt. — Díjnoki állásra a csesztényi járásbírószék 4 hét alatt. — Pénzügyi iradatisz állásra a sz.-udvarhelyi pénzügyigazgatóságnál 8 hét alatt. — Pénzügyi ir. főigazgató állásra a szegedi pénzügyigazgatóságnál 2 hét alatt. Segédtelekkönyvezetési állásra a brassói kir. törvényszék 2 hét alatt. — Segédtelekkönyvezetési állásra az alibunári járásbírószék 2 hét alatt. — Pénzügyi bírói állásra a löcsei pénzügyigazgatóságnál 2 hét alatt. — Irnoki állásra a sepi-szent-györgyi járásbírószék 4 hét alatt. — Aljegyzői állásra a budapesti kir. törvényszék 2 hét alatt. — Irnoki állásra a székességi ügyészség 6 hét alatt. — III. osztályú postamesteri állásra Szepes-Remetén Április 12-ig. — III. osztályú postamesteri állásra Német-Bencésen Április 12-ig. — Adóhivatali gyakornoki állásra a vajda-hunyadi adóhivatalnál 2 hét alatt.

Viz állás.

Table with columns for location (Márc. Márc., Márc. Márc.), names (Lina, Duna, etc.), and values. It lists various locations and their corresponding water levels or measurements.

Advertisement for 'KI AKAR = egyéves önkéntes = LENNI?' featuring a portrait of a man and text about military service and recruitment.

Advertisement for children's clothing, mentioning 'Gyermeköltönyök, iskolaöltönyök' and listing prices for various items.

Advertisement for 'MEGHÍVÓ' (invitation) for the 'Házépítő Tisztviselők Egyesülete' (Home Builders' Association) meeting on April 1st.

Advertisement for 'Legszébb Legjobb Legelőcsébb PAP, PAP, PAP' featuring images of beds and a list of prices for various bedding items.

Advertisement for 'Bőr, viaszkosvaszon és Linoleum' (Leather, waxed canvas, and linoleum) from Gyári Raktára, highlighting the quality and durability of the products.

Advertisement for 'Értéktőzsde' (Value Exchange) and 'Schenk Lipót dr.' (Dr. Schenk Lipót), offering services related to value exchange and medical care.

Advertisement for 'TAKÁCS OSZKÁR gépgyára' (Takács Oszkár machine factory) in Budapest, specializing in various mechanical parts and tools.

Advertisement for '„Guzi“-kenőcs' (Guzi ointment) by 'AGULÁR DAVID FIA', describing its benefits for various ailments and listing prices.

Advertisement for 'Szigeti Lajos Utódai Héji és Stiaszny' (Szigeti Lajos's successor Héji and Stiaszny), featuring images of horses and text about horse-related services.

Advertisement for 'Titkos betegségek ellen' (Against secret diseases) by 'Dr. KAJDACS, v. cs. és k. ezredorvos' (Dr. Kajdacs, Imperial and Royal Major), promoting electrotherapy and other treatments.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Szombat, 1901. március hó 23-án.

Don Juan.

Opera 2 felvonásban. Zenéjét szerzerzte Mozart Amadé. Szövegét írta de Ponte.

Személyek:

Don Genzalo. Donna Elvira M. Rotter
de Ulloa Ney D. Leporello Szendrői
Donna Anna Vasquez Masetto Hegedüs
Don Ottavio Broulik Zerlina Szilágyiné
Don Juan Takács

Kezdetre 7 órakor.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1901. március hó 23-án.

H é f e h é r k e.

Regényes színjáték 3 felvonásban, előjátékkal. Irta

Bródy Sándor.

Személyek:

Balassa Császár Heléna Márkus
Hofenörke Török I. A fekete ruhás
Öreg tiszteletes Gabányi hölgy Márdóthy
Kis tiszteletes Rózsahegyi A barát Pálffy
Az orvos Ujházi Szolgálo Györgyné
A feleségo Rákosi Sz.

Kezdetre 7 1/2 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Szombat, 1901. március hó 23-án.

A postás fiu.

(The messenger boy).

Operett 5 képbén. Szövegét írták: James T. Tanner és Alfréd Murray. Fordították: Saigó Ernő és Mérey (Morkl) Adolf. Zenéjét szerzerzték: Ivan Caryll és Lionel Moncton.

Személyek:

Punchestown Erdős Bang, postásfiu Sziklai
Hooker pisa Mátrai Nóra Szoyer
Cosmos béy Gréth Daisy Aranyossy
Clive Radnor Palásthy Lady Panches, Sziklaime
Pott kapitány Ráthonyi Mistress Bang Margó
Stokfish tanár Boross Róza szobaleány Rózsa L.

Kezdetre 7 1/2 órakor.

Jegyek a M. kir. Operaház, Nemzeti és Magyar Színház előadására kaphatók és előjegyezhetők Bárd Ferenc és Testv. zene műkereskedéseiben Kosuth Lajos utca 4. sz. és Andrássy-ut 42. sz. a. valamint a New-York kávéházban. (Telefon)

VIGSZÍNHÁZ.

Szombat, 1901. március hó 23-án.

A „Tournée parisienne Nonchardant“ francia társulat vendégjátéka.

La dame de chez Maxim.

Vaudeville en trois actes de Monsieur G. Feydeau.

Kezdetre 7 1/2 órakor.

NEPSZÍNHÁZ.

Szombat, 1901. március hó 23-án.

Cirkusz-élet.

Operett 3 felvonásban. Írták: I. T. Tanner, W. Palings, Harry Greenbank és Adrian Ross. Zenéjét szerzerzte: Ivan Caryll és Lionel Moncton. Fordították: Fái J. Béla és Faragó Jenő.

Személyek:

Sir Wemyss Solymosi Drivelli Németh
Lady Diana Krecsányi Drivelliné Siposné
Dóra, leányuk Küry Favorita Bojár
Roginald Raskó Lucille Kápolnai
Dikk Capel Szirmai Albertoni Kiss M.
Gustave Marton Rudolf Gondos
Biggs Kovács M. August Ujvári
Gaston Delli Adolf Nagy V.
Flobert Kovács K. Gundor basa Némethi

Kezdetre 7 órakor.

URÁNI SZÍNHÁZ

Szombat, 1901. március hó 23-án.

Amerika.

Irta: H. Hegedüs Sándor.

Kezdetre 7 1/2 órakor.

KISFALUDY-SZÍNHÁZ.

Szombat, 1901. március hó 23-án.

Egy szó a miniszterhez.

Vígjáték 1 felvonásban. Irta Labiche.

Utána:

A cremonai hegedüs.

Opera 2 képbén. Szövegét írták: Coppée és Beaulair. Fordította Abrányi Emil. Zenéjét szerze Hubay Jenő.

Kezdetre 7 1/2 órakor.

VÁR-SZÍNHÁZ.

Szombat, 1901. március hó 23-án.

Stuart Mária.

Szomorújáték 5 felvonásban. Irta Schiller. Fordította E. Kovács Gyula és Suikovszky József.

Személyek:

Erzsébet Fáy Sz. Davison Horváth
Stuart Mária Hegyesi Paulet Egressy
Dudley Somló Mortimer Mihályfi
Talbot Szaecvay Aubespine Mészáros
Cecil Vilmos Gyenes Belleuvre Faludi
Kent gróf Pálffy Drugeon Narcisz

Kezdetre 7 órakor.

Somossy-Mulató

(Nagymező-utca).

Albrecht Ferenc, igazgató.

Péntárnyítás 7-kor. Kezdetre 8-kor.

A márciusi műsor hallatlan sikere!

Szenzáció! Szenzáció!

Miss CHARMION

az ó átváltozó jelenetében a trápózen.

Felülmulhatatlan! A legjobb idomítás!

Mr. JUDGE ALASKA

az ó kitérően idomított tengeri fókával.

Hansen Dagmar The Arley's

a dán szépség kózikus bicyclisták.

Ármin Káthe és József

a „Führmann Henschel“ paródiával.

Tipp-Topp hármas

eredeti angol énekesnők és táncosnők.

Ugymint az összes művészek.

Holnap vasárnap, március hó 24-én, délután 3 órakor, nagy jótékony célú ifjúsági díszelőadás a „Gyermekbúvár“ énező iskolás gyermekekkel gyámoltó-egyesület javára. Jegyek elővetelben kaphatók Weisz A. nagytűzsdő-jében, Károly-körút 28., tőzsde Andrássy-ut 29. és 38. sz. sz. alatt ugymint a Somossy Mulató-péntárnyánál.

SALZER szék.-fővárosi

ERZSÉBETTERI KIOSZK

kerthelyisége

ma nyílik meg

Naponta katonahangverseny.

Rossz idő esetén a hangverseny a disztermekben tartatik meg.

Rossz idő esetén a hangverseny a disztermekben tartatik meg.

Rossz idő esetén a hangverseny a disztermekben tartatik meg.

Rossz idő esetén a hangverseny a disztermekben tartatik meg.

Rossz idő esetén a hangverseny a disztermekben tartatik meg.

Rossz idő esetén a hangverseny a disztermekben tartatik meg.

Rossz idő esetén a hangverseny a disztermekben tartatik meg.

Rossz idő esetén a hangverseny a disztermekben tartatik meg.

Rossz idő esetén a hangverseny a disztermekben tartatik meg.

Rossz idő esetén a hangverseny a disztermekben tartatik meg.

Rossz idő esetén a hangverseny a disztermekben tartatik meg.

Rossz idő esetén a hangverseny a disztermekben tartatik meg.

Rossz idő esetén a hangverseny a disztermekben tartatik meg.

Rossz idő esetén a hangverseny a disztermekben tartatik meg.

Rossz idő esetén a hangverseny a disztermekben tartatik meg.

Rossz idő esetén a hangverseny a disztermekben tartatik meg.

Rossz idő esetén a hangverseny a disztermekben tartatik meg.

Rossz idő esetén a hangverseny a disztermekben tartatik meg.

Rossz idő esetén a hangverseny a disztermekben tartatik meg.

Rossz idő esetén a hangverseny a disztermekben tartatik meg.

Rossz idő esetén a hangverseny a disztermekben tartatik meg.

Rossz idő esetén a hangverseny a disztermekben tartatik meg.

Rossz idő esetén a hangverseny a disztermekben tartatik meg.

Rossz idő esetén a hangverseny a disztermekben tartatik meg.

Rossz idő esetén a hangverseny a disztermekben tartatik meg.

Rossz idő esetén a hangverseny a disztermekben tartatik meg.

Rossz idő esetén a hangverseny a disztermekben tartatik meg.

Rossz idő esetén a hangverseny a disztermekben tartatik meg.

Rossz idő esetén a hangverseny a disztermekben tartatik meg.

Rossz idő esetén a hangverseny a disztermekben tartatik meg.

Rossz idő esetén a hangverseny a disztermekben tartatik meg.

Rossz idő esetén a hangverseny a disztermekben tartatik meg.

Rossz idő esetén a hangverseny a disztermekben tartatik meg.

Rossz idő esetén a hangverseny a disztermekben tartatik meg.

Rossz idő esetén a hangverseny a disztermekben tartatik meg.

Rossz idő esetén a hangverseny a disztermekben tartatik meg.

Rossz idő esetén a hangverseny a disztermekben tartatik meg.

Rossz idő esetén a hangverseny a disztermekben tartatik meg.

Rossz idő esetén a hangverseny a disztermekben tartatik meg.

Rossz idő esetén a hangverseny a disztermekben tartatik meg.

Rossz idő esetén a hangverseny a disztermekben tartatik meg.

Rossz idő esetén a hangverseny a disztermekben tartatik meg.

Rossz idő esetén a hangverseny a disztermekben tartatik meg.

Rossz idő esetén a hangverseny a disztermekben tartatik meg.

Rossz idő esetén a hangverseny a disztermekben tartatik meg.

Rossz idő esetén a hangverseny a disztermekben tartatik meg.

Rossz idő esetén a hangverseny a disztermekben tartatik meg.

Rossz idő esetén a hangverseny a disztermekben tartatik meg.

Rossz idő esetén a hangverseny a disztermekben tartatik meg.

Rossz idő esetén a hangverseny a disztermekben tartatik meg.

Rossz idő esetén a hangverseny a disztermekben tartatik meg.

Rossz idő esetén a hangverseny a disztermekben tartatik meg.

Rossz idő esetén a hangverseny a disztermekben tartatik meg.

Rossz idő esetén a hangverseny a disztermekben tartatik meg.

Rossz idő esetén a hangverseny a disztermekben tartatik meg.

Rossz idő esetén a hangverseny a disztermekben tartatik meg.

Rossz idő esetén a hangverseny a disztermekben tartatik meg.

Rossz idő esetén a hangverseny a disztermekben tartatik meg.

Rossz idő esetén a hangverseny a disztermekben tartatik meg.

Rossz idő esetén a hangverseny a disztermekben tartatik meg.

Rossz idő esetén a hangverseny a disztermekben tartatik meg.

Rossz idő esetén a hangverseny a disztermekben tartatik meg.

Rossz idő esetén a hangverseny a disztermekben tartatik meg.

Olcsó operák

zongorára 2 kézre.

koronázott

Auber, Portici néma ... 1.80

Körmives és lakások ... 1.80

Beethoven, Fidelio ... 1.80

Egmont ... 1.80

Bellini, Norma ... 2.40

Alvajáró ... 1.80

Purikana ... 1.80

Botoldu, Fehér nő ... 1.80

Donizetti, Lucia ... 1.80

Lucrécia ... 1.80

Ezred leánya ... 1.80

Stradella ... 2.40

Halévy, Zaidón ... 3.60

Händel, Messias ... 2.40

Haydn, Teremtés ... 1.80

A négy évszak ... 1.80

Herold, Zampa ... 2.40

Kreutzer, Granadal éji

szállás ... 1.80

Lothar, Császár és éne ... 2.40

Peggyverkövác ... 2.40

Vauzour ... 2.30

Mendelssohn, Szentiványi

Alom ... 1.80

Meyerbeer, Ördög Róbert

3.60

Hugonoták ... 4.30

Proféta ... 4.30

Afrika nő ... 3.60

Mozart, Don Juan ... 1.80

Pigazó lakodalmá ... 1.80

Titus ... 1.80

Vasárnap ... 1.80

Nissai, Wanda ... 1.80

Kossini, Sevillai borlely ... 1.80

Schumann, Faust ... 3.60

Verdi, Rigoletto ... 4.30

Tevéd nő ... 4.30

Trovatore ... 1.80

Weber, Bűvés vadász ... 1.80

Oberon ... 1.80

Precoisa ... 1.80

Két koronás felül magrendo-

lések utasváltól is eszközöl-

nek. Kisebb rendeléseknél az

összeg és 20 fill. portóköltség

előre küldendő be.

Kapható Lengyel Róbert (Wo-

dianer F. és Fiai) es. és ki-

udvari könyv- és zenemű-ke-

reskedésében Budapest, And-

rásy-ut 21. sz.

BUTOROK

úgy készpénzert, mint

részletfizetésre

alegyszerűbbtől a

legfinomabb kivitelig

legutányosabban

Shrentzen és Fuchs

testvéreknél,

BUDAPEST,

VI. Teréz-körút 8.

Andrássy-ut közelében

képes árjegyzék ingyen

Képes

levelező-

lapok

a legkedveltebb budapesti

színésznők

brom-ézüst kivitelű arc-

képével díszítve.

Páratlan szép gyűjtemény.

Eddig megjelent 4 sorozat. Egy

szorozat 12 arczat tartalmaz, ára

bérmertes ajánlott küldéssel

1 fnt 80 kr. (3 K. 60 fill.).

Az összeg beküldése után küldi

„Budapesti Napló“

kiadóhivatala

József-körút 18. sz.

Aki mind a négy sorozatot egy-

szerte hoztatja, az 48 helyett

63 képet kap.

B.

Aiszeghy Irma

Amon Margit

Bárdy Gabi

Delli Emma

NEUMANN M. Felöltők, 12-70 frtig.
NEUMANN M. Raglán, 10-60 frtig.
NEUMANN M. Férfi-öltönyök, 14-36 frtig.
NEUMANN M. Felöltők, 12-70 frtig.
NEUMANN M. Raglán, 18-60 frtig.
NEUMANN M. Férfi-öltönyök, 14-36 frtig.
NEUMANN M. Felöltők, 12-70 frtig.
NEUMANN M. Raglán, 18-60 frtig.

Főürada 48, Brixton-Road, London, SW.
Thierry A. gyógyszerteráiban
 Kaphatók a vérképző és tápláló valódi
Hämatin-labdacsok,
 mint legmegbízhatóbb szerek a vérszegénység, sápkór és ezek utóházi ellen. Tartózkodni kell a gyomoridegeket túlfeszítő, sósított növényi vas-boroktól és eme gyöngéd könnyen átjárható labdacsokat kell használni. Minden skatulyának a készítő adataival kell ellátva lennie. Egy skatulyát bérmentve postán küld 4 korona árban
THIERRY A. gyógyszerész balzsam-gyára
 Progradán, Rohitach-Sauerbrunn mellett.
 Kapható Budapesten: Török J., Dr. Egger Leo és J. gyógyszerteráiban.

HONI IPAR!
 Minden darab saját műhelyben készül.

Feltétlen legelőnyösebben vásárolhatók
Férfi és Gyermekek Ruhák
Platschek Vilmos
 elismert elsőrangú férfiszabó-üzletében,
 Budapest, Károly-körút (Központi városháza.)
 Mértékzerinti megrendelésekhez óriási szövetraktár a bel- és külföldi legdivatosabb és legfinomabb szövetből.

Gummi
 Halhőlyg és gummi, elismert legjobb francia gyártmány, eredeti párisi csomagolásban tucetonként: 2, 4, 6, 8, 10, 12, 16 korona. Capot americains (rövid): 6, 8, 10 korona. Párisi hölgy öv-szívaeskák 4, 6, 8, 10, 12 korona. Női övszerek (Poly porus), Pessarium oclusivum, Menzina tanár szerinti: 5 korona, bevezető hozzát: 3 korona. Diana-öv (havi kötszer) darabonként: 11 kor. Dusan felszerelt raktár: Irrigátorok, bidék, mindennemű suspensoriumok, stb. Újdonság! Női refrechisseur! Elismert nőgyógyászok által mint legbiztosabb övszer ajánlva. Ára 15 kor.
 Kimerítő árjegyzékeket zárt borítékban, titoktartás mellett, díjtalanul küld szét:
KELETI J. orvos-sebészti mű- és kőtszer-gyár
 Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17/b.
 20 korona utáni vásárlásnál 20% árkedvezmény.

TELEFON 478. TO THE TELEFON 478.

ENGLISH CLOTHING COMPANY

„Angol Ruha-Társaság”-hoz

KOCH TESTVÉREK

elsőrangú férfi- és gyermekruha-áruház
IV. Károly-körút 26.
 földszint és első emelet (Rostély-utca sarokház).

A n. é. vevőkörösségnek oly nagy előnyöket nyújtunk el nem ért versenyképességünk, valamint legelőnyösebb kiszolgálásunk által, hogy már a legeszkélyebb bevásárlásnál is készpénz takarítható meg.

Külön szakszerű mérték-osztály.
Óriási szövet-raktár
 (méterenkénti eladás)

Kivonat a férfi- és fiu-ruhák árjegyzékéből.

Divatos felöltök minden elgondolható színben 8 firtól.
RAGLAN, divatos uj- és szob-szabással, 12 firtól.
ULSTER legújabb felöltő, 14 firtól.
NADRÁG angol cheviottból, 4 firtól.
Fiu-felöltők minden faconban 2 firtól.
Kerekpár-öltöny, 7 firtól.

Kivonat a gyermek-ruha-árjegyzékéből.

Tavaszi felöltő rövid alakra, 6 firtól.
Egyes rövid fiu-nadrág 1 firtól.
Diszes cosztüm dupla gallérral, 6 firtól.
Fiu-öltöny rövid nadrággal, 7 firtól.
Gyermekek-Havelok, 5 forint.

A legolcsóbb szabott ár minden darabon látható.

Kevés gond! Kevés aggodalom!
 nyugtalanítja az embert, ha a
Budapesti Naplóra előfizet, mert
 nagy megnyugvást szerez az a tudat, hogy
2000 koronára van biztosítva baleset ellen mindaddig, míg előfizetése érvényben van.
 A Budapesti Napló minden előfizetőjét
 ingyen biztosítja baleset ellen
 halál esetén 2000 korona erejéig, rokkantság esetén 2000 kor. erejéig. A biztosítás egész költségét a Budapesti Napló kiadó-hivatala fedezi.
 Mindenki annyi időre van ingyen biztosítva, amennyi időre előfizet. A biztosítást a manheimi biztosító-társaság magyarországi vezérképviselőse végzi. Minden előfizető, régi és új egyaránt, egy mint a következő jogérvényes biztosítási kötvényt kap:
 Mannheimi biztosító-társaság Mannheimban. Magyarországi vezérképviselőség Budapesten, VI., Kemnitzer-utca 10.
 Alapítók: Nyolc millió márká. Erre befizetve: Két millió márká. Tartalék-alap: Két millió márká. A részvényesek váltoiban a még be nem fizetett részvénytöke fejében.
Balesetbiztosítási kötvény.
 A Mannheimi biztosító-társaság biztosít jelen kötvény által, a tulajdoni általános feltételek mellett, T...
 (lakóhely) (a név sajátkezűleg beírandó) mint a Budapesti Napló előfizetőjének az elhalálozás esetére: Kétezer korona összeget, a munkaképességének élettölgnyuglani elvezetése (teljes rokkantság) esetére: Kétezer korona összeget, vagy a baleset mérvének megfelelő összeget. A biztosítás csak arra az időre érvényes, melyre az előfizetői díj felhiztetett. — A biztosítás kezdőik az előfizetői díj postára adását, vagy kilizetést követő deli 12 órákor és végződik az előfizetés lejártá után való napon deli 12 órákor.
 Mannheimi biztosító-társaság magyarországi vezérképviselőség Budapesten.
Fényes, igazgató.
 Előfizetési árak: egész évre 28 korona (14 firt), félévre 14 korona (7 firt), negyedévre 7 korona (3 firt 50 kr.), egy hónapra 2 kor. 40 fillér (1 firt 20 kr.). Az előfizetési összegek a „Budapesti Napló” kiadóhivatalánál József-körút 18. küldendők.

GUMMI
 és halhőlyg különlegességek. Teljesen biztos és ártalmatlan. Tucatnyi 1, 2, 3, 4, 6 forinatos. Postai utalással 1.50 firtól 2.50 firtól. Kapható a Magyar Orvosi Múzeumban Budapest, Kerepesi-ut 93. a Réms kórházal szemben. Árjegyzék ingyen, zárt borítékban. 10 frtyi megrendelésnél 20% engedmény.

Uj gyógymód Kataphorese Uj gyógymód

IDEG ÉS NEMI BETEGSÉGEK.

radikális gyógyítására legjobban ajánljuk
Dr. Mitzger
 kiváló gyógyhatásairól elismert intézet
 Bndapest, VI., Teréz-körút 44. I. em.

Titkos betegségek
 gyógyítására a specialista legjobban ajánlható számos éven át szerzett gazdag kórházi tapasztalatal alapján
Dr. FABINYI J.
 v. kórházi orvos, specialista
 gyógyít legrovidebb idő alatt biztos sikerrel férfinknál és nőknél: húgycsőfolyást, hólyagbajokat, bukékóros sebeket, apyphilit, ennek következményeit, makacs borbajokat és az önfertőzősebb támaslt idegbetegségeket.
 Meglepő az eredmény férful gyengeségnél (impotentia) ugy fiatal, mint öregebb egyéneknél. Biztos siker folytán a honorárium utólag is fizethető. Levelekre díjtalanul válasz; kívánatra gyógyászok.
 Lakás: Budapest, Erzsébet-körút 12. sz., (Dohány-uten sarok, I. emelet).
 Külön előértermek.
 Bejárt a lépesénel.
 Rendelés délelőtt 9—3-ig. este 6—8-ig.

PAPIER WLINSI
 Több mint 30 estendeje eszhatatlan szer, hogy a mell bántalmait, náthát, nyakfájást, pneumati-must, tagzsárgatást a legyorsabb módon gyógyítsuk. Tossák a Wlinsi nevet kéri.
Paris, 31 Rue de Seine, Paris.
 Kapható Budapesten Török Józsefnél.

Alapítottatott 1887. Alapítottatott 1887.

Állandó nagy butor-kiállítás.

Kizárólag csak magyar műipartermékek, melyeknek valóságáért kezesekedünk, ugyszintén saját készítményü kárpitozt butorainkat a n. é. butorvásárló körösség b. figyelmébe ajánljuk. Dus választék található szilárd és modern stíli háló-, ebédlő-, férfi-szoba és szalon-berendezésekből, valamint bármely egyes butordarabokból, a legkyszeribbtől a legfinomabb kivielig, minden versenyt fölülmuló olcsó árakon. Kérjük az igen t. körösséget saját érdekekben ezen kedvező alkalom fölhasználni és szükséges butordarabjait nálunk beszerezni. Aprilis hó végéig eladás alá kerülnek az eddig mintadarabokul szolgáló szalon és uriszoba garnitúrák 20%-al olcsóbb árakon, valamint több háló- és ebédlő-berendezés, t. verőink b. figyelmét ezen kedvező alkalomra különösen felhívjuk. Hazafias tisztelittel
PATYI TESTVÉREK kizárólag csak VIII., Kereposi-ut 9a. Pannónia-szálló mellett.
 Nagy butor-album 1 koroná beküldése mellett leélfegyekben bérmentve.

Szigoruan szabott árak!

Saját készítményü férfi- és fiuruha-áruház

LUKÁCS GYULA
 férfiszabó
 ezelőtt KRAUSZ LIPÓT FIA
 KossuthLajos-utca 18/ (Az Udvari-kövhöz mellett.)
Dus választékú fiu és gyermekruhákban!
 Vidéki megrendelések pontosan és lelkiismeretesen eszközöltenek.
 Mértékzerinti megrendelések jutányos áron eszközöltenek.

Felöltő	8 firt és följebb
Gentry-felöltő	12 ,, és ,,
Raglan ,,	16 ,, és ,,
Férfi-öltöny	12 ,, és ,,
Férfi-nadrág	4 ,, és ,,
Piquet- és divatszövet-mellények	2.50 és följebb.

Mindenféle egykori beiktatások... Kereslet...

APÓ HIRDETÉSEK

A hirdetésekre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-körút 18. szám.

Levelibeli tudakozásra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza irtásképes bélyeggel kell mellőznie.

Apró hirdetések... Kereslet...

Brener nézők... Kereslet...

Engelmann Mór... Kereslet...

Franke Pál... Kereslet...

Jambrikevits... Kereslet...

Eckstein Bernát... Kereslet...

Kasenstein és Vogler... Kereslet...

Leopold Gyula... Kereslet...

Hesse Rudolf... Kereslet...

Mezei Antal... Kereslet...

Schwarcz József... Kereslet...

Tenczer Gyula... Kereslet...

Sikváry Samu... Kereslet...

Kernsper Rozália... Kereslet...

Uj. Nagel Ottó... Kereslet...

Nemetes A. J... Kereslet...

Rehonyi Hana... Kereslet...

Szántó Mór... Kereslet...

Székely Gyula... Kereslet...

Toldi Lajos... Kereslet...

Zipser és König... Kereslet...

Bonda József... Kereslet...

Blockner J... Kereslet...

Deutsch Miksa... Kereslet...

Weissenfeld Jakab... Kereslet...

Goldberger Mór... Kereslet...

Buda H. F. ... Kereslet...

Blasiert... Kereslet...

Mezők... Kereslet...

Kereslet... Kereslet...

Takarítót... Kereslet...

Bonne... Kereslet...

Építész... Kereslet...

Veszek... Kereslet...

Sürgönyt... Kereslet...

Tiszteleges... Kereslet...

Elsőrangú... Kereslet...

Francia... Kereslet...

Egy tisztességes... Kereslet...

Házat... Kereslet...

Művelőmunkákat... Kereslet...

Intelligens... Kereslet...

Szappanfőze... Kereslet...

Egy intelligens... Kereslet...

Gyermek sétaköci... Kereslet...

Angol-francia... Kereslet...

Butorok... Kereslet...

Zongora... Kereslet...

Zongora... Kereslet...

A ki hegedűt... Kereslet...

Mignon-zongora... Kereslet...

Kiadó szoba... Kereslet...

Kiadó szoba... Kereslet...

Szépén... Kereslet...

Megjelentek... Kereslet...

Férfiaknak... Kereslet...

J. Augenföld... Kereslet...

Nyomatott a 'Patria'... Kereslet...

Butor... Kereslet...

S darab... Kereslet...

Pénykölés... Kereslet...

Alkalmi vétel... Kereslet...

Almatalanság... Kereslet...

Íródnak vagy... Kereslet...

Tűzoltók figyelmébe... Kereslet...

Mindenféle munkát... Kereslet...

Kitűnő képzettségű... Kereslet...

Mányos... Kereslet...

Csillárok... Kereslet...

Gyári áruk... Kereslet...

Cimbalom... Kereslet...

Varga Pál... Kereslet...

Kávé... Kereslet...

Uj aranyozó... Kereslet...

Ettlinger & Co., Hamburg... Kereslet...

Férfiaknak... Kereslet...

J. Augenföld... Kereslet...

Nyomatott a 'Patria'... Kereslet...

Olcsó telkek... Kereslet...

Kis-Tetőny... Kereslet...

Almatalanság... Kereslet...

Íródnak vagy... Kereslet...

Tűzoltók figyelmébe... Kereslet...

Mindenféle munkát... Kereslet...

Kitűnő képzettségű... Kereslet...

Mányos... Kereslet...

Csillárok... Kereslet...

Gyári áruk... Kereslet...

Cimbalom... Kereslet...

Varga Pál... Kereslet...

Kávé... Kereslet...

Uj aranyozó... Kereslet...

Ettlinger & Co., Hamburg... Kereslet...

Férfiaknak... Kereslet...

J. Augenföld... Kereslet...

Nyomatott a 'Patria'... Kereslet...

Office... Kereslet...

Fűszer-árúk... Kereslet...

Orthodox... Kereslet...

Valódi jó borokat... Kereslet...

Cognacot... Kereslet...

Paradicsomot... Kereslet...

Uborkát... Kereslet...

Szilvioriumot... Kereslet...

Teát... Kereslet...

Rechnitzer Jajos... Kereslet...

BUDAPEST... Kereslet...

Király-utca 14... Kereslet...

Török-gyógyász... Kereslet...

CSIZ... Kereslet...

CSIZ... Kereslet...

CSIZ... Kereslet...

CSIZ... Kereslet...

CSIZ... Kereslet...

CSIZ... Kereslet...

CSIZ... Kereslet...

CSIZ... Kereslet...

CSIZ... Kereslet...

CSIZ... Kereslet...

CSIZ... Kereslet...

CSIZ... Kereslet...

CSIZ... Kereslet...

CSIZ... Kereslet...

CSIZ... Kereslet...

CSIZ... Kereslet...

CSIZ... Kereslet...

Zsaket 2 frt... Kereslet...

Havelok 6 frt... Kereslet...

Orthodox... Kereslet...

Valódi jó borokat... Kereslet...

Cognacot... Kereslet...

Paradicsomot... Kereslet...

Uborkát... Kereslet...

Szilvioriumot... Kereslet...

Teát... Kereslet...

Rechnitzer Jajos... Kereslet...

BUDAPEST... Kereslet...

Király-utca 14... Kereslet...

Török-gyógyász... Kereslet...

CSIZ... Kereslet...

CSIZ... Kereslet...

CSIZ... Kereslet...

CSIZ... Kereslet...

CSIZ... Kereslet...

CSIZ... Kereslet...

CSIZ... Kereslet...

CSIZ... Kereslet...

CSIZ... Kereslet...

CSIZ... Kereslet...

CSIZ... Kereslet...

CSIZ... Kereslet...

CSIZ... Kereslet...

CSIZ... Kereslet...

CSIZ... Kereslet...

CSIZ... Kereslet...

CSIZ... Kereslet...

Jöjjen a boltomba... Kereslet...

Csere... Kereslet...

Magyar kir. Államvasutak... Kereslet...

Pályázati hirdetmény... Kereslet...

Magyar kir. Államvasutak... Kereslet...

Pályázati hirdetmény... Kereslet...

Magyar kir. Államvasutak... Kereslet...

Pályázati hirdetmény... Kereslet...

Magyar kir. Államvasutak... Kereslet...

Pályázati hirdetmény... Kereslet...

Magyar kir. Államvasutak... Kereslet...

Pályázati hirdetmény... Kereslet...

Magyar kir. Államvasutak... Kereslet...

Pályázati hirdetmény... Kereslet...

Magyar kir. Államvasutak... Kereslet...

Pályázati hirdetmény... Kereslet...

Magyar kir. Államvasutak... Kereslet...

Pályázati hirdetmény... Kereslet...

Magyar kir. Államvasutak... Kereslet...

Pályázati hirdetmény... Kereslet...

Magyar kir. Államvasutak... Kereslet...

Pályázati hirdetmény... Kereslet...

Magyar kir. Államvasutak... Kereslet...

Pályázati hirdetmény... Kereslet...